

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินของพนักงานธนาคาร
แห่งหนึ่ง

CAUSAL FACTORS INFLUENCING FINANCIAL BEHAVIOR OF BANK
EMPLOYEES



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถิติและการวิเคราะห์ธุรกิจ
ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2565

KMITL-2022-SC-M-050-078

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CAUSAL FACTORS INFLUENCING FINANCIAL BEHAVIOR OF BANK
EMPLOYEES



A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENT FOR THE
DEGREE OF MASTER OF SCIENCE IN STATISTICS AND BUSINESS ANALYTICS
DEPARTMENT OF SCIENCE SCHOOL OF SCIENCE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2022
KMITL-2022-SC-M-050-078

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



COPYRIGHT 2022

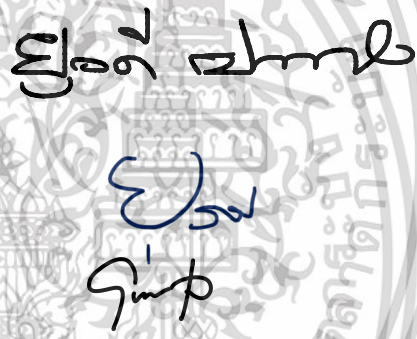
SCHOOL OF SCIENCE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้


คณะวิทยาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง
ชื่อนักศึกษา นางสาวชญานี เรืองบุญกรุด
รหัสประจำตัว 62605087
ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติและการวิเคราะห์ธุรกิจ)
ภาควิชา สถิติ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย เจริญเศรษฐศิลป์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
ศาสตราจารย์ยุวดี เปรมวิชัย ประธานกรรมการ ดร. ยุวดี กล่อมวิเศษ กรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย เจริญเศรษฐศิลป์ กรรมการ	

วัน/ เดือน/ ปี ที่สอบ วันอาทิตย์ที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2565 เวลา 09.00 – 12.00 น.
สถานที่สอบ ห้อง 114 อาคารจุฬารามวลัยลักษณ์ 1

คณะวิทยาศาสตร์รับรองแล้ว


(รองศาสตราจารย์ ดร.สุธี ชูดีไพจิตร)
คณบดีคณะวิทยาศาสตร์
วันที่ 11 กรกฎาคม 2565

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง
ชื่อนักศึกษา	นางสาวชญาณี เรืองบุญกรุด
รหัสประจำตัว	62605087
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติและการวิเคราะห์ธุรกิจ)
ภาควิชา	สถิติ
พ.ศ.	2565
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย เจริญเศรษฐศิลป์

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ประสพการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน และการวางแผนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ พนักงานธนาคารแห่งหนึ่งจำนวน 500 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็นและการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ผลการวิจัย พบว่า ตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีพฤติกรรมทางการเงินสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนี $\chi^2=59.444$, $df = 37$, relative $\chi^2=1.607$, GFI = 0.981 NFI = 0.977 และ CFI = 0.991, RMSEA = 0.035, RMR = 0.016 และ พบว่า ประสพการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อความรู้ทางการเงิน (DE=0.903) ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนทางการเงิน (DE=0.966) และ ทักษะคิดทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางการเงิน (DE = 0.911) ทั้งนี้ ความรู้ทางการเงิน และ ประสพการณ์ทางการเงิน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมทางการเงิน (IE=0.150 และ 0.068) ตามลำดับ ปัจจัยที่สอดคล้องสามารถนำไปบริหารจัดการและการวางแผนทางการเงินของพนักงานธนาคารได้

คำสำคัญ : ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน การวางแผนทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน

Thesis Title	Causal Factors Influencing Financial Behavior of Bank Employees
Students Name	Miss Chayanee Ruengboonkrud
Student ID	62605087
Degree	Master of Science (Statistics and Business Analytics)
Department	Statistics
Academic Year	2022
Advisor	Assistant Professor Dr. Sittichai Charoensettasilp

Abstract

The research aimed to investigate the consistency of the structural equation model influencing on financial behaviors and the empirical data, and study the causal model of financial experience, financial knowledge, financial attitude and financial planning that influence on financial behaviors. The sample included 500 of bank employees, using the probability sampling and the stratified sampling methods. The data were analyzed by using descriptive statistics and structural equation analysis. The research results revealed that the structural equation model of financial behaviors was consistent with the empirical data with statistical $\chi^2=59.444$, $df = 37$, relative $\chi^2=1.607$, $GFI = 0.981$ $NFI = 0.977$ $CFI = 0.991$, $RMSEA = 0.035$, $RMR = 0.016$ The result showed that the structural equation model of financial behaviors is harmonized with the empirical data, and found that financial experience direct influence to financial knowledge ($DE=0.966$) Financial attitude also had direct influence to financial behavior ($DE=0.911$) However, financial knowledge and financial experience had indirect influence to financial behavior ($IE=0.150$ and 0.068), respectively. The corresponding factors can be applied to the management and financial planning of bank employees.

Keywords : Financial Knowledge, Financial Attitude, Financial Planning, Financial Behavior

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จาก ผศ.ดร.สิทธิชัย เจริญเศรษฐศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศ.ยุวดี เปรมวิชัย และดร.ยุวดี กล่อมวิเศษ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำช่วยตรวจทานแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ และช่วยให้คำแนะนำต่างๆจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ รวมทั้ง ขอขอบพระคุณ บิดา และมารดา ที่ให้การสนับสนุนและคอยให้กำลังใจเสมอมา สุดท้ายนี้คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน



ชญาณี เรืองบุญกรุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูปภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย... ..	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.6 นิยามคำศัพท์.....	5
1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางการเงิน.....	7
2.1.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางการเงิน.....	9
2.1.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติทางการเงิน.....	12
2.1.4 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงิน.....	13
2.1.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเงิน.....	26
2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
2.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินวิจัย.....	57
3.1 รูปแบบการวิจัย	57
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
3.3 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	61
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
4.1 สัญลักษณ์การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
4.2 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา.....	80
4.3 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน.....	86
4.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้.....	87
4.5 ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของตัวแบบสมการโครงสร้าง.....	88
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	96
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	96
5.2 อภิปรายผล.....	97
5.3 การสรุปวัตถุประสงค์การวิจัย.....	100
5.4 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้.....	100
5.5 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต.....	101
เอกสารอ้างอิง.....	103

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	ขนาดตัวอย่างน้อยที่สุดที่เป็นไปได้การวิเคราะห์ด้วย SEM..... 50
3.1	ขนาดตัวอย่างน้อยที่สุดที่เป็นไปได้การวิเคราะห์ด้วย SEM..... 60
3.2	การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา..... 63
3.3	ตรวจสอบความยากของแบบทดสอบวัดความรู้..... 66
3.4	จำนวนพนักงานที่ทำแบบทดสอบวัดความรู้ทางการเงินได้คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป..... 67
3.5	เกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์..... 68
3.6	ขนาดตัวอย่างน้อยที่สุดที่เป็นไปได้การวิเคราะห์ด้วย SEM..... 74
3.7	เกณฑ์ตัวแบบสมการโครงสร้างกลมกลืนข้อมูลเชิงประจักษ์..... 77
4.1	จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....80
4.2	จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามช่วงอายุ.....80
4.3	จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามการศึกษา..... 81
4.4	จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามสถานภาพปัจจุบัน..... 81
4.5	จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามระยะเวลาในการทำงาน..... 82
4.6	จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน..... 82
4.7	จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน..... 83
4.8	จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามภาระหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน..... 83
4.9	จำนวนและร้อยละของพนักงานที่ทำแบบทดสอบวัดความรู้ทางการเงินได้คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป..... 84
4.10	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 84
4.11	ค่าสถิติพื้นฐานตัวแปรสังเกตได้..... 86
4.12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้..... 87
4.13	ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตได้..... 88
4.14	ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความแปรปรวนเฉลี่ยตัวแปรแฝง..... 89
4.15	แสดงค่าเกณฑ์ดัชนีและวิเคราะห์การตรวจสอบตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....91
4.16	ค่าอิทธิทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม..... 93
4.17	ผลการทดสอบสมมติฐาน..... 94

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปร่าง

ตารางที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิด.....	6
4.1 ก่อนปรับตัวแบบสมการโครงสร้าง ประสบการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน และการวางแผนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน.....	90
4.1 หลังปรับตัวแบบสมการโครงสร้าง ประสบการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน และการวางแผนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน.....	92



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ(Background)

ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีระดับหนี้ครัวเรือนเทียบกับ GDP (Gross Domestic Product) สูงสุด เมื่อเทียบกับสัดส่วนของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยการที่ประเทศไทยมีหนี้ครัวเรือนระดับสูงจะเป็นการลดการเติบโตของเศรษฐกิจไทย (ธนาคารไทยพาณิชย์, 2564) เนื่องจากหนี้ครัวเรือนไทยเป็นปัญหาเรื้อรังในระบบเศรษฐกิจสังคมไทย และปัจจุบันมีสภาวะวิกฤตการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้หนี้ครัวเรือนไทยแขวนตัวอยู่สูง (Debt Overhang) ถือเป็นปัญหาของระบบเศรษฐกิจและสังคมไทย ในระดับจุลภาคสะท้อนว่าครัวเรือนจะมีเงินออมอยู่ในระดับต่ำสำหรับใช้ในอนาคต ขณะที่ในระดับมหภาค หากระดับครัวเรือนไม่สามารถดูแลตัวเองและครอบคลุมได้ ส่งผลให้รัฐต้องเพิ่มสวัสดิการสังคม ซึ่งจะสร้างภาระทางการคลังของประเทศ และในที่สุดจะเป็นปัจจัยลดการขยายตัวของภาคธุรกิจและการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะข้างหน้า รวมทั้งต่อประสิทธิภาพของมาตรการในการกระตุ้นเศรษฐกิจ งานศึกษาที่ผ่านมาจากข้อมูลของเครดิตบูโร (National Credit Bureau : NCB) ซึ่งไม่รวมหนี้ในระบบหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ และหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นต้น ได้ข้อสรุปว่า ครัวเรือนไทยมีสุขภาพทางการเงินอ่อนแอลง และมีพฤติกรรมการก่อหนี้ใน 4 ลักษณะคือ 1) เป็นหนี้อายุน้อยลง 2) มียอดหนี้ต่อหัวสูงขึ้น 3) เป็นหนี้ยาวนานขึ้น 4) มีความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ซึ่งสะท้อนถึงการขาดภูมิคุ้มกันทางการเงินเพื่อรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะความผันผวนของสภาวะภูมิอากาศและโรคระบาด เป็นต้น เป็นที่น่าสังเกตว่า ครัวเรือนไทยในระดับฐานรากยังพึ่งพาหนี้นอกระบบในระดับสูง นอกจากนี้ วิกฤตการระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้หนี้ครัวเรือนของหลายประเทศต่างๆทั่วโลกขยับสูงขึ้น โดยประเทศไทยเร่งตัวเพิ่มขึ้นมาก ทั้งจากมูลหนี้ที่เพิ่มขึ้นและเศรษฐกิจที่หดตัวลง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564)

ธนาคารแห่งประเทศไทย ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติในการสำรวจระดับทักษะทางการเงินของคนไทยตามกรอบของ The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) เป็นครั้งที่ 8 ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างทุกจังหวัดทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 11,901 ครัวเรือน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาทักษะทางการเงินของคนไทย และสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินที่ดี โดยภาพรวมผลการสำรวจปี 2563 พบว่าคนไทยมีพัฒนาการระดับทักษะทางการเงินดีขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 71.0 สูงกว่าการสำรวจครั้งก่อนในปี 2561 (ร้อยละ 66.2) และสูงกว่าค่าเฉลี่ย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสำรวจทักษะทางการเงินครั้งล่าสุดของ OECD ในปี 2563 (ร้อยละ 60.5) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของทักษะทางการเงินทั้ง 3 ด้าน พบว่าคนไทยมีพัฒนาการดีขึ้นในทุกด้าน โดยความรู้ทางการเงินอยู่ที่ร้อยละ 62.9 (ร้อยละ 55.7 ในปี 2561) ปรับตัวดีขึ้นในทุกหัวข้อแต่ยังมีหัวข้อที่สามารถพัฒนาและส่งเสริมเพิ่มเติม ได้แก่ การคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน และมูลค่าของเงินตามกาลเวลา ด้านพฤติกรรมทางการเงินอยู่ที่ร้อยละ 71.1 (ร้อยละ 67.8 ในปี 2561) โดยหัวข้อการจัดสรรเงินก่อนใช้และศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือมีคะแนนเพิ่มขึ้นมาก อย่างไรก็ตาม หัวข้อการบริหารจัดการเงินเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเงินไม่พอใช้มีคะแนนลดลง ขณะที่ด้านทัศนคติทางการเงินอยู่ที่ร้อยละ 82.0 (ร้อยละ 78.0 ในปี 2561) มีพัฒนาการดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะทัศนคติในเรื่องการวางแผนเพื่ออนาคตในระยะยาวเป็นหัวข้อที่มีพัฒนาการจากปี 2561 มากที่สุด ซึ่งความไม่มั่นคงทางรายได้จากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 น่าจะมีส่วนทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ในอนาคตมากขึ้น สำหรับการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการออม พบว่าสัดส่วนผู้มีเงินออมในกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 74.7 ในปี 2563 (จากร้อยละ 72.0 ในปี 2561) และคนส่วนใหญ่มีความตระหนักเรื่องการออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน และการออมเพื่อการเกษียณ ซึ่งการแพร่ระบาดของ COVID-19 น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนตระหนักถึงความจำเป็นของการเก็บเงินสำรองมากขึ้น อย่างไรก็ตาม มีเพียงร้อยละ 38 ที่มีเงินสำรองอยู่ได้เกิน 3 เดือนหากต้องหยุดงานกะทันหัน แสดงให้เห็นว่ายังมีความจำเป็นต้องส่งเสริมการออมให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ แรงจูงใจสำคัญในการออมมาจากการมีเป้าหมายหรือแผนที่ชัดเจนที่จะต้องใช้จ่ายเงินในอนาคต แต่มีเพียงร้อยละ 19.7 ที่จัดสรรเงินเพื่อออมก่อนนำเงินไปใช้จ่าย จึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้เป้าหมายการออมไม่สำเร็จ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563)

Parrey and Rather (2018) กล่าวว่า หลายคนไม่เข้าใจทักษะทางการเงิน จึงขาดพฤติกรรมในการออม ซึ่งทัศนคติทางการเงินเป็นตัวทำนายพฤติกรรมทางการเงิน หมายถึง คนที่ให้ความสนใจในการบริหารการเงิน การควบคุมการเงิน การจัดทำงบประมาณ และการออม จะทำให้พฤติกรรมทางการเงินไปในทิศทางที่เหมาะสม และงานวิจัยของ Mendari and Soejono (2020) พบว่า ความรู้ทางการเงินจะใช้เป็นตัวชี้วัดในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และธุรกรรมทางการเงินที่ตรงกับความต้องการ ซึ่งสามารถคาดการณ์ผลประโยชน์และยอมรับความเสี่ยงของทางเลือกนั้นๆ ดังนั้น ชาวอินโดนีเซียที่มีความรู้ทางการเงิน จะสามารถตัดสินใจทางการเงินในทางที่ดีขึ้น เพื่อการวางแผนทางการเงินที่ดีของครอบครัวจะได้ปรับให้เหมาะสม ทั้งนี้ ความรู้ทางการเงินและการวางแผนทางการเงิน เป็นสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจ ซึ่งความรู้ทางการเงินควรเป็นความเข้าใจขั้นพื้นฐานสำหรับทุกคน โดยความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินจะช่วยปรับปรุงการวางแผนทางการเงิน การจัดการทางการเงิน และการควบคุมการเงิน (Soejono and Mendari, 2019) ทั้งนี้ การเปลี่ยนจากวัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่จำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ ค่านิยม และทัศนคติทางการเงินที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล (Hira and Mugenda, 2000)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างไรก็ตาม ธนาคารแห่งประเทศไทย มีการส่งเสริมความรู้ การวางแผนและวินัยทางการเงินที่ดีให้ระมัดระวังการใช้จ่ายไม่ให้จ่ายเงินเกินตัว และในปี 2561 ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับกลุ่ม Gen Y เพื่อสร้างกลุ่มต้นแบบ ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาอาชีวะ และกลุ่มเริ่มต้นวัยทำงาน (First Jobber) ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม รวมถึงสร้างภูมิคุ้มกันและทักษะทางการเงินที่ดีให้สามารถรับมือกับความท้าทายต่างๆได้อย่างมั่นคง โดยทักษะการบริหารจัดการเงินถือเป็นทักษะที่ต้องให้ความสำคัญ ซึ่งไม่ใช่แค่มีความรู้ แต่เป็นทักษะที่ต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการเงินได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับช่วงวัย และเท่าทันกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561)

ดังนั้น จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเงินที่กระทบต่อสภาพคล่องทางการเงินของผู้คนส่วนใหญ่ในปัจจุบันและในอนาคต โดยเฉพาะวัยทำงานที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงและเป็นวัยที่อยู่ในช่วงสะสมความมั่งคั่ง ซึ่งเป็นวัยที่ต้องเตรียมรับมือกับการตัดสินใจทางการเงินในเรื่องต่างๆ ดังนั้นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงินที่ดีให้กับวัยทำงาน จะทำให้วัยนี้มีการวางแผนทางการเงินและการบริหารจัดการทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีความเป็นอยู่ที่ดี สภาพคล่องทางการเงินมั่นคง และสามารถนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ในอนาคต รวมถึงเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เพื่อรองรับความเสี่ยงทางการเงินที่ไม่แน่นอนในอนาคต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลุ่มตัวอย่างของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง ซึ่งในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้อาจเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาทางการเงินที่มีอยู่แล้วของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่งหรือปัจจัยต่างๆที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษา จึงเป็นที่มาของการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนทางการเงินและการบริหารจัดการทางการเงินของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง ซึ่งทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเงิน และเป็นแนวทางในการเพิ่มทักษะและพัฒนาความรู้ของปัจจัยต่างๆที่จะส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงินที่ดีและเหมาะสมของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง รวมถึงช่วยส่งเสริมให้ฐานะทางการเงินของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่งให้มีสภาพคล่องที่ดีและมีการวางแผนการเงินในระยะยาว ไม่ใช่แค่เพียงการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่เพื่อบรรลุเป้าหมายทางการเงินในอนาคตด้วยเกษียณและเงินสำรองยามฉุกเฉิน

1.2 วัตถุประสงค์ (Research Objectives)

- 1.2.1 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินกับข้อมูลเชิงประจักษ์
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ประสบการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน และการวางแผนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

H_1 : ประสบการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อความรู้ทางการเงิน

H_2 : ประสบการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางการเงิน

H_3 : ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนทางการเงิน

H_4 : ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติทางการเงิน

H_5 : ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางการเงิน

H_6 : ทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนทางการเงิน

H_7 : ทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางการเงิน

H_8 : การวางแผนทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางการเงิน

1.4 ขอบเขตการวิจัย (Research Scope)

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา (Scope of contents)

การวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร (Area of population)

พนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง ข้อมูล ณ เดือน ธันวาคม 2563 มีพนักงานทั้งหมดจำนวน 16,275 คน

1.4.3 ขอบเขตตัวแปร (Variable scope)

1.4.3.1 ประสบการณ์ทางการเงิน

1.4.3.2 ความรู้ทางการเงิน

1.4.3.3 การวางแผนทางการเงิน

1.4.3.4 ทัศนคติทางการเงิน

1.4.3.5 พฤติกรรมทางการเงิน

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา (Time)

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ได้ทำการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่าง เดือน มกราคม 2564 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ 2564

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected benefits)

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่งและกลุ่มวัยทำงานหรือผู้มีรายได้ประจำตระหนักถึงความสำคัญ ของพฤติกรรมทางการเงินมากขึ้น รวมถึงเพื่อเป็นการกระตุ้นให้กลุ่มวัยทำงานเริ่มมองเห็นแนวทางการพฤติกรรมการใช้เงินของตนเองและเป็นการรองรับสถานการณ์ภาวะความไม่แน่นอนในอนาคต

1.6 นิยามคำศัพท์ (Definition)

ปัจจัยเชิงสาเหตุ หมายถึง ตัวแปรอิสระต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเงินของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง ประกอบด้วยตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประสบการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ทักษะทางการเงิน และการวางแผนทางการเงิน

ประสบการณ์ทางการเงิน หมายถึง ประสบการณ์ทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเงิน และความรู้ทางการเงินจากประสบการณ์ที่ผ่านมา นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจทางการเงิน รวมถึงการวางแผนทางการเงินและการบริหารจัดการทางการเงิน ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ความรู้ทางการเงิน หมายถึง ความรู้และความเข้าใจแนวความคิดที่เกี่ยวกับการเงิน ความเสี่ยงทางการเงิน รวมถึงทักษะ แรงจูงใจ และความเชื่อมั่นที่จะใช้ความรู้และความเข้าใจเหล่านี้ ในการตัดสินใจให้มีประสิทธิภาพในหลากหลายบริบททางการเงิน เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีมีสุขภาพทางการเงิน

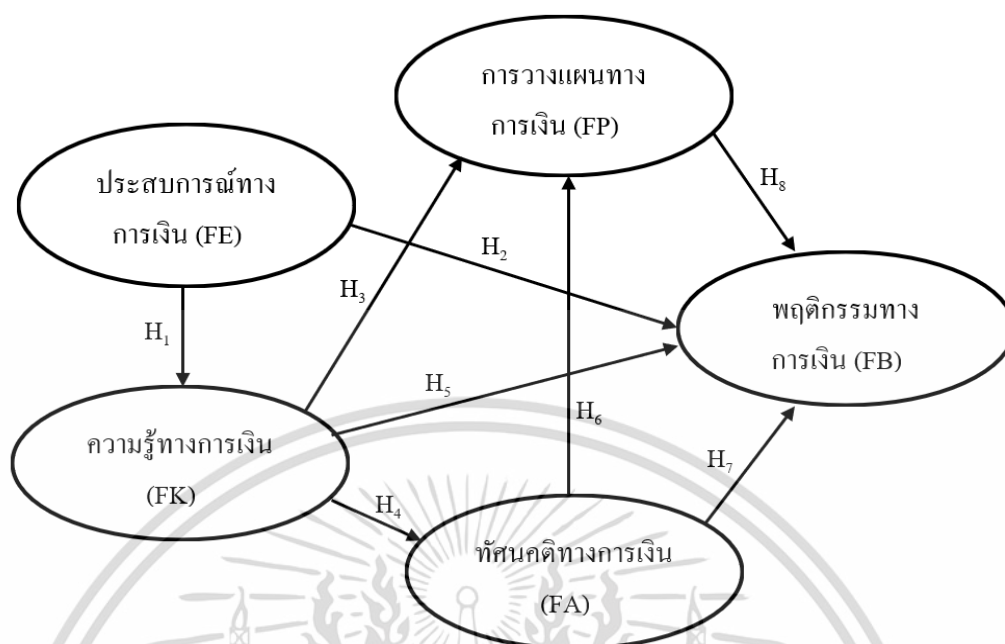
การวางแผนการเงิน หมายถึง แนวทางที่ทำให้เราเตรียมความพร้อม และวางแผนการจัดสรรเงินให้เพียงพอในการใช้จ่ายประจำวันและในอนาคต รวมถึงการเก็บออม เพื่อการเกษียณและนำชีวิตไปสู่ความมั่นคงทางการเงิน

ทัศนคติทางการเงิน หมายถึง ความรู้สึกและแนวคิดของบุคคลเกี่ยวกับการเงิน ,การกู้ยืม , การออม และการวางแผนทางการเงิน

พฤติกรรมทางการเงิน หมายถึง พฤติกรรมการใช้จ่ายและการออม รูปแบบการเก็บออม การแก้ปัญหาทางการเงิน การไตร่ตรองก่อนซื้อ การชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา การเปรียบเทียบศึกษา ข้อมูลก่อนตัดสินใจ และการตั้งเป้าหมายทางการเงินระยะยาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Theories and Literature review)

งานวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง ได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางการเงิน

2.1.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางการเงิน

2.1.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติทางการเงิน

2.1.4 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงิน

2.1.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเงิน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางการเงิน

ประสบการณ์ทางการเงิน หมายถึง ประสบการณ์ทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเงิน และ ความรู้ทางการเงินจากประสบการณ์ที่ผ่านมา นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจทางการเงิน รวมถึง การวางแผนทางการเงินและการบริหารจัดการทางการเงิน ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

Ameliawati and Setiyani (2018) กล่าวว่า เป็นหนึ่งในหลายๆปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมทางการเงิน ซึ่งทำหน้าที่เป็นสื่อการเรียนรู้ในการบริหารจัดการเงินส่วนบุคคล ดังนั้น นำไปสู่การบริหารการเงินอย่างรอบคอบ นอกจากนี้ ประสบการณ์ทางการเงินเป็นทางเลือกแนวคิด สำหรับความรู้ทางการเงิน ประสบการณ์ทางการเงินเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ของบุคคลในการบริหาร การเงินส่วนบุคคล เพื่อให้ผู้ที่มีประสบการณ์ทางการเงินเพียงพอสามารถประพฤติตนอย่างชาญฉลาด ในการจัดการเงินของตนได้ดีกว่าคนอื่นๆ โดยประสบการณ์ทางการเงินสามารถปรับปรุงการเงิน รวมถึง ความสามารถในการพิจารณาตัดสินใจลงทุนในการกำหนดแผนการลงทุนและการจัดการทาง การเงิน โดยจากการศึกษา พบว่า ประสบการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการบริหาร การเงินของนักศึกษา และ ประสบการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อความรู้ทางการเงินและ พฤติกรรมการบริหารการเงินผ่านความรู้ทางการเงินของนักศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Manafe (2021) จากผลการศึกษาความรู้ทางการเงิน ประสบการณ์ทางการเงินและความฉลาดทางจิตวิญญาณมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการวางแผนการลงทุน อย่างไรก็ตาม มีการปฏิบัติจริงข้อเสนอแนะของการศึกษาที่สามารถเสนอให้ผู้จัดการบริหารการเงินของครอบครัวอันดับแรกเลย รวมถึงการพยายามที่จะหาเงินให้มากขึ้น ทั้งนี้ การเรียนรู้วิธีการจัดการเงินให้ดีขึ้นเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำได้ คือ 1) มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมทางการเงิน โดยความรู้ที่มีเกี่ยวกับปัญหาทางการเงินมีการฝึกอบรม 2) จำเป็นต้องเรียนรู้ว่าคนอื่นประสบความสำเร็จในการจัดการเงิน โดยใช้ประสบการณ์ทางการเงินช่วยเรื่องการเงินในครอบครัว 3) เนื่องจากความฉลาดทางจิตวิญญาณ คือ สิ่งที่สำคัญในเรื่องนี้ ข้อเสนอแนะผู้จัดการควรเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิญญาณด้านการจัดการปัญหาทางการเงิน

Purwidianti. et al. (2021) การศึกษานี้ตรวจสอบผลกระทบของความรู้ทางการเงินและประสบการณ์ทางการเงินต่อประสิทธิภาพทางการเงิน โดยใช้พฤติกรรมทางการเงินเป็นตัวกลาง ความแปลกใหม่อย่างหนึ่งของงานวิจัยนี้คือการทดสอบบทบาทของพฤติกรรมทางการเงินในฐานะตัวแปรกลาง จากการศึกษาพบว่า ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมทางการเงิน ขณะที่ประสบการณ์ทางการเงินไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน

Kan. et al. (2016) ประสบการณ์ทางการเงินในการศึกษานี้แสดงถึงประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับการจัดการและลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงินต่างๆ โดยประสบการณ์ทางการเงินในปัจจุบันคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อทัศนคติทางการเงินในอนาคต และความเสี่ยงทางการเงินของบุคคล ทั้งนี้ โดยทั่วไปคาดว่าผู้หญิงจะจัดการกิจการภายในประเทศ ทำให้ผู้หญิงจึงไม่ได้รับอิสรภาพทางการเงินในการลงทุนและการตัดสินใจ นั่นคือ ผู้หญิงจึงมีประสบการณ์ทางการเงินค่อนข้างน้อย จึงทำให้การตัดสินใจทางการเงิน อาจจะมีความเสี่ยงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม บุคคลที่มีประสบการณ์ทางการเงินทั้งผู้ชายและผู้หญิงต่างมีแนวโน้มที่จะรับความเสี่ยงค่อนข้างมาก

การศึกษาได้วิเคราะห์ผลกระทบของความรู้ทางการเงินและประสบการณ์ทางการเงินที่มีต่อทัศนคติของผู้ชายและผู้หญิง จากผลการวิจัย พบว่า ความรู้ทางการเงินและประสบการณ์ทางการเงินของนักลงทุนชายทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น และทำให้มีแนวโน้มรับความเสี่ยงเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงมีประสบการณ์ทางการเงินและความรู้ทางการเงินน้อยกว่าผู้ชาย นั่นเป็นเหตุผลว่าทำไมผู้หญิงถึงใช้โอกาสในการตัดสินใจลงทุนน้อยลง ซึ่งประสบการณ์ทางการเงินและความรู้ทางการเงินเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น การศึกษาหาความรู้ทั่วไปทางการเงิน มีประสบการณ์น้อยกว่าผู้หญิงเข้าร่วมลงทุนในตลาดการเงิน สิ่งเหล่านี้นำไปสู่ความรู้ทางการเงินและนอกหลักสูตรมากขึ้นโดยเติมไปด้วยประสบการณ์ทางการเงิน ดังนั้น จึงส่งผลให้มีแนวโน้มรับความเสี่ยงมากขึ้นในการศึกษาปัจจุบัน โดยมีการตั้งสมมติฐานว่า ความรู้ทางการเงินและประสบการณ์ทางการเงินส่งผลต่อทัศนคติทางการเงินเพศชายและเพศหญิง ผลปรากฏว่า ความรู้ทางการเงินและประสบการณ์ทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติทางการเงินของผู้ชาย ขณะที่ความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์

เชิงบวกต่อทัศนคติทางการเงินของผู้หญิง แต่ประสบการณ์มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อทัศนคติทางการเงินของผู้หญิง (Kan. et al., 2016)

Frijns. et al. (2014) กล่าวว่า กล่าวว่า ประสบการณ์ทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ได้แก่ การทำรายงานภาษี การคำนวณมูลค่าสุทธิ การออมและการลงทุนต่างๆ ทำให้มีประสบการณ์ทางการเงิน ส่งผลให้มีความรู้ทางการเงินควบคู่ไปด้วย

Silvy and Yulianti (2013) กล่าวว่า ประสบการณ์ทางการเงินใช้เงินทุนในการจัดการเงินที่ดีจำเป็นต้องตัดสินใจเพื่อเพิ่มรายได้และจัดการการจ่ายภาษี ซึ่งประสบการณ์การบริหารการเงินมีองค์ประกอบจากสถานะสังคม สิ่งแวดล้อมและทัศนคติทางการเงินในการบริหารการเงินในอนาคตที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินของครอบครัว ทั้งนี้ ประสบการณ์ทางการเงินสามารถรู้เพิ่มเติมได้จากการใช้จ่ายธุรกรรมหรือภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวในการตัดสินใจทางการเงิน อย่างไรก็ตาม ครอบครัวที่มีประสบการณ์ทางการเงินกับการลงทุนในทรัพย์สิน และ ครอบครัวที่ไม่มีประสบการณ์การลงทุนในทรัพย์สินทางการเงิน ที่แตกต่างกันคือ แรงจูงใจเป้าหมายชีวิตทางการเงินของครอบครัว โดยประสบการณ์ทางการเงินมาจากการเรียนรู้การใช้จ่ายในครอบครัวและการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตัวเอง

2.1.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางการเงิน

ความรู้ทางการเงิน หมายถึง ความรู้และความเข้าใจแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ความเสี่ยงทางการเงิน รวมถึงทักษะ แรงจูงใจ และความเชื่อมั่นที่จะใช้ความรู้และความเข้าใจเหล่านี้ในการตัดสินใจให้มีประสิทธิผลในหลากหลายบริบททางการเงิน เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีมีสุขภาพทางการเงิน

Anthony and Harry (2017) ความรู้ทางการเงิน คือ การทำความเข้าใจแนวคิดทางการเงินขั้นพื้นฐานว่าด้วยการดำเนินธุรกิจอย่างไรและสภาพธุรกิจวัดโดยใช้แบบจำลองทางจิตใจเพื่ออำนวยความสะดวก สนับสนุน หรือส่งเสริมการตัดสินใจ ทั้งนี้ ความรู้ทางการเงินเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างตัวชี้วัดความสามารถทางการเงินสำหรับความได้เปรียบทางการแข่งขัน กล่าวคือ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเงิน โดยความรู้ทางการเงินได้มาจากประสบการณ์จริงและบูรณาการความรู้อย่างแข่งขัน

Lusardi and Mitchell (2014) เป็นสิ่งที่วัดจากการประเมินระดับความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบต่างๆเกี่ยวกับการเงิน เช่น การคำนวณสินทรัพย์ หนี้สิน เงินออม การลงทุน มูลค่าเงินเพื่อ อัตราดอกเบี้ย และการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน

Sivaramakrishnan .et al. (2017) กล่าวว่า ความรู้ทางการเงิน คือ ความสามารถในการทำความเข้าใจวิเคราะห์บริหารจัดการเงิน เพื่อตัดสินใจทางการเงินที่ถูกต้องและเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาทางการเงิน ดังนั้น หากมีความรู้ทางการเงินสามารถช่วยในการบริหารการเงินและการวางแผนทางการเงิน เพื่อสามารถเพิ่มมูลค่าของเงินตามเวลา และเพื่อสร้างผลประโยชน์จากความรู้ทางการเงินที่มีอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษา
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากผลตอบแทนของการลงทุนต่างๆ รวมถึงเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ฐานะทางการเงินมั่นคงและเหมาะสมต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

Yahaya .et al. (2019) การวิเคราะห์ความรู้ทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศมาเลเซีย งานวิจัยนี้ด้วยการระบุอิทธิพลของความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินต่อพฤติกรรมทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยผลปรากฏว่า นักศึกษามีความรู้ทางการเงินระดับปานกลาง แต่มีคะแนนต่ำมากในรายการเกี่ยวกับการประกันภัยและเงินฝากออมทรัพย์ ซึ่งไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการมีประกันตามที่คนส่วนใหญ่คิดการมีประกันเป็นการลงทุนรูปแบบหนึ่ง ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีจบลหลักสูตรการจัดการทางการเงินมีความรู้ทางการเงินที่ดีขึ้นเมื่อเทียบกับนักศึกษาที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการจัดการทางการเงินใดๆ ผลปรากฏว่าความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ

Ademola .et al. (2019) แนวคิดความรู้ทางการเงินที่สำคัญและมีความสามารถและความมั่นใจในการบริหารการเงินส่วนบุคคลผ่านความเหมาะสมในระยะสั้นจากการตัดสินใจที่ดีและการวางแผนทางการเงินในระยะยาว คำนึงถึงเหตุการณ์ในชีวิตและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเงื่อนไข โดยความรู้ทางการเงินเป็นทักษะที่สามารถช่วยในการตัดสินใจทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถ้ามีความรู้ทางการเงินควรมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดทางการเงิน เช่น อัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ ดอกเบี้ยทบต้น และความเสี่ยง ดังนั้น ความรู้ทางการเงินสามารถกำหนดเป็นวิธีที่จัดการเงินของพวกเขาในแง่ของการประกัน การลงทุน การออม และการจัดทำงบประมาณ และ Hilgert. et al. (2003) มองว่าความรู้ทางการเงินเป็นความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีข้อมูลและตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับการใช้และการจัดการเงิน

Janor .et al. (2016) ความรู้ทางการเงิน คือ ความรู้ทางการเงินแนวคิดและความเสี่ยงทักษะ แรงจูงใจ และความมั่นใจ ในการนำความรู้ความเข้าใจทางการเงินดังกล่าวไปใช้ให้เกิดผลการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพในบริบททางการเงินต่างๆ เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ทางการเงินของแต่ละบุคคลและสังคมและการมีส่วนร่วมในชีวิตทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ความรู้ทางการเงินของแต่ละบุคคลคือระดับความเข้าใจในเรื่องการเงินซึ่งทำให้สามารถดำเนินการทางการเงินได้ข้อมูลและตัดสินใจอย่างชาญฉลาดเกี่ยวกับการเงินส่วนบุคคล

Anthony and Harry (2017) การศึกษานี้ตรวจสอบผลกระทบของความรู้ทางการเงิน ความรู้ในการตัดสินใจลงทุน ขั้นตอนการตัดสินใจลงทุนที่ดีขึ้นดีเมื่อนักลงทุนคุ้นเคยกับตัวเลขของปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนดังกล่าว จากผลการวิจัยพบว่า นักลงทุนที่มีการรับรู้ความเสี่ยงสูงหรือระดับความอดทนพร้อมความรู้ทางการเงินที่ดีและความรู้จะทำให้การตัดสินใจลงทุนที่ดีในอนาคตและในทางกลับกัน จึงแนะนำว่า ผู้ลงทุนควรตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีความรู้ด้านการลงทุน การรู้หนังสือ และปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ ของตลาดและระบบเศรษฐกิจที่พวกเขาดำเนินการ นอกจากนี้ยังแนะนำให้ให้นักลงทุน ผู้กำหนดนโยบาย และนักลงทุนรายบุคคลควรเริ่มดำเนินการในโปรแกรม

การศึกษาต่างๆ สำหรับทั้งสถาบันและบุคคลนักลงทุน เพื่อมีอิทธิพลต่อระดับการตัดสินใจลงทุน ก่อนที่จะมอบกองทุนที่หารายได้ยากให้กับโครงการ

ความรู้ทางการเงิน คือ การศึกษาถึงการใช้ทรัพยากรต่างๆที่อยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีส่วนช่วยในการกำหนดนโยบายทางการเงิน กฎหมายภาษีอากร กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และข้อกำหนดต่างๆจากรัฐบาลในการทำธุรกิจระบวงการคิดและพฤติกรรมของมนุษย์และรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์และตัดสินใจ และสถิติช่วยในการศึกษาการดำเนินงานทางการเงินของธุรกิจในอดีตแนวโน้มของธุรกิจในอนาคต เรามีความรู้ทางการเงินมากเพียงพอโดยใช้ข้อมูลหรือสื่อการเรียนรู้ต่างๆที่มีอยู่อย่างน้อยก็เป็นภูมิคุ้มกันให้กับตัวเราเองและคนในครอบครัวให้สามารถจัดการทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เป็นการแก่ตนเอง น่าจะเป็นประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเจนในแต่ละครอบครัว อย่างไรก็ตาม หากในอนาคตทุกๆ ครอบครัว มีความรู้ความเข้าใจในความรู้ทางการเงินอย่างเพียงพอ ก็จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจสังคมโดยรวมแก่ประเทศชาติ (ปิยพร พันธุ์ผล, 2565)

การจัดสรรเงินลงทุนเพื่อให้เหมาะสมกับเป้าหมายนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากเมื่อเราสำรวจตนเองต้องการวางแผนการเงินไปในทิศทางใดการเลือกแหล่งเก็บเงินของเราก็จะง่ายขึ้นการวางแผนการเงินส่วนบุคคลออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. การวางแผนการลงทุนเพื่อสร้างเงินลงทุนให้เติบโตตามเป้าหมายภายใต้ระดับความเสี่ยงยอมรับได้
2. การวางแผนประกันชีวิต เพื่อป้องกันความเสี่ยงให้ชีวิตและทรัพย์สิน
3. การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีหลังเกษียณ
4. การวางแผนภาษีเพื่อจัดการภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมายและใช้สิทธิประโยชน์เพื่อประหยัดภาษีสูงสุด
5. การวางแผนมรดก เพื่อส่งต่อทรัพย์สินให้ทายาทได้ตรงตามความต้องการของเรามากที่สุด

Keller and Staelin (2017) กล่าวว่าความรู้ทางการเงินสามารถหาได้จากการศึกษารวมถึงการศึกษาระบบเช่นโรงเรียนการสัมมนาการฝึกอบรมและการศึกษานอกระบบเช่นจากพ่อแม่เพื่อนการทำงานและประสบการณ์ส่วนตัว ความรู้ทางการเงินคือความสามารถในการทำความเข้าใจวิเคราะห์จัดการการเงินเพื่อตัดสินใจทางการเงินที่ถูกต้องและเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาทางการเงินอธิบายด้วยว่าปัจจัยที่จะใช้ในการวัดพฤติกรรมการเงินคือความรู้ด้านการเงินและความเชื่อมั่นทางการเงิน โดยทั่วไปคนที่มีความรู้ทางการเงินต่ำลงซึ่งเกิดจากการศึกษาที่ต่ำกว่า สมมติว่าการศึกษาที่ดีสามารถพัฒนาความรู้ทางการเงินนั้นได้จะส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเงินที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ยิ่งมีความรู้ทางการเงินดีก็ยิ่งมีทักษะทางการเงินในการจัดการทางการเงินที่ดีขึ้น ซึ่งระบุว่าความรู้

ทางการเงินมีผลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางการเงิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Perry and Morris (2005) ได้ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภคในสหรัฐอเมริกา ในปี 2542 ในกลุ่มบุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่า 75,000 ดอลลาร์ต่อปีโดยมีผู้คนและผู้ตอบแบบสอบถามรวม 23,000 คนซึ่งระบุว่าความรู้ทางการเงินรายได้และการควบคุมทางการเงินมีผลต่อพฤติกรรมทางการเงิน ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของความรู้ทางการเงินที่มีต่อพฤติกรรมทางการเงินในขณะที่ความรู้ทางการเงินประกอบด้วยความรู้ทางการเงินและความเชื่อมั่นทางการเงิน งานวิจัยนี้ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลจาก NFSC ซึ่งทำให้ความรู้ทางการเงินและความเชื่อมั่นทางการเงินมีผลต่อพฤติกรรมทางการเงิน

2.1.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติทางการเงิน

ทัศนคติทางการเงิน เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเงิน เนื่องจากทัศนคติทางการเงิน ส่งผลต่อปัญหาทางการเงิน เช่น ค้างชำระบิล การคิดใช้จ่ายในระยะสั้น และการขาดความเต็มใจที่จะเก็บออม เป็นทัศนคติทางการเงินที่อาจทำให้เกิดปัญหาทางการเงินได้ (Amanah .et al.,2016)

Talwar . et al. (2021) ทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินของนักลงทุนรายย่อย นั่นคือทัศนคติทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ นักลงทุนยังมีความรู้ไม่เพียงพอเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินของนักลงทุนรายย่อย เมื่อเผชิญกับวิกฤตการณ์ระบาดใหญ่ของ COVID-19 ในปัจจุบัน ได้แก่ ความวิตกกังวลทางการเงิน การมองโลกในแง่ดี ความมั่นคงทางการเงิน การคิดอย่างรอบคอบ ความสนใจในประเด็นทางการเงิน และความจำเป็นในการออมเพื่อความระมัดระวังต่อกิจกรรมการค้าของ นักลงทุนรายย่อยในช่วงโรคระบาด

Siswanti and Halida (2020) กล่าวว่า ความรู้ทางการเงินเกิดจากทัศนคติทางการเงินของบุคคลที่ไม่ฉลาดในการตอบสนองต่อปัญหาทางการเงินมักมีพฤติกรรมทางการเงินที่ไม่ดี ส่งผลต่อทัศนคติทางการเงิน ซึ่งเป็นตัวกำหนดวิธีการใช้จ่าย การออมเงิน ขณะที่ทัศนคติทางการเงินมีผลกระทบต่อปัญหาทางการเงิน เช่น ค้างชำระและขาดรายได้ให้เพียงพอกับความต้องการการวางแผนการเงินในระยะสั้นและการไม่เต็มใจออมเงินเป็นปัจจัยของทัศนคติทางการเงินที่อาจก่อให้เกิดปัญหาทางการเงิน

Rai .et al. (2019) ทัศนคติทางการเงินสามารถกำหนดได้ว่าความสามารถในการวางแผนการเงินล่วงหน้าและการออมเงิน ทั้งนี้ การยกระดับการเงินจากการเรียนรู้ในหนังสือเกี่ยวกับการเงินต่างๆ จะทำให้พัฒนาทัศนคติทางการเงินที่ดี

Kasman .et al. (2018) จากการศึกษาสามารถปรับปรุงทัศนคติทางการเงินส่วนบุคคลได้จากการลดการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต จะทำให้พฤติกรรมทางการเงินดีขึ้นและความเป็นอยู่ที่ดี

Skagerlund . et al. (2018) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผู้หญิงวัยทำงานของปากีสถานที่เป็นของที่ไม่ใช่ภาคการเงินเพื่อกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงินในวัยทำงาน ผลการศึกษาสรุปว่าความรู้ทางการเงินสำหรับผู้ชายและผู้หญิงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้ชายมีความเข้าใจทางการเงินมากกว่าผู้หญิง ทั้งนี้ ผู้หญิงได้คะแนนทัศนคติทางการเงินสูงกว่าพฤติกรรมทางการเงินและความรู้ทางการเงิน แต่ผู้ชายได้คะแนนน้อยกว่าผู้หญิงในทัศนคติทางการเงิน อย่างไรก็ตาม ทัศนคติทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนความรู้ทางการเงินของแต่ละบุคคลและมีอิทธิพลต่อระดับความรู้ทางการเงิน

ทัศนคติทางการเงินใช้เพื่อจำแนกบุคคลออกเป็นกลุ่มต่างๆ และกำหนดความต้องการของการใช้จ่ายเงิน ถ้าหากคนที่มีความทัศนคติทางการเงินในแง่ของความจำเป็นในการออมอย่างระมัดระวังจะทำให้เป็นรูปแบบการตัดสินใจที่มีการใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง ไตร่ตรองก่อนใช้จ่าย รวมถึงมีความสนใจในการเงิน และความวิตกกังวลทางการเงิน ในทำนองเดียวกัน องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ได้เสนอเครื่องมือในการวัดทัศนคติทางการเงินของนักลงทุน โดยพิจารณาจากระดับความเชื่อในการวางแผนและแนวโน้มที่จะออมและใช้จ่าย

Paluri and Mehra (2016) ในการเปรียบเทียบใช้ความสำเร็จ ศักดิ์ศรี อำนาจ และความเคารพเป็นปัจจัยกำหนดทัศนคติทางการเงินที่สำคัญ จากการศึกษาเหล่านี้และการสนทนากับผู้เชี่ยวชาญ ทัศนคติทางการเงินว่าเป็นการแสดงออกถึงความวิตกกังวลทางการเงินของนักลงทุน การมองในแง่ดี ขอบเขตของความมั่นคงทางการเงิน ระดับการคิดอย่างรอบคอบ ความสนใจในประเด็นทางการเงินอย่างลึกซึ้ง และความจำเป็นในการออมเพื่อไว้ล่วงหน้า ดังนั้นเราจึงใช้มิติทั้งหมดนี้เป็นตัวชี้วัดทัศนคติทางการเงิน

2.1.4 แนวคิดทฤษฎีการวางแผนการเงิน

การวางแผนทางการเงิน มีความสำคัญมากเพราะเป็นกระบวนการของการบรรลุเป้าหมายทางการเงินในอนาคตและนำไปสู่อนาคตที่มั่นคง ซึ่งวัตถุประสงค์ของการวางแผนทางการเงิน คือ การวางแผนรายรับ รายจ่ายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และช่วยในการจัดลำดับความสำคัญของการวางแผนทางการเงินและจัดสรรเงินให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและในอนาคต รวมถึงการเก็บออมเพื่อการเกษียณอายุ และใช้ในยามฉุกเฉิน (Pratasaria and Agustina, 2020)

Ameliawati and Setiyani (2018) พฤติกรรมทางการเงินแสดงให้เห็นด้วยการวางแผนและการจัดการเงินที่ดี โดยพฤติกรรมทางการเงินที่ดีสามารถมองเห็นได้จากทัศนคติทางการเงินในการบริหารเงินอย่างชาญฉลาดและมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทางการเงินหรือความรู้ทางการเงิน ซึ่งต่างคนต่างมีมุมมองและพฤติกรรมทางการเงินที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ทัศนคติทางการเงินของทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในด้านการเงิน และต้องคิดก่อนทำ ถ้าทัศนคติทางการเงินเชิงบวกต่อเงินมากเท่าไร ระดับของความรู้ทางการเงินก็จะยิ่งดีขึ้น ซึ่งจะนำมาสู่พฤติกรรมกรรมการบริหารการเงินที่ดี

Handayani . et al. (2021) ความรู้ทางการเงินของอิสลามและการรวมทางการเงินมีความสำคัญต่อการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของผู้คน การผสมผสานระหว่างความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินของอิสลามและดัชนีการรวมทางการเงินที่สูงจะส่งผลต่อความสามารถ

ด้านพฤติกรรมของผู้คนในการวางแผนทางการเงิน ในอินโดนีเซีย ความรู้ทางการเงินและการไม่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบ่งแยกทางการเงินของอิสลามยังต่ำอยู่ ไม่เพียงแต่สำหรับเด็ก แต่ยังรวมถึงผู้ใหญ่ด้วย แม้ว่าความรู้ที่ดีและการเข้าถึงการเงินอิสลามจะช่วยให้คนรุ่น Gen Y สามารถระบุผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินเป็นการวางแผนทางการเงินได้ จุดมุ่งหมายของการศึกษานี้คือเพื่ออธิบายอิทธิพลของการรู้เท่าทันทางการเงินของอิสลามและการรวมตัวทางการเงินต่อการวางแผนทางการเงิน ผลการวิเคราะห์พบว่าความรู้ทางการเงินของอิสลามไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อการวางแผนทางการเงิน อย่างไรก็ตาม ความรู้ทางการเงินของอิสลามและการรวมตัวทางการเงินมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเงิน นอกจากนี้ พฤติกรรมทางการเงินยังเป็นสื่อกลางในความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินของอิสลามกับการรวมบริการทางการเงินกับการวางแผนทางการเงิน

การวางแผนทางการเงิน เป็นกระบวนการของการวางแผนเป้าหมายทางการเงินในระยะสั้นและระยะยาว โดยประโยชน์ของการวางแผนทางการเงินคือการมีขั้นตอนที่มีวินัยมากขึ้นในการควบคุมตนเองและจัดเตรียมเงื่อนไขทางการเงินที่ดีที่สุดสำหรับตัวคุณเองและครอบครัวในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามความสามารถทางการเงินในปัจจุบัน นอกจากนี้ มี 6 ขั้นตอนในการวางแผนทางการเงิน ได้แก่

- 1) กำหนดสถานะทางการเงินในปัจจุบัน ซึ่งรวมถึงรายได้ ค่าครองชีพ และหนี้สิน
- 2) สร้างเป้าหมายทางการเงิน ในการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน กล่าวคือ เจาะจง (กำหนดเป้าหมายทางการเงินเฉพาะที่จะบรรลุ) วัดได้ (ต้องใช้เงินเท่าไรในช่วงเวลาหนึ่ง) เน้นการดำเนินการ (เน้นการกระทำ) เป้าหมายทางการเงินที่จะบรรลุจะต้องเป็นจริง/ตามความสามารถ และตามเวลา (กรอบเวลาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงิน)
- 3) ระบุทางเลือกอื่นก่อนตัดสินใจ
- 4) ประเมินการตัดสินใจทางเลือกที่ดำเนินการ
- 5) ใช้โปรแกรมการวางแผนทางการเงิน
- 6) ทบทวนแผนการเงิน

Yonga . et al. (2018) ได้มีการเสนอแบบจำลองแนวคิดตามทฤษฎีพฤติกรรมที่วางแผนไว้เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงินของคนวัยทำงานในประเทศมาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ การวิเคราะห์ในส่วนหนึ่งของพฤติกรรมทางการเงิน คือ การติดตามการใช้จ่ายและพฤติกรรมออม เป็นสิ่งสำคัญ ในแง่ของภูมิหลังทางชาติพันธุ์ ชาวจีนมีความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินสูงสุด ในขณะที่ชาวอินเดียนั้นมีทัศนคติทางการเงินสูงสุด อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้ไม่มีความแตกต่างทางเพศในความสัมพันธ์ใดๆ

ทรายทอง เลิศเปียง (2557) ในงานวิจัยนี้ศึกษาพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา สาขาการบัญชีคณะบริหารธุรกิจ โรงเรียนลำปางพณิชการและเทคโนโลยี พบว่า เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในทางอื่นไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ในภาพรวมพฤติกรรมการใช้เงินของนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ โดยพฤติกรรมการใช้เงินด้านการศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือด้านนันทนาการและ กิจกรรมทางสังคม สำหรับด้านความจำเป็นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ผลการศึกษาการวางแผนการเงินส่วนบุคคล พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการอยู่ใน ระดับมากที่สุดสำหรับด้าน การวางแผนหาเงิน/เปลี่ยนงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเก็บเงินออม ด้านจัดสรรเวลาเพื่อหา ความรู้ ความเข้าใจในการลงทุน และด้านการบริหารภาระหนี้สิน อยู่ในระดับปานกลาง

3) ผลของบันทึกบัญชีส่วนบุคคล พบว่า ในระยะเวลา 1 เดือนรายรับส่วนใหญ่มาจาก รับเงินจากผู้ปกครอง อันดับสองจากเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา และรายได้จากการทำงานพิเศษเป็น อันดับสุดท้าย รายจ่ายส่วนใหญ่ เป็นค่าอาหารค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับยานพาหนะ ค่าหอพัก ค่าโทรศัพท์ ค่าของใช้ และค่ารักษาพยาบาล ตามลำดับ และ เมื่อพิจารณาของรายรับจำนวนร้อยละ 100 มีรายจ่ายจำนวนร้อยละ 95.20และคงเหลือเงินออม ร้อยละ 4.80

การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (Personal Financial Planning) เป็นวิธีการที่บุคคล นำมาใช้ในการบริหารจัดการกับเงินของตนเอง โดยมีเป้าหมายหลักก็คือ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ในการดำเนินชีวิตตามที่ต้องการหรือที่กำหนดไว้ นักวิชาการให้ความหมายของการวางแผนทาง การเงินส่วนบุคคล ไว้ดังนี้

สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2562) ให้ความหมาย ของการวางแผนการเงินส่วนบุคคลไว้ว่า การวางแผนทางการเงินเป็นการพยายามเชื่อมต่อช่องว่าง ทางด้านการเงินระหว่าง “เราอยู่ ณ ที่ใดในปัจจุบัน” กับ “เราต้องการไป ณ ที่ใดในอนาคต” ภายใต้ เงื่อนไขข้อจำกัดเฉพาะของแต่ละ บุคคล การจัดทำแผนให้แต่ละบุคคลไม่ใช่เรื่องง่ายแต่สามารถ ศึกษาเพิ่มเติมได้ เพราะต้องการกลุ่มความรู้ และทักษะพิเศษต่างๆ (a whole set of special skills and technical knowledge) เช่น การลงทุนใน หลักทรัพย์ หน่วยลงทุน ประกันชีวิต อสังหาริมทรัพย์ การจัดการมรดก และการวางแผนภาษี เป็นต้น

ทิฆัมพร โคตรทัศน์ (2558) ให้ความหมายของการวางแผนการเงินส่วนบุคคลไว้ว่า การ วางแผนทางการเงิน (Financial Planning Efficiency) หมายถึง การจัดเตรียมข้อมูลต่างๆ ทางด้าน การเงินเป็นการล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางหรือกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของธุรกิจในอนาคต

สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ (2559) ให้ความหมายของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ไว้ว่า การบริหารทรัพยากรทางการเงินที่บุคคลมีอยู่หรือได้มา ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย คือ ให้ได้รับ ความมั่นคง ของบุคคลและครอบครัว ซึ่งจะนำมาซึ่งความสุขและและควมมีเสถียรภาพทางการเงิน ของบุคคล

Hallman and Rosenbloom (2020) ให้ความหมายของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ไว้ว่า “เป็นกระบวนการประเมินโครงสร้าง และนำแผนทางการเงินของแต่ละบุคคลไปปฏิบัติ เพื่อให้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ขึ้นด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิด ความสำเร็จตามเป้าหมายทางการเงินที่แต่ละบุคคลต้องการ ให้บรรลุภายใต้เงื่อนไขเฉพาะของแต่ละบุคคล

Altfest (2017) ให้ความหมายของการวางแผนการเงินส่วนบุคคลไว้ว่า การวางแผนการเงินส่วนบุคคลเป็นกระบวนการในการจัดการกับเงินของ บุคคลเพื่อให้บุคคลบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการ

กล่าวโดยสรุป การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (Personal Financial Planning) หมายถึง กระบวนการกำหนดแนวทางการใช้เงินอย่างมีทิศทางให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินเหมาะสมกับ รายได้ที่ได้รับและเพื่อให้เกิดความมั่งคั่งทางเงินในอนาคต

ณัฐพล นิมมานพัชรินทร์ (2559) กล่าวว่า การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล หมายถึง การ ค้นหาทางเลือกเพื่อสนับสนุนกระบวนการในการตัดสินใจล่วงหน้าเกี่ยวกับปริมาณและเวลาของ เงินทุน แหล่งของเงินทุน และการจัดสรรเงินทุน ด้วยการกำหนดกิจกรรม วิธีการ เวลา และ ผู้รับผิดชอบประกอบการจัดการความเสี่ยงต่างๆ ทางการเงิน

ศิรินุช อินละคร (2558) ให้ความหมายของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ไว้ว่า เป็น กระบวนการในการจัดการกับเงินของบุคคลเพื่อให้บุคคลบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการ โดยเป้าหมายของบุคคลสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. เป้าหมายที่เกี่ยวกับเงิน (Financial Goals) หรือเรียกว่า “เป้าหมายทางการเงิน” เป็น เป้าหมายที่สามารถกำหนดในรูปตัวเงินได้ และหากบรรลุเป้าหมายทางการเงินจะทำให้บุคคลมี ความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป้าหมายทางการเงินของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันตามสถานะภาพของบุคคล รวมทั้ง สถานะทางการเงินของบุคคลนั้น เช่น ต้องการเก็บเงินซื้อบ้าน ต้องการเก็บเงินไว้เป็น ทุนการศึกษา บุตร ต้องการเก็บเงินไว้สำหรับใช้จ่ายในช่วงเกษียณอายุต้องการมีเงินเพียงพอสำหรับ ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน สิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการได้คือ “เงิน” ดังนั้นการ วางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่ดีจะช่วยให้บุคคลบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการได้

2. เป้าหมายที่ไม่เกี่ยวกับเงิน (Non - Financial Goals) เป็นเป้าหมายที่ยากที่จะกำหนดใน รูปตัวเงินได้เช่น ต้องการให้ชีวิตครอบครัวมีความสุข ต้องการช่วยเหลือผู้ยากไร้ต้องการช่วยเหลือ สัตว์ที่ถูกทิ้ง ซึ่งบุคคลสามารถบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ได้โดยอาจจะไม่จำเป็นต้องใช้เงินเลย

วัตถุประสงค์ของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล นักวิชาการ ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ ของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลไว้ดังนี้

รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2564) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจด้านการเงินรู้และเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของ “เงิน” ใน ระบบเศรษฐกิจ และเข้าใจสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ การเงินส่วนบุคคล เช่น เงินสด เช็ค บัตรเดบิต บัตร เครดิต สินเชื่อ และบริการทางการเงินใหม่ๆ เช่น บริการธนาคารทางโทรศัพท์ (Tele banking) หรือ

การดำเนินการธุรกิจการค้าบนอินเทอร์เน็ต (Ecommerce) เพื่อให้สามารถตัดสินใจทางการเงินในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

2. เพื่อให้มีความสามารถด้านการเงิน สามารถใช้ความรู้ความเข้าใจทางการเงินในชีวิตประจำวันอย่างครบถ้วนและเฉลียวฉลาด รู้จักจัดลำดับความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการเงิน ตลอดจนสามารถบริหารการเงินในชีวิตประจำวันและแก้ไขปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

3. เพื่อให้มีความรับผิดชอบทางการเงิน สามารถรับผิดชอบในการจัดหาเงิน การใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสมคุ้มค่าและมีจริยธรรม รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ รวมทั้งเข้าใจผลกระทบอันเกิดจากการละลาย ในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลที่มีต่อระบบ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

4. เพื่อให้รู้วิธีการบริหารและจัดการเงิน” รู้และสามารถปฏิบัติตามแผนการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสถานะ ของแต่ละบุคคลในการจัดหาเงิน การออม การใช้จ่าย การลงทุน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลตอบแทนและผลกระทบของทางเลือกต่างๆ

กล่าวโดยสรุป วัตถุประสงค์ของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล คือ การกำหนดการใช้เงินในกิจการต่างๆ เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจด้านการเงินรู้และเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของ “เงิน”

ความสำคัญของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล นักวิชาการ ได้ให้ความสำคัญของการวางแผนการเงินส่วนบุคคลไว้ดังนี้

รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2559) ได้ให้ความสำคัญของการวางแผนการเงินส่วนบุคคลไว้ว่า เนื่องจากการเงินส่วนบุคคลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล และมีความสำคัญต่อบุคคลทุกช่วงอายุ ดังนั้น แต่ละคนจึงควรต้องมีการวางแผนการเงินซึ่งถือเป็น กิจกรรมที่ เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิต การวางแผนการเงินจึงมีบทบาทสำคัญที่ทำให้เกิดความมั่นคง ทางการเงิน ความมั่นคงในการดำเนินชีวิต และการมีอิสรภาพทางการเงินในอนาคต ตลอดจน สามารถตอบสนองเป้าหมายที่แต่ละบุคคลต้องการได้ อันจะนำมาซึ่งความมั่นคงของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ซึ่งสามารถสรุปความสำคัญของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ได้ดังนี้

1. สร้างความมั่งคั่ง มั่นคง ให้กับชีวิตของคุณ และครอบครัว การวางแผนการเงินส่วนบุคคลเป็นแนวทางในการวางแผนอย่างถูกต้องในการจัดหาเงิน การ เก็บออม การบริหารรายจ่าย และการนำเงินไปลงทุน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมั่งคั่งทางการเงินและมั่นคงใน ชีวิตอันจะนำมาซึ่งความสุขในการดำเนินชีวิตของคุณและครอบครัว เช่น บุคคลมีวิธีการหารายได้ที่ดี ถูกต้องและเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง มีวินัยในการออมเงินอย่างสม่ำเสมอ รู้จักควบคุม รายจ่าย ทำให้มีเงินออมเพิ่มขึ้น และมีการวางแผนการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ สร้างผลตอบแทนได้สูงขึ้น ตลอดจนรู้จักวางแผนป้องกันความเสี่ยงสำหรับชีวิตและสินทรัพย์โดยการวางแผนประกันภัยเพื่อ

รองรับ เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด อีกทั้งมีการวางแผนภาษีเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายลง นอกเหนือจากนี้ยังมีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเตรียมเงิน ไว้ใช้สำหรับวัยเกษียณอย่างเพียงพอไม่เป็นภาระแก่ลูกหลานหรือผู้อื่น และเตรียมแผนการส่งมอบมรดกให้รุ่นลูกหลาน หากทำได้อย่างที่กล่าวมานี้ ก็จะส่งผลให้บุคคลมีความมั่งคั่งมั่นคง และมีความสุขให้กับชีวิตได้

2. ตอบสนองความต้องการและเป้าหมายเฉพาะของแต่ละบุคคลได้ การวางแผนการเงินที่ดี และมีการปฏิบัติตามแผนการเงินที่ได้วางไว้ จะช่วยให้บุคคลบรรลุ เป้าหมายที่ต้องการได้ เช่น วางแผนการเงินสำหรับการศึกษาต่อ วางแผนการเงินสำหรับการซื้อบ้าน ซื้อ รถ วางแผนการเงินสำหรับการแต่งงาน วางแผนการเงินสำหรับวัยเกษียณอายุ เป็นต้น

3. สร้างบุคลากรที่มีความรู้ทางการวางแผนการเงินส่วนบุคคล การศึกษาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลจะก่อให้เกิดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญทางด้าน การวางแผนการเงินส่วนบุคคล (Personal Financial Planner) ซึ่งสามารถให้คำแนะนำ และช่วยวางแผน ให้แก่บุคคลอื่นที่ต้องการความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม ซึ่งบุคคลเหล่านั้นอาจเป็นบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน หรือลูกค้า เป็นต้น

4. เป็นรากฐานเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เมื่อบุคคลสามารถวางแผนการเงินและนำไปปฏิบัติจนบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ทำให้มี สุขภาพทางการเงินที่ดี มีความมั่งคั่งและมั่นคงในการดำเนินชีวิต ไม่ก่อให้เกิดภาระกับสังคม เพราะทุกคนรู้จักหารู้จักออม รู้จักใช้ รู้จักขยายผล เกิดการลงทุนสร้างความเติบโตให้กับระบบเศรษฐกิจ และเมื่อมี เพียงพอ สำหรับตนเองแล้วรู้จักแบ่งปันให้กับสังคม ไม่ก่อปัญหาความทางด้านสินทรัพย์ในสังคม ก็จะ ส่งผลให้ประเทศชาติมีความมั่นคงอย่างยั่งยืนตลอดไป

สนทยา เขมวิรัตน์ (2564) ได้ให้ความสำคัญของการวางแผน การเงินส่วนบุคคลไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือควบคุมค่าใช้จ่าย เนื่องจากความต้องการบริโภคสินค้า และบริการของบุคคลมีมากมายไม่จำกัด หากไม่สามารถควบคุมให้ดี จะก่อให้เกิดภาวะหนี้สินได้

2. ก่อให้เกิดการออมเงิน เพราะการวางแผนการเงินจะทำให้บุคคลทราบรายจ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ว่าเป็นรายจ่ายที่จำเป็นหรือฟุ่มเฟือย จึงทำให้บุคคลสามารถควบคุมรายจ่ายได้อย่างเหมาะสม จนมีเงินเหลือเพื่อการออมได้

3. เป็นเครื่องมือป้องกันปัญหาหนี้สิน เพราะการวางแผนการเงินที่ดีจะทำให้บุคคลมีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ ตามฐานะของตนจึงไม่ต้องเผชิญกับภาระหนี้สิน

4. เป็นเครื่องมือสร้างความมั่งคั่งและมั่นคงทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเมื่อบุคคลมีรายได้สูงกว่ารายจ่ายก็จะมีเงินออมมากพอที่จะสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวได้

5. ช่วยทำให้สามารถประเมินสถานะทางการเงินของตนเองได้ถูกต้องเหมาะสมตามความเป็นจริง เพราะเมื่อมีการวางแผนทางการเงิน จะช่วยทำให้บุคคลทราบรายจ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดในแต่ละเดือนว่าเป็นเท่าไร จึงทำให้บุคคลสามารถประเมินสถานะทางการเงินของตนเองได้ตรงตามความเป็นจริง จนเกิดการระมัดระวังการใช้จ่ายไม่ให้เกินตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล เนื่องจากการเงินส่วนบุคคล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล เพื่อให้คนมีการวางแผนการเงินของตนเอง และครอบครัวได้อย่างถูกต้อง ส่งเสริมให้คนตระหนักถึงความสำคัญในการใช้จ่ายอย่างถูกต้องทุกแง่มุมของชีวิต จะก่อให้เกิดบุคลากรที่มีความรู้ทางการวางแผนการเงิน

ขอบเขตของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล : นักวิชาการ ได้กล่าวถึงขอบเขตของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลไว้ดังนี้

กิจติพร สิทธิพันธุ์ (2565) ได้กล่าวถึงขอบเขตของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลไว้ว่า การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่ดีนั้น ผู้วางแผนควรมี ความเข้าใจด้านเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งรู้จักนำเครื่องมือต่างๆ ในการบริหารการเงิน (Financial Management Tools) มาใช้ให้เป็นประโยชน์เพื่อการวางแผนที่ต้องการสมเหตุสมผลและมีทางเป็นไปได้มากขึ้น โดยการ บริหารการเงินบุคคลครอบคลุมถึงการจัดการการเงินที่สำคัญๆ ของ บุคคลใน 6 ลักษณะ ด้วยกันคือ

1. การสร้างฐานะความมั่นคงทางการเงิน (Financial Health) ซึ่งได้แก่การมีงานทำที่เหมาะสมก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคง รู้จักวางแผนใช้จ่ายทำงบประมาณตลอดจนการรู้จักเลือกใช้ เครดิต เพื่อเสริมฐานะความเป็นอยู่ของชีวิตอีกด้วย
2. การรู้จักใช้เงินอย่างฉลาด (Spending Money Wisely) โดยใช้เงินเป็นในทุกด้านไม่ว่าเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม การคมนาคม และอื่นๆ
3. การใช้เงินเพื่อที่อยู่อาศัย (Home and Other Real Estate) เพื่อให้มีที่พักอันสุขสบาย และปลอดภัย อีกทั้งเป็นการลงทุนที่ไม่เสียหาย
4. การสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินด้วยการทำประกันภัย (Insurance Program)
5. การลงทุนประเภทต่างๆ (Diversified Investment Portfolio) โดยเลือกหลักทรัพย์ลงทุน และสถาบันที่จะลงทุนให้เหมาะสม
6. การวางแผนการเงินสำหรับอนาคตยามปลดเกษียณ (Retirement) เพื่อความมั่นคงและสุขสบายตลอดชั่วอายุขัยของบุคคล

รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2559) ได้กล่าวถึงขอบเขตของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลไว้ว่า การวางแผนการเงินส่วนบุคคลจะครอบคลุมถึงการจัดการการเงินที่สำคัญๆ ของบุคคล ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการบริโภคอุปโภคที่มีประสิทธิภาพ (Consumption Planning) เริ่มต้นจากการมีงานทำที่เหมาะสมเพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคง รู้จักเก็บออม ควบคุมค่าใช้จ่ายทั้ง บริโภคและอุปโภค บริหารรายได้และรายจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความมั่งคั่งและความมั่นคงทางการเงินแก่ตนเองและครอบครัว

2. การบริหารความเสี่ยงและการวางแผนประกันภัย (Insurance Planning) เป็นการสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตและสินทรัพย์ของบุคคล โดยการวางแผนบริหารความเสี่ยงของชีวิตและเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสินทรัพย์ที่อยู่ในความครอบครอง และเป็นหลักประกันใน ชีวิตและ บุคคลที่อยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบ

3. การวางแผนภาษี (Tax Planning) เพื่อลดภาระภาษีตามสิทธิประโยชน์ที่ภาครัฐมอบให้ โดยผ่านกระบวนการวางแผนภาษี ซึ่งสามารถนำค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้จากการวางแผนภาษีไป ลงทุนสร้างสินทรัพย์และความมั่นคงให้กับชีวิตได้

4. การวางแผนการลงทุน (Investment Planning) เป็นการเพิ่มรายได้จากการลงทุน โดยการ นำเงินออมที่สะสมไว้ไปลงทุนในทางเลือกต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อแสวงหาอัตราผลตอบแทนที่ สูงขึ้นสำหรับการบรรลุเป้าหมายทางการเงิน ภายใต้ความเสี่ยง และเงื่อนไขการลงทุนของแต่ละบุคคล

5. การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ (Retirement Planning) เป็นการเตรียมการสำหรับชีวิต หลังจากเกษียณอายุแล้ว ให้มีช่วงชีวิตเกษียณอย่างสุขเกษม มีสินทรัพย์มากพอสำหรับใช้จ่ายในวัย เกษียณ มีอิสรภาพทางการเงิน ไม่เป็นภาระให้แก่ลูกหลานและสังคม

6. การวางแผนมรดก (Estate Planning) เป็นการวางแผนกระจายความมั่งคั่งให้กับทายาท รุ่นต่อไป หรือวางแผนมรดกเป็น สาธารณะกุศลให้กับสังคม เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างผู้มีสิทธิที่จะได้รับมรดกภายหลังจาก เจ้าของมรดกเสียชีวิตแล้ว

สุภารัตน์ พิมลรัตนกานต์ (2563) ได้กล่าวถึงขอบเขตของการวางแผนทางการเงิน ส่วน บุคคลไว้ว่า การวางแผนการเงินส่วนบุคคลจะครอบคลุมถึงการจัดการการเงินที่สำคัญๆ ของ บุคคล ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการบริโภคอุปโภคที่มีประสิทธิภาพ (Consumption Planning) เริ่มต้นจาก การมีงานทำที่เหมาะสมเพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคง รู้จักเก็บออม ควบคุมค่าใช้จ่ายทั้ง บริโภคและ อุปโภค บริหารรายได้และรายจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็จุดเริ่มต้นของการสร้างความมั่งคั่ง และความมั่นคงทางการเงินแก่ตนเองและครอบครัว

2. การบริหารความเสี่ยงและการวางแผนประกันภัย (Insurance Planning) เป็นการสร้าง ความมั่นคงให้กับชีวิตและสินทรัพย์ของบุคคล โดยการวางแผนบริหารความ เสี่ยงของชีวิตและ ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสินทรัพย์ที่อยู่ในความครอบครอง และเป็นหลักประกันในชีวิตและ บุคคลที่ อยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบ

3. การวางแผนภาษี (Tax Planning) เพื่อลดภาระภาษีตามสิทธิประโยชน์ที่ภาครัฐมอบให้ โดยผ่านกระบวนการวางแผนภาษี ซึ่งสามารถนำค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้จากการวางแผนภาษีไป ลงทุนสร้างสินทรัพย์และความมั่นคงให้กับชีวิตได้

4. การวางแผนการลงทุน (Investment Planning) เป็นการเพิ่มรายได้จากการลงทุน โดย การนำ เงินออมที่สะสมไว้ไปลงทุนในทางเลือกต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อแสวงหาอัตราผลตอบแทนที่ สูงขึ้น สำหรับการบรรลุเป้าหมายทางการเงิน ภายใต้ความเสี่ยง และเงื่อนไขการลงทุนของแต่ละ บุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ (Retirement Planning) เป็นการเตรียมการสำหรับชีวิตหลังจากเกษียณอายุแล้ว ให้มีช่วงชีวิตเกษียณอย่างสุขเกษม มีสินทรัพย์มากพอสำหรับใช้จ่ายในวัยเกษียณ มีอิสรภาพทางการเงิน ไม่เป็นภาระให้แก่ลูกหลานและสังคม

6. การวางแผนมรดก (Estate Planning) เป็นการวางแผนกระจายความมั่งคั่งให้กับทายาทรุ่นต่อไป หรือวางแผนมรดกเป็น สาธารณะกุศลให้กับสังคม เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้มีสิทธิที่จะได้รับมรดกภายหลังจาก เจ้าของมรดกเสียชีวิตแล้ว

กล่าวโดยสรุป ขอบเขตของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล คือ การวางแผนการเงินส่วนบุคคลจะครอบคลุมถึงการจัดการการเงินที่สำคัญๆ ของบุคคลดังต่อไปนี้ 1) การสร้างฐานะความมั่นคงทางการเงิน 2) การรู้ในการจัดการเงินอย่างชาญฉลาด 3) การใช้เงินเพื่อที่อยู่อาศัย 4) การสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินด้วยการทำประกันภัย 5) การลงทุนประเภทต่างๆเลือกหลักทรัพย์ลงทุนและสถาบันที่จะลงทุนให้เหมาะสม และ 6) การวางแผนการเงินสำหรับอนาคตยามปลดเกษียณ ประเภทของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล นักวิชาการ ได้กล่าวถึงประเภทของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลไว้ดังนี้

พนมพล สุขวัฒน์ทรัพย์ (2560) ได้กล่าวถึงประเภทของการวางแผนทางการเงิน ส่วนบุคคลไว้ว่า การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่ดีจะเป็นตัวกำหนดทิศทาง และการตัดสินใจ ทางการเงิน เพื่อให้สามารถบรรลุถึงเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการได้หากบุคคลใดเริ่มต้นทำการ วางแผนทางการเงินเร็วมีการปฏิบัติตามอย่างมีวินัยและสม่ำเสมอแล้ว บุคคลนั้นก็จะเข้าใจถึงความมี อิสรภาพทางการเงินได้มากขึ้น แผนการเงินหลักๆ ที่สำคัญที่ควรวางแผนเริ่มปฏิบัติมีดังนี้

1. แผนการออม บุคคลควรทำการศึกษาช่องทางในการออมให้รอบด้านที่มีมากกว่าการฝากธนาคาร ไม่ว่าจะเป็นพันธบัตร สลาก สหกรณ์แล้วเลือกช่องทางที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งแต่ละช่องทาง ในการออมก็มีความเสี่ยงที่แตกต่างกัน เช่น ผลตอบแทนที่สูงก็จะมาพร้อมกับความเสี่ยงที่ เพิ่มขึ้นเสมอที่สำคัญต้องทำการออมอย่างพอเหมาะพอดีและสอดคล้องกับเงื่อนไขทางการเงิน เพื่อ ไม่ให้รู้สึกว่าการออมเป็นภาระและสามารถทำการออมได้อย่างสม่ำเสมอ

2. แผนการลงทุน บุคคลจะต้องไม่ลืมกฎการกระจายความเสี่ยงเช่นเดียวกับการออม คือ เลือกลงทุนในช่องทางที่มีความเสี่ยงในระดับที่รับได้แล้วศึกษาข้อดีข้อเสียของการลงทุนนั้นอย่าง รอบด้าน ซึ่งแผนการลงทุนในแต่ละปีก็อาจจะถูกปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และตัวแปร ในช่วงนั้นๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์การลงทุน เช่น ถ้าหากบุคคลไม่อยากเผชิญหน้ากับ ความผันผวนที่อาจจะเกิดขึ้นในระยะสั้น ก็ควรจะมุ่งลงทุนระยะยาวเพราะการลงทุนระยะยาวเป็น หลักของการลงทุนที่จะทำให้เงินของบุคคลงอกเงยได้อย่างยั่งยืน

3. แผนการบริหารหนี้แผนนี้มีความจำเป็นที่จะต้องทำเพื่อปลดปล่อยภาระหนี้สิน โดยจะเริ่มต้นด้วยการที่บุคคลต้องรู้เรื่องหนี้ก่อนว่ามีหนี้รวมทุกประเภททั้งหมดเท่าไร เมื่อตั้งใจจะ สละหนี้ก้อนเดิม ต้องหยุดสร้างหนี้ก้อนใหม่หรืออย่าสร้างหนี้เพิ่มสำคัญที่สุดคือต้องรู้จักใช้จ่าย และ

ควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ระมัดระวังการใช้จ่ายให้มากขึ้น และหาวิธีปลดหนี้ค่อยๆ เป็น ค่อยไป จัดลำดับความสำคัญของหนี้ที่ต้องเร่งชำระก่อนหลัง

4. แผนบริหารความเสี่ยง ไม่มีใครสามารถป้องกันความเสี่ยงทุกอย่างที่จะต้องเผชิญในชีวิตได้ แต่ก็มีหนทางที่จะสามารถป้องกันความเสี่ยงทางการเงินได้ซึ่งความเสี่ยงทางการเงินที่สำคัญๆ นั้นเกิดจากการเกิดอุบัติเหตุ ความเจ็บป่วย และความตาย ความเสี่ยงเหล่านี้เมื่อเกิดขึ้นจะสร้างความสูญเสียทางการเงินเป็นอย่างมาก ดังนั้นบุคคลจึงควรวางแผนบริหารความเสี่ยงไว้ด้วย โดยการทาประกันชีวิต เพื่อไม่เป็นการสร้างภาระให้กับคนที่อยู่ข้างหลัง หรือสร้างความเสี่ยงทางการเงินให้กับครอบครัว

5. แผนเกษียณ ด้วยเทคโนโลยีและความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ ทำให้มีการคาดการณ์ว่าในอนาคต อายุเฉลี่ยของคนไทยก็จะยืนยาวขึ้นไปอีก ทำให้บุคคลต้องวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณ เป็นการรับมือกับช่วงชีวิตที่ยาวขึ้น ที่จะต้องใช้เงินมากขึ้น เนื่องจากชีวิตในช่วงนี้จะไม่ค่อยมีรายได้ประจำที่เคยได้รับ สุขภาพร่างกายก็เริ่มถดถอยลง ทำให้ต้องมีเงินจำนวนมากไว้ใช้จ่ายตอนแก่ จึงต้องมีการวางแผนที่จะมีเงินเพื่อเตรียมไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาพยาบาลในยามแก่ ชราหรือในยามที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ นอกจากนี้การกำหนดจำนวนเงินทุนในอนาคต บุคคลควรทราบระยะเวลาก่อนที่จะถึงกำหนดเกษียณอายุ เพื่อกำหนดเงินออมสะสมได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากอาชีพที่แตกต่างกันย่อมมีแผนการทางการเงินในอนาคตที่ต่างกัน (บริษัทหลักทรัพย์ จัดการกองทุนเอ็มเอฟซี จำกัด (มหาชน), ม.ป.ป.)

6. วางแผนภาษีอากร มีผู้มีรายได้จำนวนมาก วางแผนลดภาษีอย่างชาญฉลาด หลังจากที่พบว่า ส่วนใหญ่เสียภาษีมากเกินไปเกินเหตุอันควรเนื่องจากไม่ได้ทำการศึกษาล่วงหน้า ทั้งที่มีหลากหลายช่องทางที่จะช่วยในการประหยัดภาษีได้และรัฐก็เปิดโอกาสให้ใช้สิทธิตามกฎหมายได้อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นประกัน เงินผ่อนบ้าน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund) และกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (Long Term Equity Fund) เป็นต้น ซึ่งหากบุคคลทำการวางแผนไว้เป็นอย่างดีก็จะพบว่าสามารถช่วยประหยัดภาษีได้เยอะในแต่ละปี และถือว่าเป็นภัยเสียตายเป็นอีกหลายคน ที่แม้จะมุ่งมั่นกับการออมและการลงทุน ภายใต้กลยุทธ์ทุกรูปแบบ แต่กลับมองข้ามปัจจัยที่มีผลกระทบโดยตรงนั่นคือการเสียภาษี

กล่าวโดยสรุป ประเภทของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล คือ การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่เป็นตัวกำหนดทิศทาง และการตัดสินใจทางการเงิน และมีการปฏิบัติตามอย่างมีวินัยอย่างสม่ำเสมอ

เป้าหมายในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล นักวิชาการ ได้กล่าวถึงเป้าหมายในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลไว้ดังนี้

เพรียว เสรีรักษ์ (2564) ได้กล่าวถึงเป้าหมายในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ได้แก่ เป้าหมายทางการเงินระยะสั้น เป้าหมายทางการเงินระยะกลาง และเป้าหมายทางการเงินระยะยาว

ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เป้าหมายทางการเงินระยะสั้นมีระยะเวลาในการที่จะบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ตั้งไว้ในเวลา 3 ปี โดยส่วนใหญ่เป้าหมายทางการเงินระยะสั้นมีวัตถุประสงค์ เพื่อตอบสนองต่อความสะดวกสบาย ต้องการให้ตนเองและครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่สุขสบายขึ้น

2. เป้าหมายทางการเงินระยะกลาง เป็นการเตรียมเพื่อที่จะไปสู่เป้าหมายทางการเงินระยะยาวเป้าหมายทางการเงินระยะกลาง มีระยะเวลาสำหรับการที่จะบรรลุตามเป้าหมายทางการเงินที่ตั้งไว้ใน 3-7 ปี เป้าหมายทางการเงินระยะสั้นเน้นความสุขสบาย ในปัจจุบันขณะที่เป้าหมายทางการเงินระยะกลางเน้นที่การสร้างสินทรัพย์อันก่อนให้เกิดความมั่งคั่งเพิ่มพูนมากขึ้น และยังมีส่วน ให้ชีวิตสุขสบายมากขึ้น

3. เป้าหมายทางการเงินระยะยาว คือเป้าหมายทางการเงินที่สำคัญที่สุด แต่คนส่วนใหญ่มักจะละเลย เพราะเห็นผลช้าไม่ทันใจเป้าหมายทางการเงินระยะยาวเป็นสิ่งสำคัญ จึงไม่ควรจะละเลยจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนทางการเงินระยะยาวอย่างเคร่งครัด เพื่อที่จะทำให้การใช้ชีวิตภายหลังการเกษียณอายุไม่ขัดสนทางการเงิน

วีรชัย ผ่องศรี (2559) ได้กล่าวถึง เป้าหมายในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ควร มีการกำหนดทั้งเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งถ้าหวังจะให้ตนเองและครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีก็ควรมีการกำหนดเป้าหมายทางการเงินในระยะสั้น (Short – Term Financial Planning) เอาไว้แต่ถ้ามุ่งหวังจะให้ครอบครัวมีรากฐานที่มั่นคงและตนเองมีความสุขสบายในบั้นปลายของ ชีวิตก็ต้องเตรียมการวางแผนการเงินระยะยาว(Long Term Financial Planning) ไว้ด้วยในการ วางแผนทางการเงินที่ดีนั้น ผู้วางแผนควรมีความเข้าใจทางด้านเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งรู้จักนำ เครื่องมือต่างๆ ในการบริหารการเงิน (Financial Management Tools) มาใช้ให้เป็น ประโยชน์ เพื่อให้การวางแผนดังกล่าวถูกต้องสมเหตุสมผลและมีทางเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

อุไรวรรณ พลอดใจดี (2560) ได้กล่าวถึงเป้าหมายในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ได้แก่ เป้าหมายทางการเงินระยะสั้น และเป้าหมายทางการเงินระยะยาว ดังนี้

เป้าหมายทางการเงินระยะสั้น (Short Term Financial Goals) เป็นเป้าหมายที่บุคคลสามารถ ทำให้สำเร็จได้ภายในระยะเวลาสั้นๆ นั่นคือไม่เกิน 1 ปี เช่น ฤดูร้อนนี้ต้องการซื้อ เครื่องปรับอากาศ ต้องการเก็บเงินไปเที่ยวต่างจังหวัด

เป้าหมายทางการเงินระยะยาว (Long Term Financial Goals) เป็นเป้าหมายที่บุคคล ต้องการ ใน 5 – 20 ปีข้างหน้า หรือเป็นเป้าหมายที่บุคคลต้องใช้เวลาในการสะสมเงินเพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย เช่น ต้องการเก็บเงินไว้ใช้หลังเกษียณ ต้องการเก็บเงินไว้เป็นทุนการศึกษาบุตรในอนาคต เป้าหมายระยะยาวอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้เนื่องจากในอนาคตภาวะและเหตุการณ์ต่างๆ อาจ จะ เปลี่ยนแปลงไป เช่น ภาวะเศรษฐกิจรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงความต้องการของบุคคลเอง เช่น บุคคล ตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะซื้อบ้านเดี่ยวราคา 2 ล้านบาทในอีก 5 ปีข้างหน้า เมื่อเวลาผ่านไปภาวะ เศรษฐกิจ ตกต่ำลงทำให้บุคคลมีรายได้น้อยลงดังนั้นบุคคลอาจจะเปลี่ยนเป้าหมายจากบ้านที่มีราคา 2 ล้านเป็น บ้านที่มีราคาต่ำกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเลือกซื้อหุ้นมีข้อแตกต่างจากการซื้อสินค้าอื่น ดังนั้น การซื้อหุ้นจึงต้องพิจารณาในเรื่องคุณสมบัติของบริษัทเจ้าของหุ้นโดยทั่วไปก่อนจะตัดสินใจ จึงควรพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (สร้อยญา พาณิชย์กุล, 2562)

(1) ลักษณะของอุตสาหกรรม บริษัทนั้นอยู่ในอุตสาหกรรมประเภทใด มีลักษณะการเติบโตอย่างไร หุ้นที่มีคุณภาพดีจะเป็นหุ้นที่อยู่ในอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวอยู่ตลอดเวลา

(2) ผลการดำเนินงานในอดีต เช่น ยอดขายสูง กำไรดี

(3) นโยบายของรัฐ มีผลกระทบกับธุรกิจของบริษัทนั้น ๆ หรือไม่ ถ้าบริษัทใดได้รับประโยชน์จากนโยบายของรัฐบาลก็จะเป็นผลดีต่อหุ้นของบริษัทด้วย

(4) เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิตของบริษัท เช่น สามารถจัดหาปัจจัยการผลิตได้อย่างเพียงพอ และราคาไม่สูง

(5) อายุของธุรกิจ ธุรกิจนั้นจะมั่นคงยืนยาวเพียงใด แนวโน้มจะเป็นอย่างไร

(6) ประเภทของธุรกิจ เช่น ส่งออก นำเข้า หรือเฉพาะภายในประเทศ ปัจจัยที่จะกระทบมีอะไรบ้าง รุนแรงเพียงใด ถ้าถูกกระทบมาก จะทำให้ราคาหุ้นลดลงปัจจัยดังกล่าวข้างต้น เป็นปัจจัยพื้นฐานที่นักลงทุนควรพิจารณาก่อนตัดสินใจซื้อขายซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางเทคนิค หรือการเก็งกำไร ถ้าต้องการซื้อหุ้นพื้นฐานดี และลงทุนระยะยาว แนวทางที่กล่าวมาจะช่วยลดความเสี่ยงได้มากทีเดียว คุณสมบัติของหุ้นที่มีพื้นฐานดีมี 6 ประการดังนี้

1. เป็นหุ้นของบริษัทที่มีผลการดำเนินงานดี มีกำไรสูง
2. จ่ายปันผลในอัตราสูง
3. มีมูลค่าทางบัญชีสูง
4. มีส่วนแบ่งตลาดสูงในการขายผลผลิต
5. ธุรกิจอยู่ในโครงการส่งเสริมของรัฐบาล
6. อยู่ในกลุ่มธุรกิจที่มีการขยายตัวอยู่ตลอดเวลา และเป็นธุรกิจที่มีชื่อเสียงดี

Hallman & Rosenbloom (2020) ได้กล่าวว่า การวางแผนการเงินส่วนบุคคลคือการกำหนดแผนการเงินรวมที่สอดคล้องและนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินของแต่ละบุคคลโดยหัวใจหรือสาระสำคัญของแนวคิดนี้คือการกำหนดแผนการเงินให้สอดคล้องกับการเงินโดยรวมของบุคคลและอยู่บนพื้นฐานของเป้าหมายทางการเงินของบุคคลนั้นๆ คนส่วนใหญ่มักใช้เครื่องมือทางการเงินหลายอย่างก่อนที่พวกเขาเหล่านั้นจะบรรลุเป้าหมายทางการเงินทั้งหมดของตนเองดังนั้นเครื่องมือทางการเงินพื้นฐานเช่นหุ้นหุ้นกู้กองทุนการประกันต่างๆ โบนัสประจำปี ตลาดการเงิน เงินฝากเงินบำนาญสินเชื่อส่วนบุคคล ที่ดิน ฯลฯ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแนวคิดเรื่องการวางแผนการเงิน

Hilgert et al., (2022) กล่าวว่าแต่ละคนกระทำอย่างมีเหตุผลซึ่งระบุไว้โดยกิจกรรมของการวางแผนทางการเงิน การจัดการและการควบคุม การเงินดีตัวชี้วัดพฤติกรรมสามารถเห็นได้จากทัศนคติของบุคคลในการจัดการการไหลเข้าของเงิน การจัดการสินเชื่อการออมและการลงทุน กล่าวอีกนัยหนึ่ง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคคลจะจัดสรรรายได้สำหรับความต้องการระยะสั้น (การบริโภค) และความต้องการระยะยาว (การลงทุน) Olsen (1998: 11) กล่าวว่าจุดประสงค์ของพฤติกรรมทางการเงินคือการเข้าใจและทำนายผลกระทบซึ่งเป็นระบบการเงินผลกระทบของตลาดจากมุมมองทางจิตวิทยา

ผลการสำรวจจาก Manulife (Manulife, 2016) ระบุว่าผู้คนในอินโดนีเซียมีแนวโน้มที่จะประพฤติตัวไม่เหมาะสมทางเศรษฐกิจ สิ่งนี้ได้รับการสนับสนุนจากข้อเท็จจริงที่ว่านักลงทุนชาวอินโดนีเซียคิดถึงการวางแผนระยะสั้นเท่านั้นโดยไม่คิดถึงเรื่องระยะยาว แมนูไลฟ์ (2559) สรุปไว้ 4 ด้าน ได้แก่ (1) นักลงทุนส่วนใหญ่ 70% ไม่มีเป้าหมายในการฝากระยะยาว (2) 53% ของนักลงทุนใช้จ่าย 70% ขึ้นไปของรายได้ในหนึ่งเดือน (3) นักลงทุนใช้จ่าย 10% ถึง 90% ขึ้นไปของเงินเดือนของตนและ (4) นักลงทุน 40% ไม่ติดตามการใช้จ่ายเลยจากข้อเท็จจริงและทฤษฎีสามารถอนุมานได้ว่าพฤติกรรมของผู้คนในใจการตามมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายรายได้อย่างไรเหตุผล งานวิจัยนี้ต้องการเพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางการเงินของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยทำงานในประเทศอินโดนีเซีย รูปแบบของพฤติกรรมทางการเงินที่ดีแสดงให้เห็นในการตัดสินใจ ในแง่ของการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเงินจำเป็นต้องมีความเข้าใจทางการเงินที่ดีมาก ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับรูปแบบของปัญหาทางการเงินหรือที่รู้จักกันทั่วไปในแง่ของการให้ความรู้ทางการเงินควรเป็นเรื่องที่ทุกคนกังวลโดยรวมแล้วความรู้ทางการเงินสามารถกำหนดเป็นชุดของกระบวนการหรือกิจกรรมเพื่อปรับปรุงความรู้ทักษะและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคหรือชุมชนเพื่อให้พวกเขาสามารถจัดการการเงินส่วนบุคคลได้ดีขึ้นนอกเหนือจากความรู้ทางการเงินและความเชื่อมั่นทางการเงินแล้วจำนวนรายได้ยังได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมทางการเงินของบุคคล ความเป็นไปได้ที่บุคคลที่มีแหล่งรายได้สูงจะแสดงพฤติกรรมทางการเงินที่รับผิดชอบมากขึ้น

ผลการสำรวจจัดทำโดย LIMRA (Life Insurance Marketing Research Association) เผยผลสำรวจจากคน 100 คนที่มีอายุ 25 ปีและสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อพวกเขาอายุ 65 ปี โดยเป็นดังนี้ จำนวน 1% มีความสุขในวัยเกษียณในสภาพที่มั่งคั่งทางเศรษฐกิจ

4% มีอิสระทางการเงิน

5% ยังทำงานอยู่

12% ต้องทนทุกข์ทรมานจากความยากจน

49% พังพาคคนในครอบครัวและอีก 29% ที่เหลือได้เสียชีวิตแล้ว (Purwanto, 2013)

จากผลการสำรวจทั้งสองนั้นสรุปได้ว่าชุมชนชาวอินโดนีเซีย วางแผนทางการเงินในระยะยาวไม่ได้ รายได้ของผู้คนเหล่านี้จะถูกจัดสรรใช้มากขึ้นสำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคระยะสั้น พฤติกรรมแบบนี้ถือว่าไม่มีเหตุผลในแง่ของการรักษารายได้

2.1.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเงิน

พฤติกรรมทางการเงิน เป็นสิ่งสำคัญมากและเป็นองค์ประกอบพื้นฐานมาจากความรู้ทางการเงิน โดย Amagir. et al. (2018) พบว่า พฤติกรรมทางการเงินส่งผลในเชิงบวกของแต่ละบุคคล เช่น การวางแผนที่เหมาะสมสำหรับค่าใช้จ่าย การดูแลด้านการเงิน หมั่นศึกษาข้อมูลทางการเงิน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินในอนาคต และเพิ่มความรู้ทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ

Yuesti. et al. (2020) พฤติกรรมทางการเงินกำหนดว่ามนุษย์มีพฤติกรรมอย่างไรในสภาพแวดล้อมทางการเงิน โดยเฉพาะการศึกษาวาจาจิตวิทยามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเงินของบุคคลและองค์กร บุคคลที่สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเกี่ยวกับการเงินจะไม่มีปัญหาทางการเงินในอนาคตและสามารถแสดงพฤติกรรมทางการเงินที่ดีได้ วิถีคนพฤติกรรมจะส่งผลอย่างมากต่อสวัสดิภาพทางการเงิน ขณะที่ความต้องการส่วนบุคคลและผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ซับซ้อนมากขึ้นทำให้ผู้คนที่มีความรู้ทางการเงินที่เพียงพอการควบคุมตนเองเป็นพฤติกรรมทางการเงินที่มีประโยชน์เมื่อเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ การเงินพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางการเงินของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทางการเงิน แบบจำลองแนวคิดของความเป็นอยู่ทางการเงินที่ดี แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของบุคคลที่สามารถจัดการเงิน/เงินสด

Banthia and Dey (2021) พฤติกรรมทางการเงิน เพื่อกำหนดระดับความรู้ทางการเงิน คือความเข้าใจในการรับรู้ทางการเงิน โดยพฤติกรรมทางการเงินคือการกระทำที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในด้านกิจกรรมทางการเงิน ออมเงิน ลงทุน จัดการค่าใช้จ่ายและบัตรเครดิต ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ทั่วไปของพฤติกรรมทางการเงิน และความสามารถในการจัดการเงินสดในมือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของสภาพคล่องทางการเงิน เพื่อบ่งชี้ถึงความสามารถของบุคคลที่จะตอบสนองต่อความรับผิดชอบทางการเงิน เช่น ชำระบิลทันเวลา, ติดตามการชำระเงินทั้งหมดและการวางแผนของทั้งหมดธุรกรรมทางการเงินในอนาคตถือเป็นตัวชี้วัดพฤติกรรมกรรมการบริหารการเงินที่ดี

Lela. et al. (2021) การศึกษานี้สำรวจผลกระทบของความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินต่อแรงจูงใจของผู้ประกอบการในหมู่นักศึกษาบัญชีในมหาวิทยาลัยของรัฐของมาเลเซีย ระดับความรู้ทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยมีการสำรวจระดับพฤติกรรมทางการเงิน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

Handayani . et al. (2021) พฤติกรรมทางการเงินคือวิธีที่บุคคลจัดระเบียบและจัดการการเงินส่วนบุคคล และยังสามารถตีความว่าเป็นความสามารถของผู้คนในการจัดการกองทุนการเงินรายวัน รวมถึง เป็นวิธีที่บุคคลปฏิบัติ จัดการ และใช้ทรัพยากรทางการเงิน ตัวบ่งชี้พฤติกรรมทางการเงิน ได้แก่

- 1) ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา
- 2) จัดทำงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายและการใช้จ่าย
- 3) บันทึกค่าใช้จ่ายและค่าใช้จ่าย (รายวัน รายเดือน ฯลฯ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4) จัดหาเงินทุนสำหรับค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดคิด
- 5) ประหยัดเป็นระยะ
- 6) เปรียบเทียบราคาระหว่างร้านค้า หรือซูเปอร์มาร์เก็ตก่อนตัดสินใจซื้อ

Yonga . et al. (2018) พฤติกรรมทางการเงินเป็นปัจจัยกำหนดความรู้ทางการเงินที่สำคัญ และความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงิน จากการศึกษาระยะยาวแสดงหลักฐานที่ชัดเจนว่า ความรู้ทางการเงินส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองเกี่ยวกับการเงิน (ซึ่งรวมถึงทัศนคติทางการเงิน) ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเงินและสุดท้ายส่งผลต่อการเงินและความเป็นอยู่ที่ดีโดยรวมของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเงินกับพฤติกรรมทางการเงิน สามารถเข้าใจได้ในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้ถือบัตรเครดิต การศึกษานี้ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์เชิงบวก ระหว่างทัศนคติทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงิน

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายพฤติกรรม (Behavior) ไว้ว่าหมายถึงการกระทำหรือการ แสดงออกของกล้ามเนื้อจากความคิดของบุคคลที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายในจิตใจ และภายนอกอาจ ทำไปโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ผู้อื่นอาจสังเกตการกระทำนั้น ได้หรือสามารถใช้เครื่องมือทดสอบได้

วารุณี สุตแสง (2558) ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง ปฏิบัติการ ของสิ่งมีชีวิต ที่สังเกตได้และสังเกตไม่ได้ที่แสดงออกมาเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า

อุไรรัชต์ บุญแท้ (2559) ได้ให้ความหมายพฤติกรรม (Behavior) ไว้ว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นจากความรู้ ความเข้าใจความเชื่อและเจตคติของคนที่มีบทบาทต่อการแสดงออกนั้น

นริศรา พลอยเพชร (2558) ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง ปฏิบัติการและกิจกรรมทุกชนิดที่บุคคลแสดงออกมา ทั้งที่สามารถสังเกตเห็นได้ อย่างชัดเจน ได้แก่ การกระทำทางกาย เช่น การเดิน การวิ่ง การหยิบสิ่งของ เป็นต้น และปฏิบัติการ และกิจกรรมที่ ไม่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน ได้แก่ กระบวนการทางจิตใจ เช่น ความรู้สึก ความคิด อารมณ์ ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เข้ามากระทบโดยการแสดงออกของ บุคคลอาจขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคลนั้นๆ

ทัศนาวลัย ตันติเอกรัตน์ (2559) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำของบุคคลที่แสดงออกมาเมื่อมีสิ่งเร้า โดยสิ่งเร้าที่มากระทบนั้นอาจมาจากสิ่งเร้า ภายในและภายนอกที่แสดงออกมาในลักษณะต่างๆ ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจกระทำ เช่น การพูด การ เขียน การอธิบาย การยื่น การแสดงออกทางสีหน้า จังหวะการพูด เป็นต้น ซึ่งเป็นประสบการณ์ของ แต่ละบุคคลที่ไม่สามารถจะสังเกตได้โดยตรง

เมธาวี อุดมธรรมานภาพ และคนอื่น (2552) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมของบุคคลที่เป็นรูปธรรม สามารถมองเห็นได้เช่น การกระทำการตอบโต้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กับ สิ่งแวดล้อม และกิจกรรมภายในจิตใจที่เป็นนามธรรม เช่น ความคิด ความรู้สึก เป็นต้นประกอบกัน แสดงออกมาเป็นพฤติกรรม

ศรีวรรณ จันทรวงศ์ (2558) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรม หรือปฏิกิริยาต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิต ซึ่งอาจรู้ได้โดยการสังเกตหรือการใช้เครื่องมือช่วยวัด พฤติกรรมรวม ไปถึงการตอบสนองทางกล้ามเนื้อและการทำงานของต่อมต่าง ๆ ในร่างกายอีกด้วย

ประสิทธิ์ ทองอ่อน (2562) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ พฤติกรรม หมายถึง กิริยา อาการ บทบาท ลีลา ท่าที การประพฤติปฏิบัติ การกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏสัมผัสได้ด้วยประสาททางใด ทางหนึ่งของประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ

ณรงค์ เส็งประชา (2561) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ พฤติกรรม หมายถึง กิริยาอาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์หรือ กิริยาอาการที่มนุษย์แสดงออก หรือปฏิกิริยาที่มนุษย์แสดงออกเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า โดยมีรูปแบบการแสดงออก 2 รูปแบบ คือ พฤติกรรมเปิดเผยหรือ พฤติกรรมภายนอก กับพฤติกรรมปกปิดหรือพฤติกรรมภายใน

Wade and Tavis (2016) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรมคือการกระทำของคนเราที่สังเกตได้

Zimbardo and Gerrig (2020) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำของบุคคลเพื่อปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้

Lahey (2021) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรมเป็นการประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่สามารถสังเกตได้

สุรรัตน์ เตชะทวีวรรณ (2564) พฤติกรรม คือ การแสดงออกของการกระทำกิจกรรมใดๆ ก็ ตามแบบคล้ายคลึงกันบ่อยครั้ง จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มหรือของตน ความหมาย ของ คำว่า พฤติกรรมอาจจะคล้าย กับ คำว่า นิสัยแต่จะแตกต่างกันเพียงมีการแสดงออกมาให้เห็นได้ ถือว่า เป็น พฤติกรรมหาก ไม่แสดงออกมาให้เห็นเราจะเรียกว่านิสัย ตรงกับภาษาอังกฤษที่ว่า Behaviour หรือ อเมริกันเรียกว่า Behavior ซึ่งแปลว่า การปฏิบัติตัว ความประพฤติ คุณสมบัติ พฤติกรรม อาการ หรือการแสดงออก

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรม คือ การกระทำของบุคคลในทุกลักษณะ ทั้งที่เป็นโดยธรรมชาติ ทางสรีระและที่จงใจกระทำ ซึ่งอาจจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และเป็นกระทำที่สังเกตได้โดย อาจใช้ ประสาทสัมผัสธรรมดาหรือใช้เครื่องมือช่วยการสังเกต

องค์ประกอบของพฤติกรรม - นักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของพฤติกรรมไว้ดังนี้ นริศรา พลอยเพชร (2558) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นจากองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเรามี พฤติกรรมเกิดขึ้นก็เพราะต้องการตอบสนองความต้องการของตนเอง หรือต้องการทำตาม

วัตถุประสงค์ที่ตนได้ตั้งไว้ คนเรายังมีความต้องการหลายๆอย่างในเวลาเดียวกัน และมักจะเลือกสนองตอบความต้องการที่รีบด่วนก่อนความต้องการอื่นๆ

2. ความพร้อม (Readiness) ระดับวุฒิภาวะ หรือความสามารถที่จำเป็นในการประกอบ พฤติกรรมเพื่อสนองตอบความต้องการ คนเราจะมีความพร้อมในแต่ละด้านที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น พฤติกรรมของทุกคนจึงไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน และไม่สามารถจะประกอบพฤติกรรมได้ทุก รูปแบบ

3. สถานการณ์ (Situation) คนเรายังจะประกอบพฤติกรรมที่ตนเองต้องการ เมื่อมีโอกาส หรือ สถานการณ์นั้นๆ เหมาะสมสำหรับการประกอบพฤติกรรม

4. การแปลความหมาย (Interpretation) แม้จะมีโอกาสในการประกอบพฤติกรรม แล้วคนเรา ก็มักจะประเมินสถานการณ์ หรือคิดพิจารณาก่อนที่จะทำพฤติกรรมนั้นๆลงไป เพื่อให้ พฤติกรรม นั้นมีความเสี่ยงน้อยที่สุด และสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของเขาได้มากที่สุด

5. การตอบสนอง (Respond) หลังจากได้แปลความหมาย หรือได้ประเมิน สถานการณ์แล้ว พฤติกรรมก็จะถูกกระทำ ตามวิธีการที่ได้เลือกในขั้นตอนของการแปลความหมาย

6. ผลที่ได้รับ (Consequence) เมื่อประกอบพฤติกรรมไปแล้วผลที่ได้จากการ กระทำนั้นๆ อาจจะตรงกับความต้องการ หรืออาจไม่ตรงกับความต้องการที่ตนเองได้คาดหวังไว้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Threat) เมื่อคนเราไม่สามารถตอบสนอง ความ ต้องการ ของตนเองได้ที่จะประสพกับความผิดหวัง ซึ่งเมื่อเกิดความผิดหวังแล้วคนๆ นั้นก็ อาจจะ กลับไปแปล ความหมายใหม่ เพื่อที่จะหาวิธีที่จะสนองความต้องการของตนเองใหม่ได้

Cronbach (1972) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้น เพราะองค์ประกอบต่อไปนี้

(1) ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเรา ต้องการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้น กิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจหรือ สสนอง ความต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่าง ที่ต้องใช้เวลาอันจึงจะ สามารถ บรรลุความต้องการคนเราจะมีความต้องการหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกันและมักจะเลือก สสนอง ความต้องการ ที่รีบด่วนก่อนและสนองความต้องการที่ห่างออกไปในภายหลัง

(2) ความพร้อม (Readiness) หมายถึงระดับวุฒิภาวะหรือความสามารถที่จำเป็นใน การทำ กิจกรรมเพื่อสนองความต้องการคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หมดทุกอย่างความ ต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถ

(3) สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำ กิจกรรมเพื่อ สสนองความต้องการ

(4) การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่คนเราจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งลงไป จะต้องพิจารณาสถานการณ์เสียก่อนแล้วตัดสินใจเลือกวิธีการที่คิดว่า จะให้ความพอใจมากที่สุด

(5) การตอบสนอง (Response) เป็นการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ โดยวิธีการที่ได้ เลือกแล้วในขั้นแปลความหมาย

(6) ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้วย่อมได้รับผลจากการ กระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจตรงกับที่คาดคิดไว้ (Confirm) หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหมาย (Contradict) ก็ได้

(7) ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Thwarting) หากคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้กล่าวได้ว่าเขาประสบความผิดหวังในกรณีอาจจะต้องย้อนกลับไปแปลความหมายของ สถานการณ์เสียใหม่และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ก็ได้

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของพฤติกรรม ประกอบด้วยความมุ่งหมายความพร้อมสถานการณ์ การแปลความหมาย การตอบสนอง ผลที่ได้รับและปฏิกริยาต่อความผิดหวัง

ประเภทพฤติกรรมการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์จะทำให้สามารถเข้าใจมนุษย์ รวมถึงการแสดงพฤติกรรมของ มนุษย์ได้มากขึ้น โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มักพบว่า ปัญหาสังคมต่าง ๆ ส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้น เป็นปัญหา ที่มีสาเหตุมาจากมนุษย์ทั้งสิ้น การศึกษาและเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้ที่ ศึกษาได้เข้าใจ สามารถนำความรู้ข้อสังเกตที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อย่างมากมาย ซึ่ง การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการทางจิตตามแนวทางนักพฤติกรรมศาสตร์ มี จุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ เพื่อบรรยายลักษณะของพฤติกรรม เพื่ออธิบายสาเหตุของ พฤติกรรม เพื่อทำนายพฤติกรรมและเพื่อกำหนดพฤติกรรม (Plotnik,1996: 4)

นักวิชาการได้กล่าวถึงประเภทพฤติกรรมไว้ดังนี้

การจัดแบ่งประเภทของพฤติกรรมได้มีนักจิตวิทยาหลายคนได้แบ่งอาการแสดงออกของมนุษย์แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ พฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายใน โดยมีรายละเอียดดังนี้ ศรีวรรณ จันทรวงศ์ (2548)

1. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นการกระทำการแสดงออกและกิจกรรมที่เป็น รูปธรรม สามารถสังเกตได้ชัดเจน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ 2

1.1 พฤติกรรมโมลาร์ (Molar Behavior) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลอื่นสามารถสังเกตได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือที่ซับซ้อน เช่น การเคลื่อนไหวของร่างกาย การหัวเราะ การร้องไห้ เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior) เป็นพฤติกรรมภายนอกที่ต้องอาศัยเครื่องมือหรือการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อช่วยในการสังเกต เช่น การวิเคราะห์คลื่นสมอง (Electroencephalogram = EEG) ซึ่งไม่สามารถเห็นได้ด้วยตาเปล่า แต่ต้องใช้เข็มนำไฟฟ้าที่เรียกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Microelectrode ไปสัมผัสกับหนังศีรษะเพื่อเป็นตัวนำกระแสไฟฟ้าผ่านเครื่องขยายสัญญาณ (Amplifier) ให้ขยายขีดเป็นเส้นคลื่น ให้สามารถสังเกตด้วยตาเปล่าได้ หรือการเปลี่ยนแปลงปริมาณ น้ำตาลในเลือดก็ต้องใช้เครื่องมือวัด เป็นต้น

2. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล มีลักษณะเป็น นามธรรม ได้แก่

2.1 พฤติกรรมที่เป็นความรู้สึกสัมผัส (Sensation) เช่น การเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การรู้รส การรู้สัมผัส เป็นต้น

2.2 พฤติกรรมที่เป็นการเข้าใจหรือตีความ (Interpreting) เช่น พอมนุษย์ได้ยินเสียงสมองจะตีความสิ่งที่ได้ยินให้ทราบถึงความหมายของเสียงนั้น แต่ถ้าพูดภาษาที่มนุษย์ไม่รู้เรื่อง หรือไม่เข้าใจ มนุษย์ก็จะได้ยินเสียงในลักษณะของพฤติกรรมที่เป็นความรู้สึกสัมผัสเท่านั้น

2.3 พฤติกรรมที่เป็นการจำ (Remembering) หรือสัญญา หมายถึง ความจำได้หมายรู้ใน พระพุทธศาสนา ถ้าขาดข้อนี้มนุษย์ก็จะมีวิวัฒนาการมาถึงปัจจุบัน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างและคุณภาพของแบบทดสอบ

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบวัดความรู้ แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน

1. กำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด
2. เลือกชนิดและรูปแบบคำถาม
3. เขียน (ร่าง) ข้อคำถาม
4. จัดเรียงทำและทำรูปเล่ม
5. ตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข
6. ตรวจสอบคุณภาพ

หลักในการเลือกแบบทดสอบ

1. ความเที่ยงตรง หรือ ความตรง (Validity) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่วัดในสิ่งที่ต้องการวัด ความเที่ยงตรงแยกย่อยเป็น ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (วัดเนื้อหาสาระได้ครบถ้วนตามหลักสูตรและจุดประสงค์) และ ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (วัดพฤติกรรมและสมรรถภาพด้านต่างๆ ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดตามหลักทฤษฎี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ความเชื่อมั่น หรือ ความเที่ยง (Reliability) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่แสดงให้เห็นว่า เครื่องมืออื่นๆ ให้ผลการวัดที่สม่ำเสมอ คงที่ แน่นนอน ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็ตาม

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่มีลักษณะต่างๆ ดังนี้คือ

- คำถามมีความชัดเจน ชัดเฉพาะ อ่านแล้วเข้าใจตรงกัน
- การตรวจให้คะแนนมีความแน่นอน ตรงกันไม่ว่าใครจะตรวจก็ตาม
- แปลความได้ชัดเจนว่า คะแนนที่ได้มีความสามารถอยู่ในระดับใด

4. ความยากง่าย (Difficulty เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ p) เป็นคุณสมบัติของข้อสอบที่บอก ว่าข้อสอบนั้นมีคนทำถูกมากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่ดีต้องมีความยากง่ายพอเหมาะ

5. อำนาจจำแนก (Discrimination เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ r) เป็นคุณสมบัติที่จำแนกกลุ่ม เก่งกลุ่มอ่อนออกจากกัน หรือจำแนกความคิดเห็นที่ต่างกันออกเป็นสองกลุ่มได้

6. ปรกติวิสัย (Norm) หมายความว่าได้มีการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างมาแล้วและมีความ คล้ายคลึงกับผู้ที่ใช้ในปัจจุบัน

รูปแบบของคำถามที่ใช้ในแบบสอบถาม

1. แบบคำถามสองคำตอบ (Dichotomous Question or check List) เป็นคำถามที่ เลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่งในสองคำตอบ

2. แบบคำถามให้เลือกตอบ (Multiple Choice Question) แต่ละคำถามจะกำหนดคำตอบ มาให้หลายคำตอบแล้วให้เลือกหนึ่งคำตอบแต่ละคำถามไม่จำเป็นต้องมีจำนวนคำตอบเท่ากัน แล้วแต่ สถานการณ์และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. แบบคำถามประเมินค่า (Rating Scale) เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดสิ่งซึ่งเป็นนามธรรม โดยใช้ วิธีการแปลงเป็นปริมาณในเชิงเปรียบเทียบ ใช้ประมาณค่าสถานการณ์หรือคุณลักษณะที่ไม่สามารถ ทำการวัดค่าออกมาเป็นตัวเลขได้โดยตรง เช่น ค่านิยม ทศนคติ ความคิดเห็น และความเชื่อ เป็นต้น โดยมีลักษณะสำคัญของแบบประเมิน คือ คำตอบมีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบกันปริมาณมาก น้อย และจัดเรียงไว้ตามลำดับคำตอบจะมีเนื้อหาเดียวกัน มีคำตอบเท่ากัน และเหมือนกันทุกข้อ ทำให้ง่ายในการตอบและการวิเคราะห์ ผู้ตอบจะตอบโดยวิธีการประเมินสถานการณ์ที่กำหนดให้ และเลือกเพียงคำตอบเดียว

เทคนิคการเขียนข้อความ

1. คำถามแต่ละข้อควรจะต้องเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์
2. คำถามจะต้องมีความชัดเจนไม่กำกวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำที่เกี่ยวกับคุณภาพ เช่น ดี เลว มาก น้อย เป็นต้น
4. ในกรณีที่มีตัวเลือกควรจะทำให้ง่ายและสะดวกต่อการบันทึก
5. ในการถามไถ่ ไม่ควรให้ผู้ถูกถามอยู่ในลักษณะป้องกันตนเอง แต่ควรให้เขาอยู่ในลักษณะ แสดงความรู้สึกอย่างจริงจัง
6. ควรจะมีข้อความที่สามารถครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญได้อย่างเพียงพอ
7. เป็นคำถามที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และการสะกด
8. ควรหลีกเลี่ยงคำถามที่ได้คำตอบลำเอียง
9. คำสำคัญในคำถามควรเน้น

วิธีการสร้างแบบสอบถาม

เนื่องจากการศึกษาปัญหาพิเศษนี้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะมีลักษณะเป็นรายการของคำถามที่มุ่งหวังให้ได้ข้อเท็จจริงในการวิจัย ดังนั้น ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามจึงต้องมีความละเอียดรอบคอบ เพื่อที่จะให้ได้คำถามที่ครอบคลุมและถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ทั้งหมด โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. พิจารณาหัวข้อและกำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม
2. พิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบที่จะใช้ว่าจะใช้แบบปลายเปิด ปลายปิด หรือแบบผสม
3. ร่างแบบสอบถาม โดยเขียนคำถามให้สอดคล้องกับหัวข้อและจุดมุ่งหมาย
4. ตรวจสอบแบบสอบถามฉบับร่าง โดยทำได้ 2 แบบ คือ ตรวจสอบโดยผู้ร่างเองหรือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ทดสอบแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาความแน่นอน ความเชื่อถือได้และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ถ้าหากมี ข้อบกพร่องก็สามารถแก้ไขได้ทันทีก่อนจะนำไปปฏิบัติงาน
6. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อดีของการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

1. ประหยัดเวลา แรงงาน และสามารถรวบรวมข้อมูลได้จำนวนมาก
2. ผู้ตอบมีโอกาสหาเวลาตอบด้วยตนเองในเวลาที่สะดวกและมีอิสระในการตอบ เป็นตัวของตัวเองและการตอบไม่ต้องรีบร้อน มีเวลาคิด
3. ผู้ตอบตอบข้อความที่เหมือนกัน แบบฟอร์มเดียวกัน และอยู่ในสถานะที่คล้ายกัน ทำให้สรุปผลดีกว่าการสัมภาษณ์
4. ค่าลงทุนน้อยกว่า เมื่อเทียบกับการสัมภาษณ์ เพราะการสัมภาษณ์ต้องออกไปสัมภาษณ์ทีละคนย่อมเสียเวลา และค่าใช้จ่ายมากกว่า
5. สามารถที่จะปรับปรุงแบบสอบถามให้ดีขึ้นโดยใช้เทคนิคทางสถิติ
6. ให้ข้อมูลที่มีลักษณะเดียวกันสะดวกในการวิเคราะห์

ข้อเสียของการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

1. มักได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวนน้อย
2. ใช้ได้เฉพาะผู้ที่อ่านหนังสือออกเท่านั้น เป็นการลดจำนวนผู้ตอบลง
3. การใช้แบบสอบถามทำให้ขาดการติดต่อระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูล ถ้าคำถามไม่กระจ่างผู้ตอบอาจไม่มีโอกาสซักถามได้ ผู้ตอบอาจคาดคะเนเอาเอง ทำให้ผลการตอบมีโอกาสคลาดเคลื่อนได้
4. ถ้าผู้ตอบตอบด้วยความไม่จริงใจก็จะได้ข้อมูลที่เชื่อถือไม่ได้
5. ข้อคำถามมีโอกาสตีความได้หลายแง่หลายมุม
6. ผู้ตอบที่ไม่เห็นความสำคัญอาจโยนแบบสอบถามทิ้งโดยไม่พิจารณาให้รอบคอบ

ในงานวิจัยนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิด คือ แบบทดสอบ (Test) และแบบสอบถาม (Questionnaire)

2.2.1 แบบทดสอบ (Test)

ชุดของคำถาม งานหรือสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นสิ่งเร้าให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมา ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้มีความหมายครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัยแบบทดสอบ (ข้อสอบ) เป็นเครื่องมือหลักที่ครูต้องใช้วัดผลการเรียนของผู้เรียนมาโดยตลอด (จิตติรัตน์,2558) การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบ ในที่นี้จะใช้เป็นการวัดความเชื่อมั่น (Reliability)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.1 การตรวจสอบความยาก

การตรวจสอบความยากเป็นรายข้อ หาได้จากสัดส่วนหรือร้อยละของผู้ที่ตอบข้อนั้นถูกหารด้วยจำนวนคนที่ตอบข้อนั้นทั้งหมด โดยคำนวณได้จากสูตรต่อไปนี้ (ยุทธิ โกยวรรณ์,2562)

$$P = \frac{H+1}{n_H + n_L} \text{ หรือ } = (\text{จำนวนคนที่ตอบข้อนั้นถูก} / \text{จำนวนคนตอบทั้งหมด}) \times 100$$

เมื่อ H แทน จำนวนคนที่ตอบถูกกลุ่มสูง

L แทน จำนวนคนที่ตอบถูกกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มต่ำ

2.2.1.2 เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความยาก

0.81-1.00 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ง่ายมากไม่ควรใช้หรือปรับปรุง

0.61-0.80 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างง่าย แต่ใช้ได้

0.41-0.60 หมายถึง เป็นข้อสอบความยากปานกลาง เป็นข้อสอบที่ดีมาก

0.20-0.40 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก แต่ใช้ได้

0.00-0.19 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ยากมาก ไม่ควรใช้ หรือปรับปรุง

2.2.2 แบบสอบถาม(Questionnaire)

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความน่าเชื่อถือของผลงานวิจัย

การตรวจแบบสอบถามทำได้โดยการวิเคราะห์หาค่าความตรงและความเที่ยงในกรณีที่ต้องการวิเคราะห์รวมทั้งฉบับ หรืออาจจะต้องวิเคราะห์แยกเพียงบางส่วน (ลัดดาวัลย์ และอัจฉรา, 2558)

การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยต้องรู้จักการวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี หากผู้วิจัยไม่ได้วางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้มีความสับสนและวุ่นวายมาก เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลต้องเกี่ยวข้องกับประเด็นอื่นๆ ซึ่งเป็นรายละเอียดปลีกย่อยอีกมากมาย ที่ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึง เนื่องจากในการเก็บข้อมูลนั้นหากผู้วิจัยไม่มีการวางแผนที่ดีพอ จะทำให้มีปัญหาที่ไม่สามารถที่จะย้อนกลับมาเก็บข้อมูลใหม่ได้ ในบทนี้จึงได้เสนอวิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัย

ความจำเป็นที่ต้องตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม การที่จะได้ข้อมูลที่แสดงความจริงนั้น เครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพนั้นเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง ถ้าแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัยไม่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ย่อมทำให้งานวิจัยนั้นไม่มีคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามนั้นมีการตรวจหลายด้าน ทั้งการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และการตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) (กัลยา, 2551)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ใช้ในการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหาของเครื่องมือแบบสอบถาม (กมลชนก, 2552)

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{P}$$

โดยที่ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

R คือ คะแนนความคิดเห็น

P คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

ให้ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือไม่

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

เกณฑ์การแปลความหมาย มีดังนี้

$IOC \geq 0.50$ หมายความว่า คำถามนั้นวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนั้น

$IOC < 0.50$ หมายความว่า คำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนั้น

2.2.2.2 การตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยใช้การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยวิธี Cronbach ใช้ในการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อให้ทราบว่าแบบสอบถามนั้นให้ผลการวัด ที่สม่ำเสมอหรือคงที่ (Consistency or Stability) มากน้อยเพียงใด ถ้าเครื่องมือที่สร้างขึ้น ให้ผลการวัดที่แน่นอนคงที่มาก ไม่ว่าจะนำไปวัดกี่ครั้งก็ตาม เครื่องมือนั้นก็มีความเชื่อมั่นสูง ในทางตรงกันข้ามถ้าเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผลการวัดที่มีความคงที่น้อย เครื่องมือนั้นก็มีความเชื่อมั่นต่ำ (พวงรัตน์, 2558)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum_{i=1}^n s_i^2}{s_t^2} \right]$$

โดยที่ α คือ ค่าความเชื่อมั่น หรือ สัมประสิทธิ์แอลฟา

k คือ จำนวนข้อความทั้งหมด

S_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i

S_t^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกณฑ์การแปลความหมาย มีดังนี้ (ศิริชัย, 2554)

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α)	การแปลความหมาย
มากกว่า 0.9	ดีมาก
มากกว่า 0.8	ดี
มากกว่า 0.7	พอใช้
มากกว่า 0.6	ค่อนข้างพอใช้
มากกว่า 0.5	ต่ำ
น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 0.5	ไม่สามารถรับได้

2.2.3 การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างเป็นวิธีการหาข้อสรุปเกี่ยวกับประชากร โดยอาศัยข้อมูลจากตัวอย่างที่สุ่มได้จากประชากร ดังนั้นการที่จะทำให้ตัวอย่างที่สุ่มมาเป็นตัวแทนของประชากรได้ดีเพียงไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับแผนการสุ่มตัวอย่าง ขนาดตัวอย่าง และเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ถ้าหากตัวอย่างที่สุ่มมานั้นไม่เป็นตัวแทนประชากร ก็จะทำให้ผลสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของประชากรผิดพลาดจากทฤษฎีตัวอย่างนั้น จะต้องคำนึงถึงว่า สุ่มตัวอย่างอย่างไรให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด และมีคุณภาพที่ดี ซึ่งการจะมีคุณภาพที่ดีได้นั้นตัวอย่างต้องมีความแปรปรวนต่ำที่สุดสุ่มตัวอย่างมีบทบาทสำคัญดังต่อไปนี้ (ปรัชญา ,2554)

1. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นตัวแทนเพียงบางส่วนของประชากรเท่านั้น จึงทำให้ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และ แรงงาน
2. ช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลและการหาข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็ว
3. ช่วยให้ขยายขอบเขตในการเก็บข้อมูลให้กว้างขึ้น ในกรณีที่มีบุคลากรและเครื่องมือมีจำกัด

แผนการสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการสุ่มตัวอย่าง คือ เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับประชากร โดยอาศัยข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ ซึ่งมีองค์ประกอบ 2 ประการที่มีผลต่อการหาข้อสรุป คือ ประการแรก ได้แก่ ขนาดของตัวอย่าง ขนาดของตัวอย่างจะมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของประชากร คือถ้าประชากรมีลักษณะที่ต้องการจะศึกษาแตกต่างกันมาก ขนาดตัวอย่างจะต้องมีขนาดใหญ่เพื่อให้ครอบคลุมทุกลักษณะประชากรแต่ถ้าประชากรมีลักษณะที่ต้องการศึกษาค่อนข้างคล้ายกันขนาดตัวอย่างก็ไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ ประการที่สอง ได้แก่ ความแปรปรวนของตัวประมาณค่าถ้าความแปรปรวนของตัวประมาณมีค่าน้อย แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรเพราะถ้ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ย่อมทำให้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อ้างอิงถึงกลุ่มประชากรนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเราสามารถควบคุมองค์ประกอบทั้งหมดของประชากรได้โดยอาศัยแผนการสุ่มตัวอย่างซึ่งแผนการสุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ คือ (ปรัชญา, 2554)

แผนการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling)

แผนการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เป็นการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มๆ เรียก แต่ละกลุ่มว่าชั้นภูมิ (Stratum) โดยให้หน่วยต่างๆที่อยู่ภายในชั้นภูมิเดียวกัน มีลักษณะที่สนใจเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน แต่หน่วยที่อยู่ต่างชั้นภูมิกันมีลักษณะที่สนใจแตกต่างกันและสามารถจัดเป็นกลุ่มได้ แต่ละหน่วยในประชากรจะอยู่ในชั้นภูมิใดชั้นภูมิหนึ่งเท่านั้น การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิจึงเหมาะสมกับกรณีประชากรที่ต้องการศึกษามีลักษณะที่สนใจแตกต่างกัน แต่สามารถจัดเป็นกลุ่มตามลักษณะที่สนใจศึกษาได้ (สุรินทร์, 2553)

ขั้นตอนการสุ่ม

1. ศึกษาลักษณะประชากรของเรื่องที่จะวิจัย เพื่อให้ทราบว่าประชากรที่ศึกษานั้นมีลักษณะใดบ้างที่แตกต่างกัน และคุณลักษณะนั้นๆ สามารถที่จำแนกออกเป็นชั้นภูมิได้หรือไม่ เช่น เพศ ระดับการศึกษา ลักษณะอาชีพ รายได้ เป็นต้น

2. จำแนกประชากรออกเป็นชั้นภูมิตามภาควิชา โดยกำหนดให้สมาชิกในแต่ละชั้นภูมิมีความคล้ายคลึงกันให้มากที่สุด และให้มีความแตกต่างระหว่างชั้นภูมิแต่ละชั้นภูมิให้มากที่สุด

3. สุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละชั้นภูมิเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ ซึ่งขนาดตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิใช้วิธีการจัดสรรตามสัดส่วน (Proportional Allocation) ของขนาดประชากรในแต่ละชั้นภูมิ กล่าวคือ ชั้นใดมีประชากรมากควรได้รับการสุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนที่มากกว่า

ข้อดีของแผนการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

การสุ่มแบบนี้มีข้อดี คือ จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร เพราะได้มีการแบ่งชั้นภูมิแล้วสุ่มจากแต่ละชั้นภูมิ ดังนั้นโอกาสที่จะได้ตัวแทนที่มีคุณลักษณะทุกประเภทของประชากรจึงมีมากที่สุด ทำให้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมินี้จึงเป็นที่นิยมใช้

ข้อเสียของแผนการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

การสุ่มแบบนี้มีข้อเสีย คือ ถ้ามีการแบ่งประชากรออกเป็นชั้นภูมิมากเกินไป จะทำให้เสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายในการสำรวจเป็นอย่างมาก และบางครั้งมีปัญหาในการประมาณค่าเมื่อเก็บข้อมูลมาไม่ครบหรือไม่สมบูรณ์จะทำให้ไม่สามารถคำนวณค่าได้ นอกจากนี้ แผนการสุ่มนี้จะทำให้มีปริมาณงานเพิ่มมากขึ้นทั้งในด้านการวางแผนการสำรวจ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการคำนวณค่าต่างๆ

ข้อเสนอแนะของการใช้แผนการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

1. ในการจัดแบ่งชั้นภูมิ ถ้าใช้ตัวแปรหลายตัวเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้นจะยิ่งช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์
2. จากการใช้ตัวแปรหลายตัวเป็นเกณฑ์ในการจัดแบ่งชั้นภูมิ อาจทำให้เกิดปัญหาตามมา คือ มีบางชั้นภูมิหาหน่วยตัวอย่างไม่ได้หรือมีน้อยมาก ดังนั้นผู้วิจัยอาจจะแก้ปัญหาโดยยุบรวบชั้นภูมิที่มีความสำคัญน้อยหรือมีจำนวนสมาชิกน้อยเข้าด้วยกัน
3. ตัวแปรทั้งหลายที่จะนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดแบ่งชั้นภูมิ ควรมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้นน้อยหรือไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
4. ตัวแปรที่มีลักษณะเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ เช่น เพศ ภาควิชา รายได้ เป็นต้น สามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดแบ่งชั้นภูมิได้

การหาขนาดตัวอย่าง

การหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม ในกรณีที่ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิสามารถคำนวณได้จาก (กานต์ธิดา และคณะ, 2559)

$$n = \frac{N \sum_{h=1}^L N_h S_h^2}{N^2 D + \sum_{h=1}^L N_h S_h^2}$$

โดยที่ $D = \frac{B^2}{Z_{\alpha}^2}$

เมื่อ B คือ ระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้

α คือ ระดับนัยสำคัญ 0.05

n คือ ขนาดตัวอย่าง

N_h คือ ขนาดประชากรในชั้นภูมิที่ h ; $h=1,2,\dots,L$

N คือ ขนาดประชากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

S_h^2 คือ ความแปรปรวนในชั้นภูมิที่ h ; $h=1,2,\dots,L$

L คือ จำนวนชั้นภูมิ

สำหรับขนาดตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ ได้ใช้วิธีการจัดสรรตามสัดส่วนขนาดชั้นภูมิ (Proportional allocation)

การกำหนดขนาดตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ

เมื่อ $n_h = \frac{N_h n}{N}$ คือ ขนาดตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ

N_h คือ ขนาดประชากรในแต่ละชั้นภูมิ

n คือ ขนาดตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

ที่มาของสูตร Yamane

การใช้สูตร Yamane ในการคำนวณขนาดตัวอย่างในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างนั้นมีความสำคัญมากในงานวิจัยเพราะถ้าได้ขนาดตัวอย่างที่มีความเหมาะสมข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมีมากพอส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณค่าและน่าเชื่อถือการหาขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรดังนี้ กรณีที่ทราบจำนวนประชากรชัดเจน (Yamane, 1973) ได้คิดสูตรในการคำนวณหาขนาดตัวอย่าง คือ การหาขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane จะต้องมีวัตถุประสงค์หลักคือ การประมาณค่าสัดส่วนหลัก ของประชากร (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2541) ขนาดตัวอย่างของสูตร Yamane เริ่มมาจากการหาช่วงความเชื่อมั่น 95% ของสัดส่วนประชากร P โดยมี p เป็นสัดส่วนของตัวอย่างที่ใช้ประมาณ P ถ้า n มีขนาดใหญ่พอที่จะสามารถใช้ประมาณการแจกแจง แบบปกติประมาณการแจกแจงของ p โดยทฤษฎีลิมิตสู่ศูนย์กลาง (central limit theorem) โดยการแจกแจงของ p จะประมาณได้ด้วยกรแจกแจงแบบปกติ นั่นคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนาดประชากร (N)	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละระดับความคลาดเคลื่อน (e)					
	±1%	±2%	±3%	±4%	±5%	±10%
500					222	83
1,000				385	286	91
1,500			638	441	316	94
2,000			714	476	333	95
2,500		1,250	769	500	345	96
3,000		1,364	811	517	353	97
3,500		1,458	843	530	359	97
4,000		1,538	870	541	364	98
4,500		1,067	891	549	367	98
5,000		1,667	909	556	370	98
6,000		1,765	938	566	375	98
7,000		1,842	959	574	378	99
8,000		1,905	976	580	381	99
9,000		1,957	989	584	383	99
10,000	5,000	2,000	1,000	588	385	99
15,000	6,000	2,143	1,034	600	390	99
20,000	6,667	2,222	1,053	606	392	100
25,000	7,143	2,273	1,064	610	394	100
50,000		2,381	1,087	617	397	100
100,000		2,439	1,099	621	398	100
∞		2,500	1,111	625	400	100

*หมายถึง ขนาดตัวอย่างไม่เหมาะสมที่จะ assume ให้เป็นการกระจายแบบปกติ จึงไม่สามารถใช้สูตรคำนวณขนาดของ ขนาด ตัวอย่างได้ ที่มา : Yamane, 1967 : 887

จากตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างที่ 1 และ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น หรือระดับความเชื่อมั่นกับขนาดตัวอย่างจะแปรผกผันกันและการใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ต้องมี ประชากรตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป (สมชาย วรภิจักษณ์สกุล, 2554)

ประเด็นที่ควรคำนึงในการกำหนดขนาดตัวอย่าง

การกำหนดขนาดตัวอย่างควรกำหนดขนาดตัวอย่างเท่าใดนั้น ผู้วิจัยควรคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างมาใช้ในการตอบปัญหาการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

3.1 การใช้งบประมาณ ผู้วิจัยควรพิจารณาโครงสร้างค่าใช้จ่ายอย่างรอบคอบ ว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นมานั้นมาจากส่วนใดบ้าง และในแต่ละส่วนมีค่าใช้จ่ายมากน้อยเพียงใด (สุพรรณิ อึ้งปัญญาตวงศ์ , 2558)

3.2 ลักษณะประชากร ถ้าประชากรมีลักษณะเป็นเอกพันธ์จะใช้ตัวอย่างขนาดเล็กก็ได้ แต่ถ้าประชากรมีลักษณะวิวิธพันธ์ผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้ขนาดตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่

3.3 ขนาดของประชากร ศึกษาว่าจำนวนของประชากรที่จะศึกษา ว่ามีขอบเขตเพียงใดจำนวนเท่าไรที่จะนำมากำหนดขนาดตัวอย่าง ถ้าประชากรขนาดใหญ่ควรเลือกศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ้าขนาดประชากรเล็กผู้วิจัยควรจะศึกษาจากประชากรทั้งหมด

3.4 การกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ หรือระดับความเชื่อมั่นขนาดตัวอย่างเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ถ้าในการสุ่มตัวอย่างยอมรับความคลาดเคลื่อน 0.05(5%) แล้วขนาดตัวอย่างจะมีระดับความเชื่อมั่นที่ 0.95 (95%) (สมชาย วรภิรกิจเกษมสกุล , 2554)

3.5 ความชัดเจนและแม่นยำ ถ้าต้องการความชัดเจนและความแม่นยำในเรื่องที่จะทำการศึกษาวินิจฉัยผู้วิจัยควรใช้ขนาดตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ เนื่องจากถ้าศึกษาจากขนาดตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ ผลการศึกษา ที่ได้จะมีความชัดเจนและแม่นยำมากเท่านั้น (จักรกฤษณ์ สำราญใจ, 2551)

มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เป็นมาตรวัดชนิดหนึ่ง ที่ใช้สร้างเป็นเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม แบบวัดด้านจิตพิสัย เช่น เจตคติ แรงจูงใจ เป็นต้น มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

1. มีระดับความเข้มข้นให้ผู้เลือกตอบ ตอบตามความคิดเห็น เหตุผล สภาพความเป็นจริง ตั้งแต่ 3 ระดับขึ้นไป
2. ระดับที่ให้เลือกอาจเป็นชนิดที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบในข้อเดียวกัน หรือมีลักษณะเฉพาะ ด้านบวก หรือมีเฉพาะด้านลบ โดยที่อีกด้านหนึ่งจะเป็นศูนย์หรือระดับน้อยมาก กรณีที่มีทั้งด้านบวก และด้านลบในข้อเดียวกัน จะมีด้านใดด้านหนึ่งเป็นทางบวกและด้านตรงข้ามจะเป็นทางลบ ส่วนที่อยู่ กึ่งกลางจะเป็นศูนย์ ด้านบวกและด้านลบจะมีระดับที่เท่ากันเป็นคู่ๆ แต่ตรงข้ามกัน
3. บางข้อจะมีลักษณะเชิงบวก บางข้อจะมีลักษณะเชิงลบ
4. สามารถแปลผลการตอบเป็นคะแนนได้ ซึ่งขึ้นกับว่าจะป็นข้อที่มีลักษณะเชิงบวก หรือเชิงลบ ดังนี้ถ้าเป็นความคิดเห็นในทางบวก การให้คะแนนจะเป็น

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ถ้าเป็นความคิดเห็นในทางลบ การให้คะแนนจะเป็น

มากที่สุด	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.3.1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

เป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดขึ้นมาโดยไม่จำเป็นข้อมูลปฐมภูมิหรือทุติยภูมิ เพื่อจำแนกข้อมูลตามลักษณะต่างๆที่ต้องการเปรียบเทียบหรือนำไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป โดยที่การวิเคราะห์จะวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากทุกหน่วยในประชากรหรือข้อมูลที่ได้จากตัวอย่างที่เลือกมาเป็นตัวแทนจากประชากรก็ได้ การจำแนกข้อมูลตามลักษณะต่างๆที่ต้องการเปรียบเทียบมักนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง แผนภูมิ หรือแผนภาพ นอกจากนี้ ยังมีกนิยมนำเสนอข้อมูลในตาราง แผนภูมิ หรือ แผนภาพ นอกจากนี้ ยังมีกนิยมนำเสนอในรูปสัดส่วนหรือร้อยละเนื่องจากสะดวกในการวิเคราะห์และตีความหมาย

สำหรับการใช้สถิติพรรณนาเพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปใช้เพื่อการวิเคราะห์ในเรื่องอื่นๆ เพื่อการใช้สถิติเชิงอ้างอิง หรือเพื่ออธิบายภาพรวมของประชากรที่ต้องการศึกษา วิธีการทางสถิตินี้ประกอบด้วย (พุทธิวัฒน์, 2552)

2.3.1.1 การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง

ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณได้

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

จากสูตร

เมื่อ \bar{x} คือ ค่าเฉลี่ย

x_i คือ ค่าของข้อมูลตัวที่ i

n คือ ขนาดตัวอย่าง

2.3.1.2 การแจกแจงความถี่

การแจกแจงความถี่ เป็นการแสดงค่าความถี่ของข้อมูลที่เกิดขึ้นมา

สูตรคำนวณ

$$\text{ร้อยละ}(\%) = \frac{X}{N} \times 100$$

เมื่อ X คือ จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสร้างตารางแจกแจงความถี่

เมื่อโจทย์กำหนดข้อมูลมาให้ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. พิจารณาจำนวนอันตรภาคชั้นตามที่ต้องการ ซึ่งโดยทั่วไปจะนิยมสร้างตั้งแต่ 7 ถึง 15 อันตรภาคชั้น หรือไม่ควรต่ำกว่า 5 อันตรภาคชั้น และไม่นิยมให้บางอันตรภาคชั้นมีความถี่เป็น 0
ความกว้างของอันตรภาคชั้น = พิสัย / จำนวนชั้น

เมื่อ พิสัย คือ ผลต่างระหว่างข้อมูลที่มีค่าสูงสุดกับข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด (เศษปัดเป็นจำนวนเต็ม)

2. หาช่วงคะแนนของแต่ละอันตรภาคชั้น โดยให้ข้อมูลค่าต่ำสุดเป็นค่าต่ำสุดของอันตรภาคชั้นชั้นแรกแล้วหาความถี่

3. หาจำนวนคะแนนแล้วบันทึกเป็นรอยขีด (ควรทำในกระดาษบันทึกคะแนน) แล้วนับรอยขีดในแต่ละอันตรภาคชั้น เป็นความถี่ในอันตรภาคชั้นนั้นๆ

2.3.2 การทดสอบการแจกแจงแบบปกติ

การทดสอบการแจกแจงของ Lilliefors ได้ปรับปรุงจากการทดสอบของ Kolmogorov Smirnov ในกรณีที่ต้องการทดสอบเกี่ยวกับการแจกแจงแบบปกติที่ไม่ได้ระค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของประชากรซึ่งจะใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากข้อมูลตัวอย่างแทน โดยใช้กับข้อมูลที่มีมาตรวัดอย่างน้อยแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ขึ้นไป (จิตนา และคณะ, 2553)
ขั้นตอนในการทดสอบสมมติฐานมีดังนี้

1. สมมติฐานในการทดสอบมีดังนี้

H_0 : ประชากรมีการแจกแจงแบบปกติ

H_1 : ประชากรไม่มีการแจกแจงแบบปกติ

2. คำนวณค่าสถิติในการทดสอบจะทำได้ดังนี้

$$\text{ให้ } F(x) = P(X \leq x) = P\left(Z < \frac{x - \bar{X}}{s}\right)$$

เมื่อ x คือ ค่าสังเกตของตัวอย่าง

s คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ $D = \max|F(x) - S(x)|$

3. กำหนดระดับนัยสำคัญ (α) ค่าวิกฤตเปิดจากตารางค่าวิกฤตของ Lilliefors

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เกณฑ์การตัดสินใจ ถ้าค่า D มากกว่าค่าวิกฤต จะปฏิเสธ H_0 แต่ถ้าค่า D น้อยกว่าค่าวิกฤตจะยอมรับ H_0

การละเมิดข้อกำหนดเบื้องต้นของประชากร

ถ้าขนาดตัวอย่างมีขนาดใหญ่และได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระกัน ไม่ต้องทดสอบการแจกแจงปกติก็ได้ เพราะจากทฤษฎีลิมิตเข้าสู่ส่วนกลาง ถ้ามีการสุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างจะมีการแจกแจงโดยประมาณแบบปกติ หรือถ้าขนาดตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบในแต่ละกลุ่มมีขนาดเท่ากัน แม้จะเป็นตัวอย่างขนาดเล็กก็พออนุมานได้ว่าการแจกแจงแบบปกติ แต่ถ้าตัวอย่างมีขนาดเล็กแต่ละกลุ่มมีขนาดไม่เท่ากันจะไม่สามารถละเมิดข้อกำหนดเบื้องต้นข้อนี้ได้จึงต้องวิเคราะห์ด้วยสถิติที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ (บุญธรรม, 2559)

ทฤษฎีลิมิตเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Limit Theorem)

ทฤษฎีลิมิตเข้าสู่ส่วนกลาง กล่าวว่า ถ้าสุ่มตัวอย่างขนาด n จากประชากรใดๆ ก็ตาม การแจกแจงของค่าเฉลี่ยตัวอย่าง X จะมีการแจกแจงเข้าสู่การแจกแจงแบบปกติ เมื่อ n มีขนาดใหญ่ โดยในที่นี้ได้กำหนดว่า ขนาดตัวอย่างต้องมากกว่า 30 ในการสุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกันจากประชากรใดๆ ที่มีค่าเฉลี่ย μ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน σ ถ้าตัวอย่างมีขนาดใหญ่ ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง \bar{x} จะมีการแจกแจงเข้าสู่การแจกแจงแบบปกติที่มีค่าเฉลี่ย μ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $\frac{\sigma}{\sqrt{n}}$ หรือ $z = \frac{\bar{x} - \mu}{\sigma / \sqrt{n}}$ จะมีการแจกแจงโดยประมาณแบบปกติมาตรฐานโดยประมาณแบบปกติมาตรฐาน (สุรินทร์, 2553)

2.3.3 การวิเคราะห์สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

สถิติอนุมาน เป็นสถิติที่นำมาใช้ในการอ้างอิงไปหาค่าความเป็นจริงของประชากร สถิติอนุมานถูกนำไปใช้ใน 2 เรื่อง คือ การประมาณค่าทางสถิติ และการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งในการวิจัยมักนิยมนำสถิติอนุมานมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (เทพศักดิ์, 2555)

2.3.3.1 การทดสอบไคสแควร์กับข้อมูลจำแนกสองทาง (test of homogeneity)

ในกรณีที่ตัวอย่างกลุ่มเดียวเรามักทดสอบภาวะสภาวะสันนิษฐาน ระหว่างการแจกแจงของตัวอย่างกับการแจกแจงที่กำหนด ส่วนกรณีที่มีตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน เราสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละกลุ่ม และจัดข้อมูลของตัวแปรตามที่เป็นแบบจำแนกประเภทให้อยู่ในชั้นต่างๆ (categories) ข้อมูลจะอยู่ในตาราง 2 ทาง เมื่อตัวแปรในทางหนึ่งของตารางอ้างอิงถึงกลุ่มประชากร และตัวแปรที่อยู่อีกทางหนึ่งของตารางเป็นตัวแปรตามที่น่าสนใจศึกษา มีสเกลการวัดแบบจำแนกประเภท หรือเป็นชั้นๆ (Categories) วัตถุประสงค์เพื่อทดสอบเกี่ยวกับตัวแปรตามที่น่าสนใจศึกษาของประชากรกลุ่มต่างๆ

ว่ามาจากประชากรเดียวกันหรือไม่หรือมาจากประชากรที่มีการแจกแจงแบบเดียวกันหรือไม่ (สายชล สตินสมบูรณ์ทอง,2560)

ลักษณะข้อมูลจำแนกสองทาง ในกรณีที่ข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งถูกจำแนกโดย ตัวแปร 2 ตัวแปร ซึ่งโดยทั่วไปข้อมูลที่นำมาทดสอบจะเป็นข้อมูลจำแนก 2 ทาง โดยตัวแปรที่ 1 จะแบ่งเป็น r กลุ่ม (row) และ ตัวแปรที่ 2 จะแบ่งเป็น c กลุ่ม (column) เราจะเรียกดตารางนี้ว่า ตารางการณ์จร ขนาด $r \times c$ ($r \times c$ contingency table) โดยข้อมูลที่วิเคราะห์อยู่ในรูปแบบตารางดังนี้

ตัวแปรที่ 1	ตัวแปรที่ 2					รวม
	1	2	3	...	C	
1	O_{11}	O_{12}	O_{13}	...	O_{1c}	r_1
2	O_{21}	O_{22}	O_{23}	...	O_{2c}	r_2
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
r	O_{r1}	O_{r2}	O_{r3}	...	O_{rc}	r_r
รวม	C_1	C_2	C_3	...	C_c	$\sum r_i = \sum c_j = n$

เมื่อ O_{ij} แทนความถี่ของตัวแปรที่ 1 กลุ่ม i และตัวแปรที่ 2 กลุ่ม j ; $i = 1, \dots, r$, $j = 1, \dots, c$

r_i แทนความถี่รวมของตัวแปรที่ 1 กลุ่ม i ; $i = 1, \dots, r$

c_j แทนความถี่รวมของตัวแปรที่ 2 กลุ่ม j ; $j = 1, \dots, c$

และ ความถี่รวมทั้งหมด $= n = \sum r_i = \sum c_j = \sum \sum O_{ij}$

สมมติฐานเชิงสถิติ

H_0 : สัดส่วนของลักษณะต่างๆ ในประชากร k กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

H_1 : สัดส่วนของลักษณะต่างๆ ในประชากรอย่างน้อย 2 กลุ่ม แตกต่างกัน

ใช้สูตรดังนี้

$$\chi^2 = \sum_i \sum_j \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่มีจำนวนชั้นอิสระ $df = (r-1)(c-1)$, r =จำนวนแถว , c =จำนวนคอลัมน์

เมื่อ O_{ij} คือ ความถี่ของค่าสังเกตใน $cell_{ij}$

E_{ij} คือ ความถี่คาดหวังใน $cell_{ij}$

หมายเหตุ : การหา E_{ij} นั้น ต้องหาค่าความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ในแต่ละแถวในสดมภ์ที่ j นั้น คือถ้า H_0 เป็นจริงแล้วจะมีค่าเท่ากับ $\frac{C_j}{n}$ และจำนวนความถี่ที่ได้จากการสังเกตใน $cell(i,j)$ ควรจะมีค่าใกล้เคียงกับขนาดของตัวอย่างชุดที่ i (r_i) คูณกับ $\frac{C_j}{n}$ ดังนั้น

$$E_{ij} = \frac{r_i C_j}{n}$$

เมื่อ r_i แทนความถี่รวมของตัวแปรที่ 1 กลุ่ม i ; $i = 1, \dots, r$

C_j แทนความถี่รวมของตัวแปรที่ 2 กลุ่ม j ; $j = 1, \dots, c$

จะปฏิเสธ H_0 ถ้า $\chi^2_{cal} > \chi^2_{1-\alpha, (r-1)(c-1)}$

2.3.3.2 การทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation

Coefficients) สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficients) เป็นการหาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรหรือข้อมูล 2 ชุด โดยตัวแปรหรือข้อมูลทั้ง 2 ชุดนั้นต้องเป็นมาตรวัดแบบอันตรภาค (Interval scale) หรือ มาตรวัดแบบอัตราส่วน (Ratio scale) (ยูทไทยวรรณ, 2549)

ข้อกำหนดเบื้องต้น

- 1) ตัวแปรหรือข้อมูลทั้ง 2 ชุด ต้องเป็นมาตรวัดแบบอันตรภาค (Interval scale) หรือ มาตรวัดแบบอัตราส่วน (Ratio scale)
- 2) ข้อมูลทั้ง 2 ชุดต้องมีการแจกแจงแบบปกติ
- 3) ข้อมูลในแต่ละชุดจะต้องมีความเป็นอิสระต่อกัน มีสูตรการคำนวณดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$r = \frac{n \sum_{i=1}^n x_i y_i - \sum_{i=1}^n x_i \sum_{i=1}^n y_i}{\sqrt{\left[n \sum_{i=1}^n x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n x_i \right)^2 \right] \left[n \sum_{i=1}^n y_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n y_i \right)^2 \right]}}$$

เมื่อ r คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

n คือ ขนาดตัวอย่าง

$\sum_{i=1}^n x_i$ คือ ผลรวมของคะแนนชุดที่ x หรือตัวแปรตัวที่ 1

$\sum_{i=1}^n y_i$ คือ ผลรวมของคะแนนชุดที่ y หรือตัวแปรตัวที่ 2

$\sum_{i=1}^n x_i y_i$ คือ ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนชุดที่ x และชุดที่ y

$\sum_{i=1}^n x_i^2$ คือ ผลรวมของคะแนนชุดที่ x แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum_{i=1}^n y_i^2$ คือ ผลรวมของคะแนนชุดที่ y แต่ละตัวยกกำลังสอง

การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (สุจิตรา สุขนธมัต, 2563)

$0 \leq r < 0.3$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

$0.3 \leq r < 0.5$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

$0.5 \leq r < 0.7$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

$0.7 \leq r < 0.9$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

$0.9 \leq r < 1.0$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

r เป็นบวก แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมี ค่าสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)

r เป็นลบ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงข้าม (ตัวแปรหนึ่งมี ค่าสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำ) ต่อมาทำการทดสอบนัยสำคัญค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยการทดสอบที (t-test)

สมมติฐาน

$H_0 : \rho = 0$ (ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน)

$H_0 : \rho \neq 0$ (ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน)

สถิติทดสอบ

$$t = \frac{r\sqrt{n-2}}{\sqrt{1-r^2}} \text{ ที่ } df = n - 2$$

เมื่อ t คือการทดสอบที (t-test)

r คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้

n คือ ขนาดตัวอย่าง

เกณฑ์การตัดสินใจ

ถ้าค่า t ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับค่า t จากตารางที่ $df = n - 2$

หรือค่า $p\text{-value} < \alpha$ แสดงว่าปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.4 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล

เป็นการตรวจสอบว่า โมเดลการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่รวบรวมมาหรือไม่ โดยผู้วิจัยสามารถพิจารณาดัชนีความสอดคล้องของโมเดล นอกจากจะพิจารณาจากค่า χ^2 แล้ว ยังมีดัชนีอื่นๆที่ผู้วิจัยพิจารณาค่าดัชนีต่างๆ ได้จากรายงานการวิเคราะห์จากโปรแกรมค่าดัชนีเหล่านี้ ดังนี้ (ยุทธ์ ไกยวรรณ, 2563)

1. ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square Statistics) ค่าสถิติไคสแควร์เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบด้วย Likelihood Ratio Chi-Square หรือ CMIN ถ้า \sum และ $\sum(\theta)$ ผลต่างมีค่าเป็นศูนย์ แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกัน หรือถ้า \sum และ $\sum(\theta)$ มีความแตกต่างกัน หรือผลต่างมีค่าไม่เป็นศูนย์ (0) แสดงว่า โมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างไรก็ตาม การให้ χ^2 ตรวจสอบมีข้อจำกัดก็คือ ค่า χ^2 จะขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างยิ่งมาก ค่า χ^2 ก็จะสูงมากยิ่งขึ้น จะทำให้มีโอกาสปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ได้มาก หรือถ้าข้อมูลมีความเบ้ (Skewness) สูง ไม่ว่าจะเบ้ซ้าย (Negative Skewed) หรือเบ้ขวา (Positive Skewed) จะทำให้ค่า χ^2 สูงมากขึ้นกว่าปกติ และจะทำให้เกิดโอกาสปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ได้มากเหมือนกัน หรือจำนวนของตัวแปรแฝง ถ้ามีจำนวนมากก็จะทำให้ค่า χ^2 มากขึ้นไปด้วยเช่นกัน ซึ่งจะทำให้มีโอกาสปฏิเสธ H_0 มากขึ้น ดังนั้น ในทางปฏิบัติ นักวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้ โมเดลปฏิเสธ H_0 ให้พิจารณาค่า χ^2/df ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า ≤ 3.00

ตารางที่ 2.1 ขนาดตัวอย่างน้อยที่สุดที่เป็นไปได้ในการวิเคราะห์ด้วย SEM

จำนวนตัวแปรแฝง	ขนาดตัวอย่างที่น้อยที่สุด	ลักษณะโมเดล	ค่า Commuality
≤ 5 ตัวแปรแฝง แต่ละตัวแปรแฝง มีตัวแปรสังเกตได้เกิน 3 ข้อ	100	-	>0.6
≤ 7 ตัวแปรแฝง	150	ไม่มี Under Identification	ประมาณ 0.5
≤ 7 ตัวแปรแฝง	300	มี Under Identification ของ ตัวแปรแฝง	< 0.45
≤ 7 ตัวแปรแฝง (มีตัว แปรแฝงจำนวนมาก)	500	มี Under Identification ของ ตัวแปรแฝง	ต่ำ

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องการกำหนดขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสม แนะนำว่าควรพิจารณาควบคู่ไปกับพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า (t) ถ้ามี t มากควรจะต้องกำหนดขนาดตัวอย่างเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ หลักการกำหนดขนาดตัวอย่างแบบง่าย ๆ ก็คือ กำหนดตามอัตราส่วนระหว่างตัวอย่างและจำนวนตัวแปรที่ควรจะเป็นคือ 20 : 1 อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ นักวิจัยจะต้องกำหนดขนาดตัวอย่างในการวิเคราะห์ SEM ให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อป้องกันค่า χ^2 ไม่ให้สูงขึ้นตาม ทั้งนี้ หากค่า χ^2 สูงขึ้น จะมีโอกาสปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สูงมากขึ้นตามไปด้วย

2. ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล (Goodness of Fit Index : GFI) ดัชนี GFI เป็นดัชนีที่พัฒนาขึ้นมาจากการใช้ประโยชน์จากค่า นั่นคือ นำค่า χ^2 มาพิจารณา ถ้าหากค่า χ^2 มีค่าสูงเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับ df นักวิจัยต้องปรับโมเดลใหม่แล้ววิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง ถ้าค่า ที่ได้จากการวิเคราะห์ใหม่นี้มีค่าลดลงมากกว่าครั้งแรก แสดงว่า โมเดลใหม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในทางที่ดีขึ้น ดัชนี GFI จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 และถ้าค่า GFI เข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยของส่วนเหลือคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Residual Error of Approximation : RMSEA) ค่า RMSEA ถ้ามีค่าน้อยกว่า (<) 0.05 แสดงว่า โมเดลสอดคล้องดีมาก แต่ถ้ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.05-0.08 แสดงว่าเกิดความคลาดเคลื่อนขึ้นในการประมาณค่าประชากร ก็ยังถือว่าค่อนข้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และถ้ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.08-0.10 แสดงว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่มาก และค่าที่มากกว่า (>)0.01 แสดงว่า โมเดลไม่สอดคล้อง

4. ค่าดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root Mean Squared Residual : RMR) ระหว่าง $\sum - \sum(\theta)$ โมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ RMR จะต้องมีค่าเข้าใกล้ 0

5. ค่าดัชนีความสอดคล้องสัมพันธ์ (Relative Fit Index) มีดัชนีให้พิจารณา ดังนี้

5.1) ดัชนี NFI (Normal Fit Index) เป็นดัชนีความสอดคล้องสัมพันธ์ (Relation Fit Index) มีค่า 0-1 ค่ายิ่งใกล้ 1 จะบอกถึงความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า มีความสอดคล้องมากขึ้น

5.2) ค่าดัชนี CFI (Comparative Fit Index) เป็นดัชนีเปรียบเทียบโมเดลที่พัฒนามาจาก NFI ของ Bentler and Bonett โดย CFI มีค่าระหว่าง 0-1 ค่า CFI เป็นค่าที่บอกว่าโมเดลที่นำมาตรวจสอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น เมื่อค่าดัชนี CFI เข้าใกล้ 1 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องดี

2.3.2 การหาความเที่ยงตรง (CR) และความแปรปรวนเฉลี่ย (AVE)

1. การหาความเที่ยงตรงขององค์ประกอบ (Construct Reliability : CR) ความเที่ยงตรงขององค์ประกอบ (PC) หรือค่าที่แสดงระดับความเป็นตัวแทนของตัวแปรแฝง หรือความถูกต้องของตัวแปรแฝงที่สังเคราะห์ หาได้จากสูตร (ยูทอร์ โภยวรรณ, 2563)

$$\text{Construct Reliability} = \frac{(\sum \lambda)^2}{(\sum \lambda)^2 + \sum \theta}$$

2. การคำนวณหาความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่ถูกสกัดได้ (Average Variance Extracted : AVE) (ยูทอร์ โภยวรรณ, 2563)

$$\text{Average Variance Extracted} = \frac{(\sum \lambda^2)}{(\sum \lambda^2) + \sum \theta}$$

2.3.3 เครื่องมือในการวัดทัศนคติมีเทคนิคต่างๆดังนี้

1. การจัดอันดับ (Ranking) เป็นการวัดซึ่งต้องการให้ผู้ตอบจัดลำดับเกี่ยวกับกิจกรรม เหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความพอใจ หรือถือเกณฑ์ลักษณะสิ่งกระตุ้น
2. การจัดลำดับคะแนน (Ranking) เป็นงานการวัดซึ่งต้องการให้ผู้ตอบพยากรณ์ ขอบเขตของ ลักษณะหรือคุณภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
3. เทคนิคการจำแนก (Sorting Technique) เป็นเทคนิคการวัดซึ่งแสดงว่าผู้ตอบ มีหลาย แนวความคิด และต้องการให้ผู้ตอบจัดลำดับตัวเลขเพื่อจำแนกแนวความคิด
4. เทคนิคการเลือก (Choice Technique) เป็นงานการวัดที่กำหนดความพอใจ โดยต้องการให้ ผู้ตอบเลือกระหว่างทางเลือก 2 ทางเลือกขึ้นไป

2.3.4 แนวทางการวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ผลทักษะทางการเงินแบ่งพิจารณาออกเป็น 4 ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.4.1 การพิจารณาด้วยคะแนนเฉลี่ย คือ การพิจารณาระดับคะแนนทักษะทาง การเงินด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean หรือค่า Mean) พร้อมทั้งคำนวณ สัดส่วนร้อยละของคะแนนเต็ม เพื่อให้ทราบระดับของทักษะต่างๆ

2.3.4.2 การพิจารณาด้วยการวิเคราะห์ Regression คือ การพิจารณาปัจจัยที่มีแนวโน้ม จะมีความสัมพันธ์กับระดับทักษะทางการเงิน รวมทั้งวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ที่ปัจจัยต่างๆ มีต่อ ระดับทักษะทางการเงิน

2.3.4.3 การพิจารณาระดับความแตกต่างของคะแนนสูง-ต่ำ คือ การพิจารณาความ แตกต่างของระดับคะแนนทักษะทางการเงินที่ 90th Percentile และ 10th Percentile เพื่อทราบถึง ระดับความเหลื่อมล้ำของคะแนนในแต่ละองค์ประกอบ

2.3.4.4 การพิจารณาตามเกณฑ์สูง-ต่ำ คือ การพิจารณาการกระจายตัวคะแนนทักษะ ทางการเงินของคนไทยว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงปานกลาง หรือต่ำ¹⁰ เพื่อทราบถึงการกระจายตัวของ กลุ่มตัวอย่าง (เกณฑ์การพิจารณาคะแนนสูง-ต่ำ ตามตารางที่ 2)

ตารางที่ 2.2 แสดงเกณฑ์การพิจารณาคะแนนสูง-ต่ำ

เกณฑ์	คะแนนต่ำ	คะแนนปานกลาง	คะแนนสูง
ทักษะทางการเงิน	< 6	6-14	>14

ที่มา : จากการกำหนดเกณฑ์คะแนนของรายงาน OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies, OECD, 2016. ประกอบการพิจารณาการกระจายตัว ของช่วงของคะแนน โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุริยะ เถลิ้มพล และ วสุ (2020) พบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ลักษณะหนี้สินครัวเรือนเกษตรกรในจังหวัดลพบุรีและปิจจัย ที่ส่งผลต่อหนี้สินครัวเรือนเกษตรกรใน จังหวัดลพบุรีเป็นการวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรใน จังหวัดลพบุรีจำนวนรวม 400 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพหนี้สิน ครัวเรือนเกษตรกรเป็นหนี้เฉลี่ย 83,992.50 บาท ส่วนใหญ่เป็น หนี้ ในระบบ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นแหล่งกู้ยืมหลักของครัวเรือนเกษตรกร และ กู้ยืม เพื่อใช้ในการผลิต กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูก มันสำปะหลังจะมีหนี้สินโดยเฉลี่ยน้อยกว่าเกษตรกรผู้ ปลูกข้าว กลุ่ม เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีหนี้สินไม่แตกต่างไปจากกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว 2) ปิจจัยที่ ส่งผลต่อหนี้สินครัวเรือน เกษตรกรในจังหวัดลพบุรีพบว่า การออม รายได้นอกภาคการเกษตร และ รายจ่ายในภาคการเกษตร เป็น ปิจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อปริมาณหนี้สิน ในขณะที่ รายจ่าย นอกภาคการเกษตร เป็นปิจจัยที่มี ความสัมพันธ์เชิงบวกต่อปริมาณหนี้สินครัวเรือนเกษตรกร โดยมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Hutabarat and Wijaya (2020) การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ระดับความรู้ทางการเงิน และการเตรียมความพร้อมหลังเกษียณของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ธุรการและวิเคราะห์ผลกระทบของ ความรู้ทางการเงินต่อการวางแผนเกษียณอายุ ผลการศึกษาครั้งนี้คือระดับความรู้ทางการเงินของ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ที่น้อยและระดับการเกษียณอายุการเตรียมความพร้อมในระดับกลาง จึงพบว่าความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ธุรการใน มหาวิทยาลัยอินโดนีเซีย

Dasman .et al. (2021) การศึกษาที่กำหนดผลกระทบของความรู้ทางการเงินและทัศนคติ ทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินในมหาวิทยาลัย พบว่า ทัศนคติทาง การเงินและความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ

Pratasaria and Agustina (2020) ความรู้ทางการเงินมีความสำคัญมากเพราะจำเป็นสำหรับการวางแผนทางการเงินเพื่อให้ผู้คนสามารถจัดการการเงินได้มากขึ้นอย่างเหมาะสมที่สุด อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลของ FSA อินโดนีเซียมีความรู้ทางการเงินในระดับต่ำ ดังนั้น จึงจำเป็นต้อง มีการวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างในการวางแผนทางการเงิน การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ผลกระทบของความรู้ทางการเงินต่อการวางแผนทางการเงินของนักศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของนักศึกษา

Amanah .et al. (2016) แนวปฏิบัติการบริหารการเงินของเยาวชนได้รับความสนใจอย่าง จริงจังจากหน่วยงานต่างๆ เช่นรัฐบาล สถาบันการเงิน มหาวิทยาลัย และอื่นๆ ตอนนี้อยู่ในกำลังโต กลางๆวัฒนธรรมหนี้ที่อำนวยความสะดวกด้วยไลฟ์สไตล์ราคาแพงและการสร้างและการใช้เครดิตที่

ง่ายตายคนหนุ่มสาวมักเข้าสู่โลกแห่งการศึกษาโดยไม่ต้องรับผิดชอบต่อทรัพยากรและการศึกษา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่ในเชิงวิชาการแล้ว ไม่สามารถมีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดการการเงินอย่างระมัดระวัง งานวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดผลกระทบของการเงินความรู้ ทักษะคติทางการเงิน และการควบคุมภายนอกต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคลในนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากผลการศึกษาพบว่าความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินมีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล แต่สภาวะภายนอกที่ควบคุมไม่ได้ไม่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล

อิติต และ คณะ (2020) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้ทางการเงินเชิงปรัญยและ เชิงอัตนัย รวมถึงการรับรู้ความสามารถของตนเองทางการเงินที่มีต่อพฤติกรรมทางการเงิน โดย สุ่มตัวอย่างจากผู้ที่มีงานทำในระบบประกันสังคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 512 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้างเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันยืนยันของปัจจัยความรู้ทางการเงินเชิงอัตนัย (SFL) พบว่า ปัจจัยความรู้ทางการเงินเชิงอัตนัย (SFL) ที่วัดด้วยความรู้ทางการเงินเชิงอัตนัย ด้าน พื้นฐานทางการเงิน (SFL1) ด้านการกู้ยืม (SFL2) ด้านการออมและการลงทุน (SFL3) และด้านการ ป้องกันความเสี่ยง (SFL4) มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันยืนยันของปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเองทางการเงิน (FSE) พบว่า ปัจจัยปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเองทางการเงิน (FSE) ที่วัดด้วยการรับรู้ความสามารถทำตามเป้าหมายทางการเงินได้ (FSE1) การรับรู้ว่ามีเคร่งครัดในการใช้จ่ายเงิน ตามแผน (FSE2) การรับรู้ว่ามีสามารถในการแก้ปัญหาทางการเงินได้ (FSE3) การรับรู้ว่าจะ สามารถจ่ายคืนเงินกู้ได้ตามเงื่อนไขสัญญา (FSE4) การรับรู้ว่าจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้ (FSE5) การรับรู้ว่าจะจัดการลงทุนทางการเงินได้ (FSE6) และ การรับรู้ว่าจะสามารถหารายได้เพิ่มในยาม จำเป็น (FSET) มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าระหว่าง 0.65-0.90 มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันยืนยันของปัจจัยพฤติกรรมทางการเงิน (FB) พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมทางการเงิน (FB) ที่วัดด้วยพฤติกรรมทางการเงินด้านการออมและการลงทุน (FB1) ด้านการป้องกันความเสี่ยง (FB2) ด้านการจัดการเงินสด (FB3) และด้านการจัดการหนี้สิน (FB4) มีความ สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี

ผลการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรความรู้ทางการเงินเชิงปรัญย ความรู้ทางการเงินเชิงอัตนัย และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางการเงิน ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินของผู้มีงานทำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมทางการเงินของผู้มีงานทำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยได้ร้อยละ 91.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การรับรู้ความสามารถของตนเองทางการเงิน ($R^2 = 0.74$) ความรู้ทางการเงินเชิงอัตนัย ($R^2 = 0.14$) ความรู้ทางการเงินเชิงปรัญย ($R^2 = 0.14$) ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลพบว่า โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อ

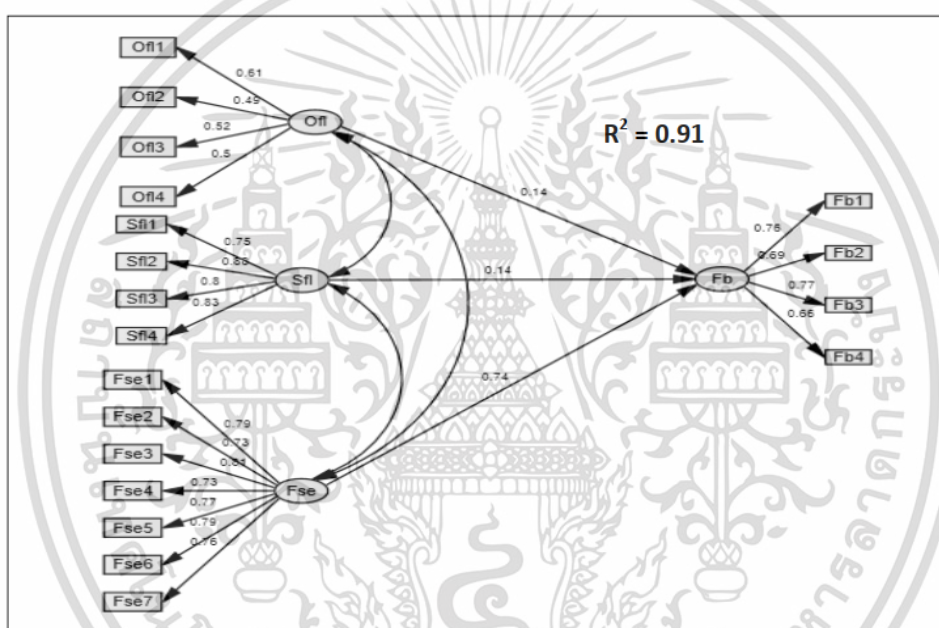
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมทางการเงินของผู้มีงานทำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี

ตารางที่ 1 สัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และค่า P

ปัจจัยเหตุ → ผล	สัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐาน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่า P
OFL → FB	0.14*	0.09	0.03
SFL → FB	0.14*	0.06	0.02
FSE → FB	0.74**	0.06	***

$R^2 = 91.3\%$ * $p < 0.05$ ** $p < 0.01$



รูปที่ 2 รูปแบบพฤติกรรมทางการเงินของผู้มีงานทำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย

จันทร์เพ็ญ บุญฉาย (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการการเงินส่วนบุคคล กรณีศึกษาเฉพาะกลุ่มวัยทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46.8 มีความรู้และความเข้าใจต่อการวางแผนทางการเงิน และสามารถทำตามนโยบายของรัฐบาล โดยแบ่งรายได้เป็น 4 ส่วน ใช้จ่าย 3 ส่วนและออม 1 ส่วน ส่วนใหญ่มีการจัดทำงบประมาณรายรับ - รายจ่าย แต่ละเดือน เป็นเวลา 1 - 2 ปี และเมื่อเปรียบเทียบพบว่า งบประมาณของค่าใช้จ่ายที่ตั้งไว้เท่ากับค่าใช้จ่ายจริงเป็นส่วนใหญ่ และกว่าร้อยละ 60.8 มักใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น กรณีมีเงินเหลือกว่าร้อยละ 89.7 ของกลุ่มตัวอย่างนิยมฝากธนาคาร ส่วนในกรณีมีเงินไม่พอใช้จ่ายก็มักจะเลือกวิธีลดค่าใช้จ่ายลง เวลาที่ใช้ในการสร้างฐานะทางการเงินส่วนใหญ่ไม่เกิน 5 ปี กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.5 มีวินัยด้านการเงินโดยเมื่อเปรียบเทียบรายได้ และรายจ่าย พบว่ามีรายได้ออกกับรายจ่ายในระดับพอๆ กัน กรณีเมื่อทราบว่าจะขาดมือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง ซึ่งสอดคล้องกันในทุกระดับของรายได้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

30.8 วางแผนเปอร์เซ็นต์การออมอยู่ในช่วง 6 – 10% ของรายได้ ซึ่งกลุ่มนี้ส่วนใหญ่สามารถออมได้เพียงระยะสั้นๆ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างยังมีเป้าหมายในการออมที่ชัดเจน นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 54.5 ไม่มีบัตรเครดิต มีเพียงร้อยละ 27.2 มีบัตรเครดิตเพียง 1 ใบ และอีกร้อยละ 18.3 มีมากกว่า 1 ใบ สำหรับการจ่ายชำระหนี้ตามบัตรเครดิต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธีจ่ายเต็ม 100% มากกว่าการจ่ายขั้นต่ำ ส่วนการสร้างเครดิตทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเกิดจากหน้าที่การงานมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกันทุกระดับของรายได้ รองลงมาเกิดจากเงินสดในธนาคารและหลักทรัพย์ตามลำดับ

พวงเพชร บุญสวัสดิ์ (2550) ทำการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการใช้เงินของนักศึกษาที่ได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ศึกษากรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี พบว่า พฤติกรรมการใช้เงินของนักศึกษาที่ได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับดี โดยมีพฤติกรรมการใช้เงินด้านนันทนาการ และกิจกรรมทางสังคมเป็นลำดับแรก รองลงมาคือการใช้จ่ายที่เกิดกับการศึกษา สำหรับด้านความจำเป็นพื้นฐานเป็นลำดับสุดท้าย

สุวงษ์ พิมพ์สินธ์ (2546) ทำการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของนักศึกษาที่กู้ยืมเงินจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในจังหวัดเลย ศึกษากรณีนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเลย ประจำปี 2544 พบว่าพฤติกรรมการใช้เงินของนักศึกษาที่กู้ยืมเงินจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ส่วนพฤติกรรมการใช้เงินรายด้านพบว่า ด้านความต้องการทางการศึกษา มีพฤติกรรมการใช้เงินในระดับสูงสุดและด้านค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดต่างๆ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินในระดับต่ำสุด วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของนักศึกษาที่กู้ยืมเงินจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอายุ ระดับชั้นปีที่ศึกษา สาขาที่เรียนเกรดเฉลี่ย ปัจจัยด้านครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนด้านการศึกษาจากผู้ปกครอง รายได้ครอบครัว อาชีพของบิดา ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา การชักชวนจากเพื่อนเพื่อใช้จ่ายเงินแหล่งสถานบันเทิงใกล้ที่พักประเภทของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของนักศึกษาที่กู้ยืมเงิน

บทที่ 3

วิธีดำเนินวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และรวบรวมข้อมูล โดยการวิจัยแบบเชิงสำรวจ (Survey research) ซึ่งเป็นการจัดทำแบบสอบถามแบบปิด (Close question) โดยกำหนดตัวเลือกของคำตอบไว้เรียบร้อยและแบบเปิด (Open question) โดยผู้ตอบมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการเลือกเก็บข้อมูลและใช้วิธีการทางสถิติในการตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งขึ้นจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมดังกล่าว สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษารายละเอียดดังต่อไปนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษารายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย (Research Model)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

3.3 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย (Operation Procedure)

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instruments)

3.1 รูปแบบการวิจัย (Research model)

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานธนาคารแห่งหนึ่งจากข้อมูลปี 2564 มีพนักงานทั้งหมดจำนวน 16,275 คน โดยในงานวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิเป็นเพศชายและเพศหญิง รวมทั้งคำนึงแนวคิดการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สถิติในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) ซึ่งมีการกำหนดขนาดตัวอย่างตามเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับการกำหนดขนาดตัวอย่าง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ซึ่งขนาดตัวอย่างควรมีประมาณ 10-20 ตัวอย่างต่อตัวแปรสังเกตได้ (Kaiyawan, 2020) โดยโมเดลในงานวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 12 ตัวแปร จึงใช้ขนาดตัวอย่างจำนวน 120-240 จากวิธีการทั้งสอง ดังนั้น เพื่อให้การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มีความเหมาะสม และคำนึงถึงความเชื่อถือของผลวิจัย

ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวน 500 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น

วิธีการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ในกรณีที่ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิสามารถคำนวณได้จาก (กานต์ธิดา และคณะ,2559)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N \sum_{h=1}^L N_h S_h^2}{N^2 D + \sum_{h=1}^L N_h S_h^2}$$

$$\text{โดยที่} \quad D = \frac{B^2}{Z_{\alpha}^2 \frac{2}{2}}$$

เมื่อ

B คือ ระดับความผิดพลาดที่ยอมรับได้

α คือ ระดับนัยสำคัญ 0.05

n คือ ขนาดตัวอย่าง

N_h คือ ขนาดประชากรในชั้นภูมิที่ h ; $h=1,2,\dots,L$

N คือ ขนาดประชากร

S_h^2 คือ ความแปรปรวนในชั้นภูมิที่ h ; $h=1,2,\dots,L$

L คือ จำนวนชั้นภูมิ

สำหรับขนาดตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ ได้ใช้วิธีการจัดสรรตามสัดส่วนขนาดชั้นภูมิ

(Proportional allocation)

การกำหนดขนาดตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ

$$\text{เมื่อ} \quad n_h = \frac{N_h n}{N} \quad \text{คือ} \quad \text{ขนาดตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ}$$

N_h คือ ขนาดประชากรในแต่ละชั้นภูมิ

n คือ ขนาดตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาขนาดตัวอย่าง

การใช้สูตร Yamane ในการคำนวณขนาดตัวอย่างในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างนั้นมีความสำคัญมากในงานวิจัยเพราะถ้าได้ขนาดตัวอย่างที่มีความเหมาะสมข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมีมากพอส่งผลให้ในงานวิจัยที่มีคุณค่าและน่าเชื่อถือการหาขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรดังนี้ กรณีที่ทราบจำนวนประชากรชัดเจน (Yamane, 1973) ได้คิดสูตรในการคำนวณหาขนาดตัวอย่าง คือ การหาขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane จะต้องมีวัตถุประสงค์หลักคือ การประมาณค่าสัดส่วนหลัก ของประชากร (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2541) ขนาดตัวอย่างของสูตร Yamane เริ่มมาจากการหาช่วงความเชื่อมั่น 95% ของสัดส่วนประชากร P โดยมี p เป็นสัดส่วนของตัวอย่างที่ใช้ประมาณ P ถ้า n มีขนาดใหญ่พอที่จะสามารถใช้ประมาณการแจกแจง แบบปกติประมาณการแจกแจงของ p โดยทฤษฎีลิมิตสู่ศูนย์กลาง (central limit theorem) โดยการแจกแจงของ p จะประมาณได้ด้วยการแจกแจงแบบปกติ นั่นคือ

ขนาดประชากร (N)	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละระดับความคลาดเคลื่อน (e)					
	±1%	±2%	±3%	±4%	±5%	±10%
500					222	83
1,000				385	286	91
1,500			638	441	316	94
2,000			714	476	333	95
2,500		1,250	769	500	345	96
3,000		1,364	811	517	353	97
3,500		1,458	843	530	359	97
4,000		1,538	870	541	364	98
4,500		1,067	891	549	367	98
5,000		1,667	909	556	370	98
6,000		1,765	938	566	375	98
7,000		1,842	959	574	378	99
8,000		1,905	976	580	381	99
9,000		1,957	989	584	383	99
10,000	5,000	2,000	1,000	588	385	99
15,000	6,000	2,143	1,034	600	390	99
20,000	6,667	2,222	1,053	606	392	100
25,000	7,143	2,273	1,064	610	394	100
50,000		2,381	1,087	617	397	100
100,000		2,439	1,099	621	398	100
∞		2,500	1,111	625	400	100

*หมายถึง ขนาดตัวอย่างไม่เหมาะสมที่จะ assume ให้เป็นการกระจายแบบปกติ จึงไม่สามารถใช้สูตรคำนวณขนาดของ ขนาดตัวอย่างได้ ที่มา : Yamane, 1967 : 887

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างที่ 1 และ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น หรือระดับความเชื่อมั่นกับขนาดตัวอย่างจะแปรผกผันกันและการใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ต้องมี ประชากรตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป (สมชาย วรภิเกษมสกุล, 2554)

ตารางที่ 3.1 ขนาดตัวอย่างน้อยที่สุดที่เป็นไปได้ในการวิเคราะห์ด้วย SEM

จำนวนตัวแปรแฝง	ขนาดตัวอย่างที่น้อยที่สุด	ลักษณะโมเดล	ค่า Commuality
≤ 5 ตัวแปรแฝง แต่ละตัวแปรแฝง มีตัวแปรสังเกตได้เกิน 3 ข้อ	100	-	>0.6
≤ 7 ตัวแปรแฝง	150	ไม่มี Under Identification	ประมาณ 0.5
≤ 7 ตัวแปรแฝง	300	มี Under Identification ของ ตัวแปรแฝง	< 0.45
≤ 7 ตัวแปรแฝง (มีตัว แปรแฝงจำนวนมาก)	500	มี Under Identification ของ ตัวแปรแฝง	ต่ำ

การกำหนดขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสม แนะนำว่าควรพิจารณาควบคู่ไปกับพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า (t) ถ้ามี t มากควรจะต้องกำหนดขนาดตัวอย่างเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้หลักการกำหนดขนาดตัวอย่างแบบง่าย ๆ ก็คือ กำหนดตามอัตราส่วนระหว่างตัวอย่างและจำนวนตัวแปรที่ควรจะเป็นคือ 20 : 1 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำการหาขนาดตัวอย่างโดยใช้ Yamane และการหาขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธี SEM เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมและครอบคลุมประชากรในงานวิจัยครั้งนี้ นั่นคือ จำนวน 500 ตัวอย่าง

3.3 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย (Operation procedure)

- 1) เลือกปัญหาและกำหนดหัวข้องานวิจัย
- 2) กำหนดวัตถุประสงค์และสมมติฐาน
- 3) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 4) สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัย
- 5) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพ
- 6) เก็บข้อมูลปฐมภูมิ
- 7) วิเคราะห์ข้อมูล
- 8) สรุปผลการศึกษา

1. เครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทบทวนวรรณกรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างเครื่องมือแบบสอบถาม ให้มีขอบเขตและเนื้อหาครอบคลุมปัจจัยต่างๆ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามและขอคำแนะนำเพิ่มเติม พร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง และนำมาทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด
5. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาทดสอบความเที่ยง (Reliability)
6. ปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ
7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย

ลักษณะของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบทดสอบวัดความรู้ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้ทางการเงินเป็นข้อสอบปรนัยตัวเลือก 4 ข้อ จำนวน 9 ข้อ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ ซึ่งพัฒนาจากแนวคิดของ (Suyanto, Setiawan, Rahmawati & Winarna, 2021; Maarten, Lusardi & Rob, 2012; Huston, 2010) ตอนที่ 3 การวัดพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม ทางประสบการณ์ทางการเงิน การวางแผนทางการเงิน ทักษะคติทางการเงิน และ พฤติกรรมทางการเงิน โดยจำนวนข้อของแบบสอบถามในแต่ละปัจจัยซึ่งพัฒนาจากแนวคิดของ (Perry & Morris, 2005 ; John, 2015 ; Xiao & Dew, 2011; Dewi, Febrian, Effendi, Anwar & Nidar, 2020 ; Aydin & Selcuk, 2019; Skagerlund, Lind, Strömbäck, Tinghög & Västfjäll, 2018) โดยใช้มาตราส่วนวัดประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) 5 ระดับ โดยระดับที่ 1 คือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด จนถึงระดับที่ 5 คือมีการปฏิบัติมากที่สุด และตอนที่ 4 แบบบรรยายสอบถามข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และการตรวจสอบความยาก (Difficulty) ในส่วนของแบบทดสอบวัดความรู้ทางการเงิน และความเที่ยงหรือความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม รายละเอียดดังนี้ การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในครั้งนี้ให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบเนื้อหา หลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ทำตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญอย่างครบถ้วนและตรงประเด็น ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้ทดลอง (Try Out) กับกลุ่มบุคคลทั่วไป ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับที่ผู้วิจัยจะใช้ในการศึกษาของงานวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 ตัวอย่าง โดยหลังจากเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบความยากในตอนที่ 2 ของแบบทดสอบวัดความรู้ทางการเงินซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัยจำนวน 10 ข้อ แต่หลังจากการตรวจสอบพบว่ามี 1 ข้อที่ควรตัดทิ้ง เนื่องจากค่าความยากเข้าใกล้ 1 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ง่ายมากไม่ควรใช้หรือปรับปรุง (Kaiyawan, 2019) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตัดทิ้งข้อคำถามดังกล่าวจำนวน 1 ข้อ ทำให้เหลือจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 9 ข้อ นอกจากนี้ผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือหรือความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม โดยดูที่ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไปถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ (Vanichbuncha, 2018) ซึ่งผลการทดสอบความเชื่อถือของแบบสอบถาม พบว่า มีค่า 0.903 ดังนั้น แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบเกณฑ์และพบว่าผ่านเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามชุดนี้ที่ได้ผ่านการตรวจสอบเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity)

หาค่า IOC โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านให้คะแนนแบบสอบถาม โดยค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อควรมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป โดยนำแบบสอบถามไป try out จำนวน 30 ตัวอย่าง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาของงานวิจัยครั้งนี้ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 3.2 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา

คำถาม	ค่าผลรวม	ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
1) ประสบการณ์ทางการเงิน			
1.1	3	1	นำไปใช้
1.2	0	0	ตัดทิ้ง
1.3	0	0	ตัดทิ้ง
1.4	0	0	ตัดทิ้ง
1.5	3	1	นำไปใช้
2) การวางแผนทางการเงิน			
2.1	0	0	ตัดทิ้ง
2.2	0	0	ตัดทิ้ง
2.3	0	0	ตัดทิ้ง
2.4	0	0	ตัดทิ้ง
2.5	2	0.667	ปรับแก้คำถาม
2.6	0	0	ตัดทิ้ง
2.7	0	0	นำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม	ค่าผลรวม	ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
3) ทศนคติทางการเงิน			
3.1	0	0	ตัดทิ้ง
3.2	0	0	ตัดทิ้ง
3.3	0	0	ตัดทิ้ง
3.4	0	0	ตัดทิ้ง
3.5	3	1	นำไปใช้
3.6	3	1	นำไปใช้
3.7	0	0	ตัดทิ้ง
4) ทศนคติทางการเงิน			
4.1	0	0	ตัดทิ้ง
4.2	0	0	ตัดทิ้ง
4.3	0	0	ตัดทิ้ง
4.4	0	0	ตัดทิ้ง
4.5	3	1	นำไปใช้
4.6	0	0	ตัดทิ้ง
4.7	0	0	ตัดทิ้ง
4.8	3	1	นำไปใช้
4.9	0	0	ตัดทิ้ง
4.10	3	1	นำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจสอบความยาก (Difficulty) เป็นคุณสมบัติของข้อสอบที่บอกให้ทราบว่าข้อสอบข้อนั้นมีคนตอบถูกมากหรือน้อย ถ้ามีคนตอบถูกมากข้อสอบข้อนั้นก็ง่ายและถ้ามีคนตอบถูกน้อยข้อสอบข้อนั้นก็ยาก ถ้ามีคนตอบถูกบ้างตอบผิดบ้างหรือมีคนตอบถูกปานกลางข้อสอบข้อนั้นก็มีความยากปานกลาง ข้อสอบที่ดีมีค่าตั้งแต่ 0.2 ถึง 0.8 ค่าความยากหาได้โดยการนำจำนวนคนที่ตอบถูกหารด้วยจำนวนคนที่ตอบทั้งหมดข้อสรุปเกี่ยวกับค่าความยากของข้อสอบ

- 1) ค่าดัชนีความยากจะมีค่าต่ำสุดเป็น 0 และมีค่าสูงสุดเป็น 1
- 2) ค่าดัชนีความยาก เป็นค่าที่บอกให้ทราบว่าผู้ตอบข้อนั้นถูก คิดเป็นสัดส่วนเท่าไร หรือคิดเป็นร้อยละเท่าไร และยังสามารถบอกได้ว่าผู้ตอบผิดเป็นสัดส่วนเท่าไร
- 3) ค่าดัชนีความยากที่เข้าใกล้ 0 (น้อย) แสดงว่าข้อสอบยาก แต่ถ้าค่าเข้าใกล้ 1 (มาก) แสดงว่าข้อสอบง่าย
- 4) ค่าดัชนีความยากที่ได้ 0.50 แสดงว่าผู้ตอบข้อนั้นถูกร้อยละ 50 หรือผิดร้อยละ 50 หมายถึงข้อสอบนั้นมีความยากง่ายปานกลางหรือถือว่าเป็นความยากง่ายพอเหมาะ

การตรวจสอบความยากเป็นรายข้อ หาได้จากสัดส่วนหรือร้อยละของผู้ที่ตอบข้อนั้นถูกหารด้วยจำนวนคนที่ตอบข้อนั้นทั้งหมด โดยคำนวณได้จากสูตรต่อไปนี้ (ยุทธิ โกยวรรณ, 2562)

$$P = \frac{H+1}{n_H + n_L} \text{ หรือ } = (\text{จำนวนคนที่ตอบข้อนั้นถูก} / \text{จำนวนคนตอบทั้งหมด}) \times 100$$

เมื่อ H แทน จำนวนคนที่ตอบถูกกลุ่มสูง

L แทน จำนวนคนที่ตอบถูกกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มต่ำ

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความยาก

- 0.81-1.00 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ง่ายมากไม่ควรใช้หรือปรับปรุง
- 0.61-0.80 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างง่าย แต่ใช้ได้
- 0.41-0.60 หมายถึง เป็นข้อสอบความยากปานกลาง เป็นข้อสอบที่ดีมาก
- 0.20-0.40 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก แต่ใช้ได้
- 0.00-0.19 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ยากมาก ไม่ควรใช้ หรือปรับปรุง

ตารางที่ 3.3 ตรวจสอบความยากของแบบทดสอบวัดความรู้

คำถาม	ค่าความยาก	การแปลความหมาย	ผลการวิเคราะห์
1	0.46	ปานกลาง	นำไปใช้
2	0.75	ค่อนข้างง่าย	นำไปใช้
3	0.30	ค่อนข้างยาก	นำไปใช้
4	0.50	ปานกลาง	นำไปใช้
5	0.67	ค่อนข้างง่าย	นำไปใช้
6	0.23	ค่อนข้างยาก	นำไปใช้
7	0.80	ค่อนข้างง่าย	นำไปใช้
8	0.25	ค่อนข้างยาก	นำไปใช้
9	0.70	ค่อนข้างง่าย	นำไปใช้
10	0.90	ง่ายมากไม่ควรใช้หรือปรับปรุง	ตัดทิ้ง

ตรวจสอบความเที่ยงหรือความน่าเชื่อถือ (Reliability)

จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient : α) ของครอนบาค (Cronbach) ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.903 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับดีมาก หมายถึง แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดทำกรเก็บรวบรวมแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form ของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเองและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการอธิบายลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับปฏิบัติพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมานในการหาอิทธิพล ประสพการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน การวางแผน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน ต่อพฤติกรรมทางการเงิน โดยใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้างจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

เกณฑ์ระดับความคิดเห็น

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 แปลความว่า	มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 แปลความว่า	มีระดับความคิดเห็นมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 แปลความว่า	มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 แปลความว่า	มีระดับความคิดเห็นน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 แปลความว่า	มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

เกณฑ์วัดความรู้ทางการเงิน

ตารางที่ 3.4 จำนวนพนักงานที่ทำแบบทดสอบวัดความรู้ทางการเงินได้คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป

แบบวัดความรู้ทางการเงิน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป	364	72.80
คะแนนน้อยกว่า 6 คะแนน	136	27.20
รวม	500	100.00

ที่มา : การกำหนดเกณฑ์คะแนนของรายงาน OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies, OECD, 2016

สัญลักษณ์ตัวแปร ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

FE	หมายถึง	ประสบการณ์ทางการเงิน
FK	หมายถึง	ความรู้ทางการเงิน
FA	หมายถึง	ทัศนคติทางการเงิน
FP	หมายถึง	การวางแผนทางการเงิน
FB	หมายถึง	พฤติกรรมทางการเงิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าสถิติพื้นฐานตัวแปร ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 3.5 ค่าสถิติพื้นฐานตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปร	Mean	SD	Minimum	Maximum	Skewness	Kurtosis
FK1	7.97	0.48	6	9	-0.308	-0.742
FK2	4.91	0.40	4	5	-1.139	0.142
FE1	4.19	0.64	3	5	-0.344	-0.331
FE2	4.28	0.51	3	5	-0.065	-0.513
FA1	4.19	0.52	3	5	-0.427	-0.639
FA2	4.07	0.48	3	5	-0.843	-0.205
FP1	4.16	0.63	3	5	-0.972	-0.152
FP2	4.23	0.60	3	5	-0.454	-0.700
FP3	4.18	0.49	3	5	-0.654	-0.217
FB1	4.33	0.45	3	5	-0.508	-0.606
FB2	4.26	0.55	3	5	-0.483	-0.218
FB3	4.38	0.58	3	5	-1.091	-0.593

จากตารางที่ 3.3 ต้องมีการทดสอบตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 12 ตัว ว่ามีข้อมูลเป็นการแจกแจงปกติหรือไม่ โดยดูจากค่าความเบ้ (Skewness) การแจกแจงมีลักษณะเบ้ซ้ายหรือเบ้ขวา (Negative Skewness) ตัวแปรมีลักษณะการแจกแจงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยช่วงค่าตัวเลขที่ยอมรับได้ มีค่าระหว่าง -3.0 ถึง +3.0 ซึ่งข้อมูลจากแบบสอบถามมีการแสดงการกระจายข้อมูลแบบปกติ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (อิสรินทร์ และ กรรณิการ์, 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instruments)

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ผลทางสถิติ ดังนี้

การทดสอบการแจกแจงแบบปกติ

การทดสอบการแจกแจงของ Lilliefors ได้ปรับปรุงจากการทดสอบของ Kolmogorov Smirnov ในกรณีที่ต้องการทดสอบเกี่ยวกับการแจกแจงแบบปกติที่ไม่ได้ระค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของประชากรซึ่งจะใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากข้อมูลตัวอย่างแทน โดยใช้กับข้อมูลที่มีมาตรวัดอย่างน้อยแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ขึ้นไป (จิตนา และคณะ, 2553) ขั้นตอนในการทดสอบสมมติฐานมีดังนี้

1. สมมติฐานในการทดสอบมีดังนี้

H_0 : ประชากรมีการแจกแจงแบบปกติ

H_1 : ประชากรไม่มีการแจกแจงแบบปกติ

2. คำนวณค่าสถิติในการทดสอบจะทำได้ดังนี้

$$\text{ให้ } F(x) = P(X \leq x) = P\left(Z < \frac{x - \bar{X}}{s}\right)$$

เมื่อ x คือ ค่าสังเกตของตัวอย่าง

s คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ $D = \max |F(x) - S(x)|$

3. กำหนดระดับนัยสำคัญ (α) ค่าวิกฤตเปิดจากตารางค่าวิกฤตของ Lilliefors

4. เกณฑ์การตัดสินใจ ถ้าค่า D มากกว่าค่าวิกฤต จะปฏิเสธ H_0 แต่ถ้าค่า D น้อยกว่าค่าวิกฤตจะยอมรับ H_0

การละเมิดข้อกำหนดเบื้องต้นของประชากร

ถ้าขนาดตัวอย่างมีขนาดใหญ่และได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระกัน ไม่ต้องทดสอบการแจกแจงปกติก็ได้ เพราะจากทฤษฎีลิมิตเข้าสู่ส่วนกลาง ถ้ามีการสุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างจะมีการแจกแจงโดยประมาณแบบปกติ หรือถ้าขนาดตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบในแต่ละกลุ่มมีขนาดเท่ากัน แม้จะเป็นตัวอย่างขนาดเล็กก็พออนุมานได้ว่าการแจกแจงแบบปกติ แต่ถ้า

ตัวอย่างมีขนาดเล็กแต่ละกลุ่มมีขนาดไม่เท่ากันจะไม่สามารถละเมิดข้อกำหนดเบื้องต้นข้อนี้ได้จึงต้องวิเคราะห์ด้วยสถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (บุญธรรม, 2559)

ทฤษฎีลิมิตเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Limit Theorem)

ทฤษฎีลิมิตเข้าสู่ส่วนกลาง กล่าวว่า ถ้าสุ่มตัวอย่างขนาด n จากประชากรใดๆ ก็ตาม การแจกแจงของค่าเฉลี่ยตัวอย่าง X จะมีการแจกแจงเข้าสู่การแจกแจงแบบปกติ เมื่อ n มีขนาดใหญ่ โดยในที่นี้ได้กำหนดว่า ขนาดตัวอย่างต้องมากกว่า 30 ในการสุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกันจากประชากรใดๆ ที่มีค่าเฉลี่ย μ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน σ ถ้าตัวอย่างมีขนาดใหญ่ ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง \bar{x} จะมีการแจกแจงเข้าสู่การแจกแจงแบบปกติที่มีค่าเฉลี่ย μ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $\frac{\sigma}{\sqrt{n}}$ หรือ $z = \frac{\bar{x} - \mu}{\sigma / \sqrt{n}}$ จะมีการแจกแจงโดยประมาณแบบปกติมาตรฐานโดยประมาณแบบปกติมาตรฐาน (สุรินทร์, 2553)

การวิเคราะห์สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

สถิติอนุมาน เป็นสถิติที่นำมาใช้ในการอ้างอิงไปหาค่าความเป็นจริงของประชากร สถิติอนุมานถูกนำไปใช้ใน 2 เรื่อง คือ การประมาณค่าทางสถิติ และการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งในการวิจัยมักนิยมนำสถิติอนุมานมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (เทพศักดิ์, 2555)

การทดสอบไคสแควร์กับข้อมูลจำแนกสองทาง (test of homogeneity)

ในกรณีที่ตัวอย่างกลุ่มเดียวเรามักทดสอบภาวะสภาวะสันนิษฐาน ระหว่างการแจกแจงของตัวอย่างกับการแจกแจงที่กำหนด ส่วนกรณีที่มีตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน เราสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละกลุ่ม และจัดข้อมูลของตัวแปรตามที่เป็นแบบจำแนกประเภทให้อยู่ในชั้นต่างๆ (categories) ข้อมูลจะอยู่ในตาราง 2 ทาง เมื่อตัวแปรในทางหนึ่งของตารางอ้างอิงถึงกลุ่มประชากร และตัวแปรที่อยู่อีกทางหนึ่งของตารางเป็นตัวแปรตามที่น่าสนใจศึกษา มีสเกลการวัดแบบจำแนกประเภท หรือเป็นชั้นๆ (Categories) วัตถุประสงค์เพื่อทดสอบเกี่ยวกับตัวแปรตามที่น่าสนใจศึกษาของประชากรกลุ่มต่างๆ ว่ามาจากประชากรเดียวกันหรือไม่หรือมาจากประชากรที่มีการแจกแจงแบบเดียวกันหรือไม่ (สายชล สินสมบูรณ์ทอง, 2560)

ลักษณะข้อมูลจำแนกสองทาง ในกรณีที่ข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งถูกจำแนกโดย ตัวแปร 2 ตัวแปร ซึ่งโดยทั่วไปข้อมูลที่นำมาทดสอบจะเป็นข้อมูลจำแนก 2 ทาง โดยตัวแปรที่ 1 จะแบ่งเป็น r กลุ่ม (row) และ ตัวแปรที่ 2 จะแบ่งเป็น c กลุ่ม (column) เราจะเรียกตารางนี้ว่า ตารางการณจรขนาด rc (rc contingency table) โดยข้อมูลที่วิเคราะห์อยู่ในรูปแบบตารางดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวแปรที่ 1	ตัวแปรที่ 2					รวม
	1	2	3	...	C	
1	O_{11}	O_{12}	O_{13}	...	O_{1c}	r_1
2	O_{21}	O_{22}	O_{23}	...	O_{2c}	r_2
.
.
.
r	O_{r1}	O_{r2}	O_{r3}	...	O_{rc}	r_r
รวม	C_1	C_2	C_3	...	C_c	$\sum r_i = \sum c_j = n$

เมื่อ O_{ij} แทนความถี่ของตัวแปรที่ 1 กลุ่ม i และตัวแปรที่ 2 กลุ่ม j ; $i = 1, \dots, r$, $j = 1, \dots, c$

r_i แทนความถี่รวมของตัวแปรที่ 1 กลุ่ม i ; $i = 1, \dots, r$

c_j แทนความถี่รวมของตัวแปรที่ 2 กลุ่ม j ; $j = 1, \dots, c$

และ ความถี่รวมทั้งหมด $= n = \sum r_i = \sum c_j = \sum \sum O_{ij}$

สมมติฐานเชิงสถิติ

H_0 : สัดส่วนของลักษณะต่างๆ ในประชากร k กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

H_1 : สัดส่วนของลักษณะต่างๆ ในประชากรอย่างน้อย 2 กลุ่ม แตกต่างกัน

ใช้สูตรดังนี้

$$\chi^2 = \sum_i \sum_j \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

ที่มีจำนวนชั้นอิสระ $df = (r-1)(c-1)$, r =จำนวนแถว, c =จำนวนคอลัมน์

เมื่อ O_{ij} คือ ความถี่ของค่าสังเกตใน $cell_{ij}$

E_{ij} คือ ความถี่คาดหวังใน $cell_{ij}$

หมายเหตุ : การหา E_{ij} นั้น ต้องหาค่าความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ในแต่ละแถวในสมมติที่ j นั้น

คือถ้า H_0 เป็นจริงแล้วจะมีค่าเท่ากับ $\frac{C_i}{n}$ และจำนวนความถี่ที่ได้จากการสังเกตใน $cell(i,j)$ ควรจะ

มีค่าใกล้เคียงกับขนาดของตัวอย่างชุดที่ i (r_i) คูณกับ $\frac{C_j}{n}$ ดังนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$E_{ij} = \frac{r_i c_j}{n}$$

เมื่อ r_i แทนความถี่รวมของตัวแปรที่ 1 กลุ่ม i ; $i = 1, \dots, r$

c_j แทนความถี่รวมของตัวแปรที่ 2 กลุ่ม j ; $j = 1, \dots, c$

จะปฏิเสธ H_0 ถ้า $\chi_{cal}^2 > \chi_{1-\alpha, (r-1)(c-1)}^2$

การทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficients) สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficients) เป็นการหาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรหรือข้อมูล 2 ชุด โดยตัวแปรหรือข้อมูลทั้ง 2 ชุดนั้นต้องเป็นมาตราวัดแบบอันตรภาค (Interval scale) หรือ มาตรวัดแบบอัตราส่วน (Ratio scale) (ยูทสโกยวรรณ์, 2549)

ข้อกำหนดเบื้องต้น

- 1) ตัวแปรหรือข้อมูลทั้ง 2 ชุด ต้องเป็นมาตราวัดแบบอันตรภาค (Interval scale) หรือ มาตรวัดแบบอัตราส่วน (Ratio scale)
- 2) ข้อมูลทั้ง 2 ชุดต้องมีการแจกแจงแบบปรกติ
- 3) ข้อมูลในแต่ละชุดจะต้องมีความเป็นอิสระต่อกัน มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$r = \frac{n \sum_{i=1}^n x_i y_i - \sum_{i=1}^n x_i \sum_{i=1}^n y_i}{\sqrt{\left[n \sum_{i=1}^n x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n x_i \right)^2 \right] \left[n \sum_{i=1}^n y_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n y_i \right)^2 \right]}}$$

เมื่อ r คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

n คือ ขนาดตัวอย่าง

$\sum_{i=1}^n x_i$ คือ ผลรวมของคะแนนชุดที่ x หรือตัวแปรตัวที่ 1

$\sum_{i=1}^n y_i$ คือ ผลรวมของคะแนนชุดที่ y หรือตัวแปรตัวที่ 2

$\sum_{i=1}^n x_i y_i$ คือ ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนชุดที่ x และชุดที่ y

$\sum_{i=1}^n x_i^2$ คือ ผลรวมของคะแนนชุดที่ x แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum_{i=1}^n y_i^2$ คือ ผลรวมของคะแนนชุดที่ y แต่ละตัวยกกำลังสอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (สุจิตรา สุคนธมัต, 2563)

$0 \leq r < 0.3$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

$0.3 \leq r < 0.5$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

$0.5 \leq r < 0.7$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

$0.7 \leq r < 0.9$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

$0.9 \leq r < 1.0$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

r เป็นบวก แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมี ค่าสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)

r เป็นลบ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงข้าม (ตัวแปรหนึ่งมี ค่าสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำ) ต่อมาทำการทดสอบนัยสำคัญค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยการทดสอบที (t-test)

สมมติฐาน

$H_0 : \rho = 0$ (ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน)

$H_0 : \rho \neq 0$ (ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน)

สถิติทดสอบ

$$t = \frac{r\sqrt{n-2}}{\sqrt{1-r^2}} \quad \text{ที่ } df = n - 2$$

เมื่อ t คือการทดสอบที (t-test)

r คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้

n คือ ขนาดตัวอย่าง

เกณฑ์การตัดสินใจ

ถ้าค่า t ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับค่า t จากตารางที่ $df = n - 2$

หรือค่า $p\text{-value} < \alpha$ แสดงว่าปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล

เป็นการตรวจสอบว่า โมเดลการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่รวบรวมมาหรือไม่ โดยผู้วิจัยสามารถพิจารณาดัชนีความสอดคล้องของโมเดล นอกจากจะพิจารณาจากค่า χ^2 แล้ว ยังมีดัชนีอื่นๆที่ผู้วิจัยพิจารณาค่าดัชนีต่างๆ ได้จากรายงานการวิเคราะห์จากโปรแกรมค่าดัชนีเหล่านี้ ดังนี้ (ยุทธ์ ไกยวรรณ,2563)

1. ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square Statistics) ค่าสถิติไคสแควร์เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบด้วย Likelihood Ratio Chi-Square หรือ CMIN ถ้า Σ และ $\Sigma\theta$ ผลต่างมีค่าเป็นศูนย์ แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกัน หรือถ้า Σ และ $\Sigma\theta$ มีความแตกต่างกัน หรือผลต่างมีค่าไม่เป็นศูนย์ (0) แสดงว่า โมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างไรก็ตาม การให้ χ^2 ตรวจสอบมีข้อจำกัดก็คือค่า χ^2 จะขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างยิ่งมาก ค่า χ^2 ก็สูงมากยิ่งขึ้น จะทำให้มีโอกาสปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ได้มาก หรือถ้าข้อมูลมีความเบ้ (Skewness) สูง ไม่ว่าจะเบ้ซ้าย (Negative Skewed) หรือเบ้ขวา (Positive Skewed) จะทำให้ค่า χ^2 สูงมากขึ้นกว่าปกติ และจะทำให้เกิดโอกาสปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ได้มากเหมือนกัน หรือจำนวนของตัวแปรแฝง ถ้ามีจำนวนมากก็จะทำให้ค่า χ^2 มากขึ้นไปด้วยเช่นกัน ซึ่งจะทำให้มีโอกาสปฏิเสธ H_0 มากขึ้น ดังนั้น ในทางปฏิบัติ นักวิจัยจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้ โมเดลปฏิเสธ H_0 ให้พิจารณาค่า χ^2/df ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า ≤ 3.00

ตารางที่ 3.6 ขนาดตัวอย่างน้อยที่สุดที่เป็นไปได้ในการวิเคราะห์ด้วย SEM

จำนวนตัวแปรแฝง	ขนาดตัวอย่างที่น้อยที่สุด	ลักษณะโมเดล	ค่า Communality
≤ 5 ตัวแปรแฝง แต่ละตัวแปรแฝง มีตัวแปรสังเกตได้เกิน 3 ข้อ	100	-	>0.6
≤ 7 ตัวแปรแฝง	150	ไม่มี Under Identification	ประมาณ 0.5
≤ 7 ตัวแปรแฝง	300	มี Under Identification ของ ตัวแปรแฝง	< 0.45

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนตัวแปรแฝง	ขนาดตัวอย่างที่น้อยที่สุด	ลักษณะโมเดล	ค่า Commuality
≤7 ตัวแปรแฝง (มีตัวแปรแฝงจำนวนมาก)	500	มี Under Identification ของตัวแปรแฝง	ต่ำ

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องการกำหนดขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสม แนะนำว่าควรพิจารณาควบคู่ไปกับพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า (t) ถ้ามี t มากควรจะต้องกำหนดขนาดตัวอย่างเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ หลักการกำหนดขนาดตัวอย่างแบบง่าย ๆ ก็คือ กำหนดตามอัตราส่วนระหว่างตัวอย่างและจำนวนตัวแปรที่ควรจะเป็นคือ 20 : 1 อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ นักวิจัยจะต้องกำหนดขนาดตัวอย่างในการวิเคราะห์ SEM ให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อป้องกันค่า χ^2 ไม่ให้สูงขึ้นตาม ทั้งนี้ หากค่า χ^2 สูงขึ้น จะมีโอกาสปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สูงมากขึ้นตามไปด้วย

2. ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล (Goodness of Fit Index : GFI) ดัชนี GFI เป็นดัชนีที่พัฒนาขึ้นมาจากการใช้ประโยชน์จากค่า นั่นคือ นำค่า χ^2 มาพิจารณา ถ้าหากค่า χ^2 มีค่าสูงเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับ df นักวิจัยต้องปรับโมเดลใหม่แล้ววิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง ถ้าค่า ที่ได้จากการวิเคราะห์ใหม่นี้มีค่าลดลงมากกว่าครั้งแรก แสดงว่า โมเดลใหม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในทางที่ดีขึ้น ดัชนี GFI จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 และถ้าค่า GFI เข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยของส่วนเหลือคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Residual Error of Approximation : RMSEA) ค่า RMSEA ถ้ามีค่าน้อยกว่า (<) 0.05 แสดงว่า โมเดลสอดคล้องดีมาก แต่ถ้ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.05-0.08 แสดงว่าเกิดความคลาดเคลื่อนขึ้นในการประมาณค่าประชากร ก็ยังถือว่าค่อนข้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และถ้ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.08-0.10 แสดงว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่มาก และค่าที่มากกว่า (>)0.01 แสดงว่า โมเดลไม่สอดคล้อง

4. ค่าดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root Mean Squared Residual : RMR) ระหว่าง $\Sigma - \Sigma \theta$ โมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ RMR จะต้องมียุทธศาสตร์ค่าเข้าใกล้ 0

5. ค่าดัชนีความสอดคล้องสัมพันธ์ (Relative Fit Index) มีดัชนีให้พิจารณา ดังนี้

5.1) ดัชนี NFI (Normal Fit Index) เป็นดัชนีความสอดคล้องสัมพันธ์ (Relation Fit Index) มีค่า 0-1 ค่ายิ่งใกล้ 1 จะบอกถึงความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า มีความสอดคล้องมากขึ้น

5.2) ค่าดัชนี CFI (Comparative Fit Index) เป็นดัชนีเปรียบเทียบโมเดลที่พัฒนามาจาก NFI ของ Bentler and Bonett โดย CFI มีค่าระหว่าง 0-1 ค่า CFI เป็นค่าที่บอกว่าโมเดลที่นำมาตรวจสอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น เมื่อค่าดัชนี CFI เข้าใกล้ 1 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องดี

การหาความเที่ยงตรง (CR) และความแปรปรวนเฉลี่ย (AVE)

1. การหาความเที่ยงตรงขององค์ประกอบ (Construct Reliability : CR)

ความเที่ยงตรงขององค์ประกอบ (PC) หรือค่าที่แสดงระดับความเป็นตัวแทนของตัวแปรแฝง หรือความถูกต้องของตัวแปรแฝงที่สังเคราะห์ หาได้จากสูตร (ยูทธ ไกยวรรณ,2563)

$$\text{Construct Reliability} = \frac{(\sum \lambda^2)}{(\sum \lambda^2) + \sum \theta}$$

2. การคำนวณหาค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่ถูกสกัดได้ (Average Variance Extracted : AVE) (ยูทธ ไกยวรรณ,2563)

$$\text{Average Variance Extracted} = \frac{(\sum \lambda^2)}{(\sum \lambda^2) + \sum \theta}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.7 เกณฑ์ตัวแบบสมการโครงสร้างกลมกลืนข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ผลการวิเคราะห์
χ_{df}^2	≤ 3.00	สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
CFI	> 0.95	สอดคล้องกลมกลืนดี
	0.90 - 0.95	สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้
GFI	> 0.95	สอดคล้องกลมกลืนดี
	0.90 - 0.95	สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้
AGFI	> 0.95	สอดคล้องกลมกลืนดี
	0.90 - 0.95	สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้
RMSEA	< 0.05	สอดคล้องกลมกลืนดี
	0.05 - 0.08	สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้
	0.09 - 0.10	สอดคล้องกลมกลืนไม่พอ
	> 0.10	สอดคล้องกลมกลืนไม่ดี
SRMR	≤ 0.05	สอดคล้องกลมกลืนดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างพนักงานธนาคารจำนวน 500 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิเคราะห์เป็น ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์การวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา
- 4.3 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน
- 4.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้
- 4.5 ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของตัวแบบสมการโครงสร้าง

4.1 สัญลักษณ์การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ตัวแปร

FE	หมายถึง	ประสบการณ์ทางการเงิน
FK	หมายถึง	ความรู้ทางการเงิน
FA	หมายถึง	ทัศนคติทางการเงิน
FP	หมายถึง	การวางแผนทางการเงิน
FB	หมายถึง	พฤติกรรมทางการเงิน

2. สัญลักษณ์ทางสถิติ

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย(Mean)
Skewness	แทน	ค่าความเบ้
Kurtosis	แทน	ค่าความโด่ง
Minimum	แทน	ค่าต่ำสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Maximum	แทน	ค่าสูงสุด
R^2	แทน	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง
CR	แทน	ค่าความเที่ยงตัวแปรแฝง
AVE	แทน	ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้
P	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
χ^2	แทน	ค่าสถิติไคสแควร์
df	แทน	องศาอิสระ
χ^2 / df	แทน	อัตราส่วนไคสแควร์สัมพันธ์
CFI	แทน	ดัชนีระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ
GFI	แทน	ดัชนีวัดระดับกลมกลืน
RMSR	แทน	ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษ
DE	แทน	อิทธิพลทางตรง
IE	แทน	อิทธิพลทางอ้อม
TE	แทน	อิทธิพลทางรวม
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

3. สัญลักษณ์ตัวแบบสมการโครงสร้าง

- แทน ตัวแปรแฝง (Latent Variable)
- แทน ตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variable)
- แทน เส้นทางส่งผลกระทบระหว่างตัวแปร ตัวแปรปลายลูกศรส่งผลกระทบต่อตัวแปรหัวลูกศร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของพนักงาน

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	223	44.60
หญิง	277	55.40
รวม	500	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและเพศชายพอๆกัน แต่มีเพศหญิงมากกว่าเพศชายจำนวน 277 และ 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.40 และ 44.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามช่วงอายุ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อายุ		
22-30 ปี	17	3.40
31-40 ปี	113	22.60
41-50 ปี	329	65.80
51-60 ปี	41	8.20
รวม	500	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ช่วงอายุที่ 41-50 ปี และมีส่วนน้อยอยู่ในช่วง 31-40 ปี จำนวน 329 และ 113 คน คิดเป็นร้อยละ 65.80 และ 22.60 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	237	47.40
ปริญญาโท	263	52.60
ปริญญาเอก	-	-
รวม	500	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาตรีพอกัน แต่มีจบการศึกษาระดับปริญญาโทมากกว่าปริญญาตรีจำนวน 263 และ 237 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 และ 47.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามสถานภาพปัจจุบัน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สถานภาพปัจจุบัน		
โสด	233	46.60
สมรส	241	48.20
หม้าย	26	5.20
รวม	500	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส และโสดใกล้เคียงกัน แต่สถานภาพสมรสมากกว่าโสด จำนวน 241 และ 233 คิดเป็นร้อยละ 46.60 และ 48.20 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามระยะเวลาในการทำงาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาในการทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	101	20.20
5-10 ปี	97	19.40
11-15 ปี	31	6.20
15-20 ปี	114	22.80
21-25 ปี	139	27.80
30 ปีขึ้นไป	18	3.60
รวม	500	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการทำงานอยู่ในช่วง 21-25 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80 รองลงมา คือ 15-20 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 ในช่วงต่ำกว่า 5 ปี และ 5-10 ปี จำนวน 101 และ 97 คน คิดเป็นร้อยละ 20.20 และ 19.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	28	5.60
20,001- 40,000 บาท	161	32.20
40,001- 60,000 บาท	210	42.00
60,001- 70,000 บาท	86	17.20
80,001- 100,000 บาทขึ้นไป	15	3.00
รวม	500	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน 40,001-60,000 บาท จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมา คือ 20,001- 40,000 บาท และ 60,001 - 70,000 บาท จำนวน 161 และ 86 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 และ 17.20 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	71	14.20
10,001- 20,000 บาท	325	65.00
20,001- 30,000 บาท	104	20.80
30,001- 40,000 บาท	-	-
40,001- 50,000 บาทขึ้นไป	-	-
รวม	500	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน 10,001- 20,000 บาท จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 รองลงมา คือ 20,001- 30,000 บาท จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามภาระหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ภาระหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	212	42.40
10,001- 20,000 บาท	138	27.60
20,001- 30,000 บาท	150	30.00
30,001- 40,000 บาท	-	-
40,001- 50,000 บาทขึ้นไป	-	-
รวม	500	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 รองลงมา คือ 20,001- 30,000 บาท และ 10,001- 20,000 บาท จำนวน 150 และ 138 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และ 27.60 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของพนักงานที่ทำแบบทดสอบวัดความรู้ทางการเงินได้คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป

แบบทดสอบวัดความรู้ทางการเงิน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป	364	72.80
คะแนนน้อยกว่า 6 คะแนน	136	27.20
รวม	500	100.00

ที่มา : จากการกำหนดเกณฑ์คะแนนของรายงาน OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies, OECD, 2016. ประกอบการพิจารณาการกระจายตัวของช่วงของคะแนน โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

จากแบบทดสอบวัดความรู้ทางการเงินมีทั้งหมด 9 คะแนน แสดงเป็นจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ทำแบบวัดความรู้ทางการเงินได้คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป มากกว่า คนที่ได้คะแนนน้อยกว่า 6 คะแนน มีจำนวน 364 คน ร้อยละ 72.80

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	อันดับ
ประสบการณ์ทางการเงิน	4.24	2
- ท่านมีเงินออมฉุกเฉิน และจัดทำบันทึกทางการเงิน	4.19	2
- ท่านมีประสบการณ์ในการบริหารทรัพย์สินส่วนบุคคล การลงทุนในตลาดหุ้น และการออมเงินในสถาบันการเงิน ที่ไม่ใช่ธนาคาร	4.28	1
ทัศนคติทางการเงิน	4.13	4
- ท่านตั้งเป้าหมายทางการเงินในระยะยาวและมุ่งมั่นที่ จะบรรลุเป้าหมายทางการเงินดังกล่าว	4.19	1
- ท่านพอใจกับสถานการณ์ทางการเงินในปัจจุบัน	4.07	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวางแผนทางการเงิน	4.19	3
- ท่านมีการวางแผนการเงินและออมเงินเพื่อใช้ในวัยเกษียณ	4.16	3
- ท่านมีการเตรียมรับมือกับปัญหาทางการเงินที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้	4.23	1
- ท่านฝากเงินในบัญชีออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอเพื่อเป้าหมายทางการเงินในอนาคต	4.18	2
พฤติกรรมทางการเงิน	4.32	1
- ท่านจะไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วน ก่อนที่จะใช้จ่าย	4.33	2
- ท่านชำระเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ ตรงตามกำหนด	4.26	3
- เนื่องจากสถานการณ์ทางการเงิน ทำให้ท่านรู้สึกว่า จะไม่ได้ในสิ่งที่ท่านต้องการในชีวิต	4.38	1

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมทางการเงินเป็นอันดับที่ 1 ตามด้วยประสบการณ์ทางการเงินเป็นอันดับที่ 2 ซึ่งการวางแผนทางการเงินและทัศนคติทางการเงิน เป็นอันดับที่ 3 และ 4 ตามลำดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินเห็นด้วยกับสถานการณ์ทางการเงินที่ทำให้ไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการ และให้ความสำคัญก่อนที่จะใช้จ่าย รวมถึง ชำระค่าใช้จ่ายให้ตรงตามกำหนด ทั้งนี้ ประสบการณ์ทางการเงินผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการบริหารทรัพย์สินส่วนบุคคลและให้ความสำคัญกับการออมเงินฉุกเฉิน นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับการวางแผนทางการเงิน จากการเตรียมรับมือปัญหาทางการเงินที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ และมีการวางแผนทางการเงินเพื่อเป้าหมายทางการเงินในอนาคต อย่างไรก็ตาม ทัศนคติทางการเงินผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญถึงการตั้งเป้าหมายทางการเงินในระยะยาวและพึงพอใจกับสถานการณ์ทางการเงินในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน

ค่าสถิติพื้นฐานตัวแปร ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 4.11 ค่าสถิติพื้นฐานตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปร	Mean	SD	Minimum	Maximum	Skewness	Kurtosis
FK1	7.97	0.48	6	9	-0.308	-0.742
FK2	4.91	0.40	4	5	-1.139	0.142
FE1	4.19	0.64	3	5	-0.344	-0.331
FE2	4.28	0.51	3	5	-0.065	-0.513
FA1	4.19	0.52	3	5	-0.427	-0.639
FA2	4.07	0.48	3	5	-0.843	-0.205
FP1	4.16	0.63	3	5	-0.972	-0.152
FP2	4.23	0.60	3	5	-0.454	-0.700
FP3	4.18	0.49	3	5	-0.654	-0.217
FB1	4.33	0.45	3	5	-0.508	-0.606
FB2	4.26	0.55	3	5	-0.483	-0.218
FB3	4.38	0.58	3	5	-1.091	-0.593

จากตารางที่ 4.11 ค่าความเบ้ (Skewness) การแจกแจงมีลักษณะเบ้ซ้ายหรือเบ้ขวา (Negative Skewness) ตัวแปรที่มีลักษณะการแจกแจงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยช่วงค่าตัวเลขที่ยอมรับได้ มีค่าระหว่าง -3.0 ถึง +3.0 ซึ่งข้อมูลจากแบบสอบถามมีการแสดงการกระจายข้อมูลแบบปกติ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (อิศรัฎฐ์ และ กรรณิการ์, 2558)

4.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient : r) ดังตารางที่ 4.12 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งขนาดและทิศทางความสัมพันธ์

ตารางที่ 4.12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

	FK1	FK2	FE1	FE2	FA1	FA2	FP1	FP2	FP3	FB1	FB2	FB3
FK1	1.000											
FK2	0.608**	1.000										
FE1	0.476**	0.654**	1.000									
FE2	0.451**	0.491**	0.532**	1.000								
FA1	0.385**	0.517**	0.512**	0.471**	1.000							
FA2	0.449**	0.497**	0.522**	0.418**	0.608**	1.000						
FP1	0.525**	0.539**	0.512**	0.650**	0.482**	0.530**	1.000					
FP2	0.535**	0.547**	0.503**	0.512**	0.574**	0.512**	0.607**	1.000				
FP3	0.514**	0.551**	0.490**	0.504**	0.616**	0.500**	0.554**	0.633**	1.000			
FB1	0.331**	0.344**	0.410**	0.417**	0.542**	0.557**	0.336**	0.419**	0.414**	1.000		
FB2	0.421**	0.473**	0.536**	0.449**	0.505**	0.449**	0.500**	0.533**	0.515**	0.443**	1.000	
FB3	0.377**	0.489**	0.567**	0.471**	0.474**	0.530**	0.460**	0.398**	0.446**	0.488**	0.561**	1.000

หมายเหตุ : **ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 12 ตัวแปร พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้มีค่าเป็นบวกทุกคู่ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.23 ถึง 0.79 แสดงถึงความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกทุกคู่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

4.5 ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของตัวแบบสมการโครงสร้าง

การตรวจสอบความกลมกลืนของตัวแบบสมการโครงสร้าง เป็นการตรวจสอบว่าเครื่องมือวัดตัวแปรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้นสามารถวัดได้ตรงตามที่ระบุไว้ในทฤษฎีหรือไม่ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการตรวจสอบความเที่ยง (Validity) ของตัวแบบสมการโครงสร้าง โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อันประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตได้ ความเชื่อถือได้และความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรแฝง

ตัวแปร	Factor Loading	β	R^2
FE1	0.777	0.032	0.331
FE2	0.566	0.048	0.432
FK1	0.498	0.054	0.191
FK2	0.342	0.326	0.170
FP1	0.608	0.055	0.573
FP2	0.842	0.043	0.402
FP3	0.496	0.054	0.321
FA1	0.766	0.052	0.559
FA2	0.794	0.023	0.604
FB1	0.742	0.062	0.373
FB2	0.738	0.060	0.562
FB3	0.707	0.036	0.588

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตได้ ความเชื่อถือได้และความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรแฝง พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) มีค่าระหว่าง 0.342-0.842 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 นั่นคือ ตัวแปรสังเกตได้สามารถอธิบายตัวแปรแฝงได้ดี โดยตัวแปรความรู้ทางการเงินมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากคะแนนมาตรฐานมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 0.842

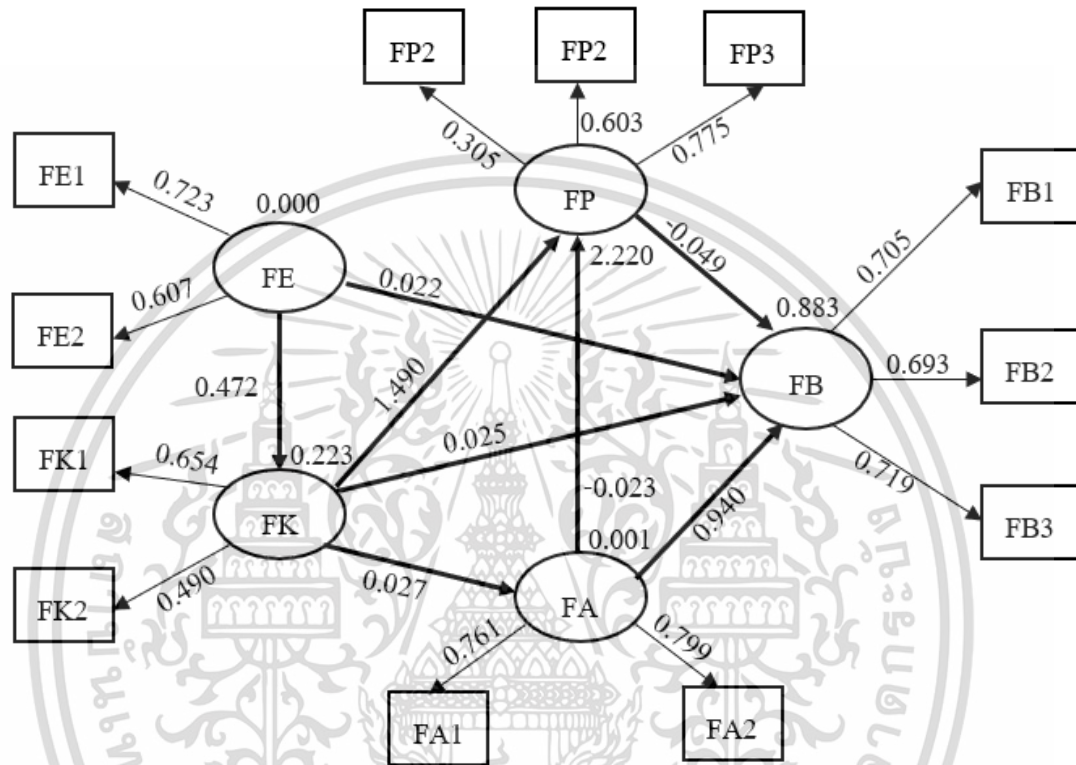
ตารางที่ 4.14 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความแปรปรวนเฉลี่ยตัวแปรแฝง

ตัวแปร	คุณภาพตัวแปรแฝง	
	CR	AVE
FE	0.703	0.548
FK	0.662	0.503
FP	0.745	0.505
FA	0.677	0.511
FB	0.758	0.512

จากตารางที่ 4.14 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่าความเที่ยงตรงของตัวแปรแฝง (Construct Reliability : CR) ควรจะมีค่ามากกว่า 0.6 และความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรแฝงที่ถูกสกัดได้ (Average Variance Extracted : AVE) ควรจะมีค่ามากกว่า 0.50 จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่าความเที่ยงตรงของตัวแปรแฝงงานวิจัยนี้ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.677-0.758 และค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรแฝงงานวิจัยนี้ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.503-0.548 ซึ่งผ่านเกณฑ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยจึงนำไปใช้ในการตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างได้ (Hair .et al. , 2017)

4.5.1 ผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐาน

เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รายละเอียด ดังนี้



ภาพที่ 4.1 ก่อนปรับตัวแบบสมการโครงสร้าง ประสบการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงินทัศนคติทางการเงิน และการวางแผนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน

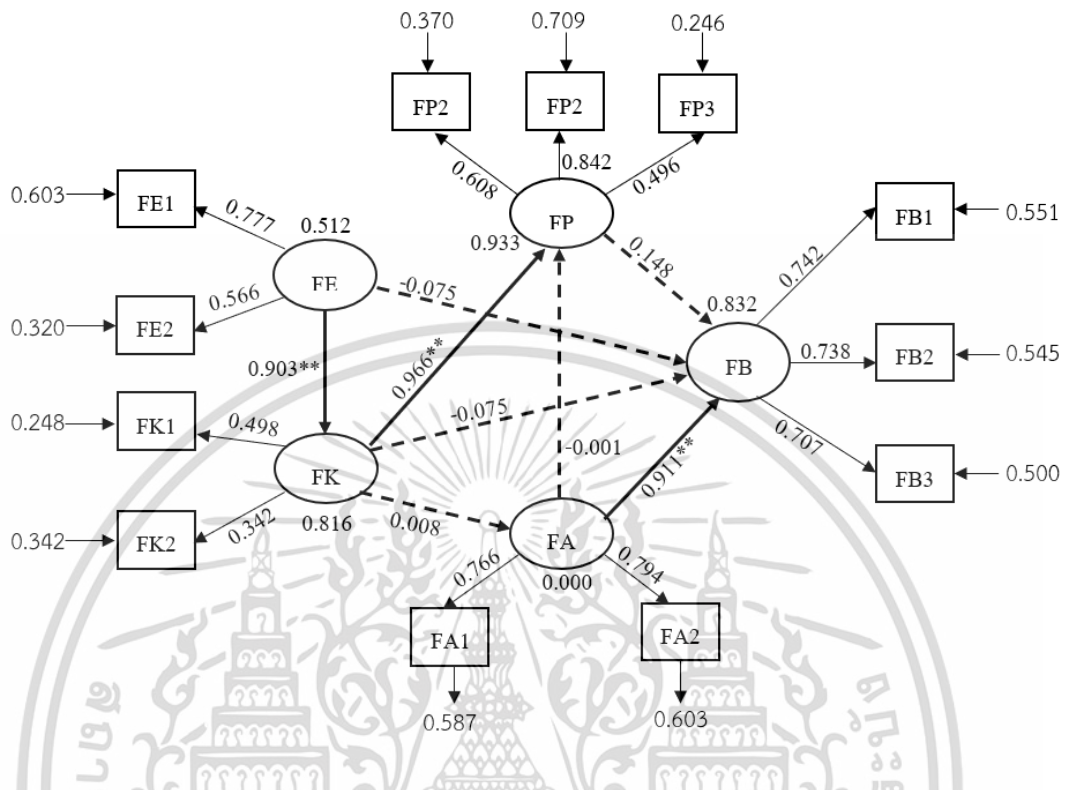
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเกณฑ์ดัชนีและวิเคราะห์การตรวจสอบตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบ
สมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ก่อนการปรับสมการโครงสร้าง	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
χ^2 / df	$2 < \chi^2 / df \leq 3$	9.433	ไม่ผ่านเกณฑ์
P-Value	$P\text{-Value} > \alpha$	0.000	ไม่ผ่านเกณฑ์
RMR	$0.05 < RMR \leq 0.08$	0.056	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	$0.05 < RMSEA \leq 0.08$	0.130	ไม่ผ่านเกณฑ์
NFI	$0.90 < NFI \leq 0.95$	0.834	ไม่ผ่านเกณฑ์
CFI	$0.95 < CFI \leq 0.97$	0.848	ไม่ผ่านเกณฑ์
GFI	$0.90 < GFI \leq 0.95$	0.882	ไม่ผ่านเกณฑ์

พบว่า ผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน พบว่า ค่าดัชนี p-value = 0.000 ซึ่งมีความมากกว่า 0.01, relative $\chi^2 = 9.433$ ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า 3.0, GFI = 0.882 NFI = 0.834 และ CFI = 0.848 ซึ่งควรมีค่ามากกว่า 0.95, RMSEA = 0.130 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.07, RMR = 0.056 ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า 0.08 ดังนั้น ค่าดัชนีของตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลพฤติกรรมทางการเงิน ยังไม่ผ่านเกณฑ์ของค่าดัชนี นั่นคือ ตัวแบบสมการโครงสร้างไม่มี ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำไปปรับตัวแบบสมการโครงสร้าง ซึ่งรายละเอียดอยู่ในตารางถัดไป

หลังปรับตัวแบบสมการโครงสร้างให้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์



ภาพที่ 4.2 หลังปรับตัวแบบสมการโครงสร้าง ประสบการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ทักษะทางการเงิน และการวางแผนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน

พบว่า ผลการวิเคราะห์หลังปรับตัวแบบสมการโครงสร้าง ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน พบว่า ค่าดัชนี $\chi^2 = 59.444$, $df = 37$, $p\text{-value} = 0.011$ ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.01, $relative \chi^2 = 1.607$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 3.0, $GFI = 0.981$ $NFI = 0.977$ และ $CFI = 0.991$ ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.95, $RMSEA = 0.035$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.07, $RMR = 0.016$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.08 ดังนั้น ค่าดัชนีของตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลพฤติกรรมทางการเงิน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ค่า R^2 ของตัวแปรแฝงแต่ละตัว ได้แก่ ประสบการณ์ทางการเงิน (FE) เท่ากับ 0.512 หรือ 51.2% ความรู้ทางการเงิน (FK) เท่ากับ 0.816 หรือ 81.6% ความรู้ทางการเงิน (FK) เท่ากับ 0.933 หรือ 93.3% พฤติกรรมทางการเงิน (FB) เท่ากับ 0.832 หรือ 83.2%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.2 ผลปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ประสพการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน และการวางแผนทางการเงิน ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ โดยใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ซึ่งผลการวิเคราะห์ เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.16 ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม

ตัวแปรผล	R ²	อิทธิพล (Effect)	ตัวแปรสาเหตุ			
			FE	FK	FP	FA
FK	0.816	DE	0.903**	-	-	-
		IE	-	-	-	-
		TE	0.903**	-	-	-
FP	0.933	DE	-	0.966**	-	-0.001
		IE	-	-	-	-
		TE	-	0.966**	-	-0.001
FA	0.000	DE	-	0.008	-	-
		IE	-	-	-	-
		TE	-	0.008	-	-
FB	0.832	DE	-0.075	0.075	0.148	0.911**
		IE	0.068**	0.150**	-	-
		TE	-0.007	0.225	0.148	0.911**

หมายเหตุ : DE = อิทธิพลทางตรง , IE = อิทธิพลทางอ้อม , TE = อิทธิพลรวม
**ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความรู้ทางการเงินได้รับอิทธิพลทางตรงจากประสพการณ์ทางการเงิน (DE=0.903) การวางแผนทางการเงินได้รับอิทธิพลทางตรงจากความรู้ทางการเงิน (DE=0.966) และ พฤติกรรมทางการเงินได้รับอิทธิพลทางตรงจากทักษะคิดทางการเงิน (DE = 0.911) ทั้งนี้ พฤติกรรมทางการเงินได้รับอิทธิพลทางอ้อม จากความรู้ทางการเงิน และประสพการณ์ทางการเงิน (IE=0.150 และ 0.068) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	เส้นทาง	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
H_1 : ประสบการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อความรู้ทางการเงิน	FE -->FK	สนับสนุน
H_2 : ประสบการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางการเงิน	FE -->FB	ไม่สนับสนุน
H_3 : ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนทางการเงิน	FK -->FP	สนับสนุน
H_4 : ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติทางการเงิน	FK -->FA	ไม่สนับสนุน
H_5 : ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางการเงิน	FK -->FB	ไม่สนับสนุน
H_6 : ทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนทางการเงิน	FA -->FP	ไม่สนับสนุน
H_7 : ทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางการเงิน	FA -->FB	สนับสนุน
H_8 : การวางแผนทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางการเงิน	FP -->FB	ไม่สนับสนุน

จากตารางที่ 4.17 ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมมติฐานที่ 1, 3 และ 7 สนับสนุนผลการทดสอบสมมติฐาน นั่นคือ ประสบการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อความรู้ทางการเงิน ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนทางการเงิน และ ทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางการเงิน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ประสพการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน และการวางแผนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ พนักงานธนาคารแห่งหนึ่งจำนวน 500 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็นและการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ผลการสรุปงานวิจัยและอภิปรายผล ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 การสรุปวัตถุประสงค์การวิจัย
- 5.4 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้
- 5.5 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและเพศชายพอกๆกัน แต่มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยส่วนใหญ่ช่วงอายุที่ 41-50 ปี และส่วนน้อยอยู่ในช่วง 31-40 ปี ซึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาตรีพอกๆกัน แต่มีจบการศึกษาระดับปริญญาโทมากกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส และโสดใกล้เคียงกัน แต่สถานภาพสมรสมากกว่าโสด ขณะที่ระยะเวลาในการทำงานอยู่ในช่วง 21-25 ปี รองลงมา ในช่วงต่ำกว่า 5 ปี และ 5-10 ปี นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน 40,001- 60,000 บาท รองลงมา คือ 20,001-40,000 บาท และ 60,001 - 70,000 บาท อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน 10,001-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

20,000 บาท รองลงมา คือ 20,001- 30,000 บาท รวมทั้ง มีภาระหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท รองลงมา คือ 20,001- 30,000 บาท และ 10,001- 20,000 บาท

จากแบบทดสอบวัดความรู้ทางการเงินมีทั้งหมด 9 คะแนน พนักงานส่วนใหญ่ทำแบบวัดความรู้ทางการเงินได้คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป ซึ่งมากกว่าคนที่ได้คะแนนน้อยกว่า 6 คะแนน โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมทางการเงินเป็นอันดับที่ 1 ตามด้วยประสบการณ์ทางการเงินเป็นอันดับที่ 2 ซึ่งการวางแผนทางการเงินและทัศนคติทางการเงิน เป็นอันดับที่ 3 และ 4 ตามลำดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินเห็นด้วยกับสถานการณ์ทางการเงินที่ทำให้ไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการ และให้ความสำคัญก่อนที่จะใช้จ่าย รวมถึง ชำระค่าใช้จ่ายให้ตรงตามกำหนด ทั้งนี้ ประสบการณ์ทางการเงินผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการบริหารทรัพย์สินส่วนบุคคลและให้ความสำคัญกับการออมเงินฉุกเฉิน นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับการวางแผนทางการเงิน จากการเตรียมรับมือปัญหาทางการเงินที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ และมีการวางแผนทางการเงินเพื่อเป้าหมายทางการเงินในอนาคต อย่างไรก็ตาม ทัศนคติทางการเงินผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญถึงการตั้งเป้าหมายทางการเงินในระยะยาวและพึงพอใจกับสถานการณ์ทางการเงินในปัจจุบัน

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัย พบว่า ตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ประสบการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ทัศนคติทางการเงิน และการวางแผนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน พบว่า ประสบการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลต่อความรู้ทางการเงิน กล่าวคือ เมื่อพนักงานธนาคารแห่งหนึ่งมีประสบการณ์ทางการเงินทำให้สามารถบริหารจัดการเงิน และใช้ประสบการณ์ทางการเงินในการต่อยอดความรู้ทางการเงิน โดยการนำเงินไปลงทุนเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ เช่น การลงทุนในตลาดหุ้น และการออมเงินที่ไม่ใช้ในสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นการแปลงสภาพของเงินที่สามารถนำมาเพิ่มกำไรได้ และช่วยในการตัดสินใจทางการเงินได้อย่างดี รวมถึงสามารถใช้ประสบการณ์ทางการเงินในการตัดสินใจและเพิ่มทักษะทางการเงิน ก่อนนำเงินไปลงทุน โดยใช้ประสบการณ์ทางการเงินและทักษะความรู้ทางการเงินที่มีในการคาดการณ์ผลประโยชน์และประเมินความเสี่ยงจากการลงทุนดังนั้น ถ้าพนักงานมีประสบการณ์ทางการเงิน จะทำให้พนักงานมีความรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้นและส่งผลให้พฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยความรู้ทางการเงินที่ดี จะเป็นสิ่งที่สะท้อนทำให้เกิดความตระหนักถึงการใช้จ่ายทางการเงิน หากพนักงานมีความรู้ทางการเงินน้อย จะทำให้มีพฤติกรรมทางการเงินที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดปัญหา ตามมาภายหลังหรืออาจส่งผลกระทบต่อการเงินในอนาคต ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงิน นั่นคือ พนักงานมีความรู้ทางการเงิน เช่น ผลตอบแทนความเสี่ยงจากการลงทุน อัตราดอกเบี้ย ความรู้ ความเข้าใจในผลิตภัณฑ์และธุรกรรมต่างๆ และ มูลค่าของสินทรัพย์ ซึ่งความรู้ดังกล่าว ทำให้พนักงานมีการวางแผนทางการเงินและออมเงิน เพื่อใช้ในวัยเกษียณ และสามารถรับมือกับปัญหาทางการเงินที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ รวมถึงพนักงานมีการฝากเงินในบัญชีออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป้าหมายทางการเงินในอนาคต และ ทักษะคติทางการเงินมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน พบว่า พนักงานมีทักษะคติทางการเงินที่ดี ส่งผลให้มีการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม อันได้แก่ มีการออมเงินไว้ใช้จ่ายเมื่อฉุกเฉินและเจ็บป่วย มีการตั้งเป้าหมายทางการเงินในระยะยาว เพื่อใช้จ่ายยามชราหรือเกษียณอายุ รวมถึงพนักงานมีการชำระเงินค่าใช้จ่ายต่างๆได้ตรงเวลา และไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะใช้จ่ายเงิน

ประสบการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อความรู้ทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ (2557) พบว่า ควรส่งเสริมประสบการณ์การบริหารจัดการเงิน ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ อาจทำได้ โดยการจัดอบรมให้ความรู้ และสร้างทัศนคติที่ดีทางการเงินทำให้เห็นความสำคัญของการออมเงิน ซึ่งผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดนักศึกษา เช่น พ่อแม่ ครู อาจารย์ ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการประหยัดลดค่าใช้จ่าย เพื่อชี้ให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของการนำแนวทางการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นบุคคลต้นแบบให้แก่ศึกษา ทั้งนี้ ด้านความรู้ทางการเงินและด้านทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางการเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dewi. et al. (2020) กล่าวว่า งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ทางการเงิน ความตระหนักทางการเงิน ประสบการณ์ทางการเงิน และการรับรู้ทางการเงินต่อพฤติกรรมทางการเงินของอาจารย์ในเกาะชวากลาง ประเทศอินโดนีเซีย พบว่า ความรู้ทางการเงิน ความตระหนักทางการเงิน ประสบการณ์ทางการเงิน และการรับรู้ทางการเงินมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางการเงิน ซึ่งการรับรู้ทางการเงินได้รับอิทธิพลมาจาก ความรู้ทางการเงิน ความตระหนักทางการเงินและประสบการณ์ทางการเงิน โดยคนที่มีความรู้ ความเข้าใจทางการเงิน และความตระหนักทางการเงินถึงประสบการณ์ทางการเงินจะทำให้เข้าใจถึงการบริหารจัดการเงิน โดยประสบการณ์ทางการเงินที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการ

บริหารเงินในอนาคต ดังนั้น อาจารย์ในเกาะชวากลาง ประเทศอินโดนีเซีย จำเป็นต้องพัฒนาความรู้ทางการเงินความตระหนักทางการเงิน เพื่อช่วยในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ฉะนั้น ประสพการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงิน

ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนทางการเงิน การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า พนักงานมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับความรู้ทางการเงิน เพื่อส่งเสริมการวางแผนทางการเงินให้บรรลุตามเป้าหมายทางการเงิน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mendari and Soejono (2020) พบว่า ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงิน และ Hutabarat and Wijaya (2020) การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ระดับความรู้ทางการเงินและการวางแผนการเงินในวัยเกษียณของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยอินโดนีเซีย ผลการศึกษาครั้งนี้ คือ ความรู้ทางการเงินของเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ทางการเงินระดับน้อย ขณะที่อาจารย์มีความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนการเงินในวัยเกษียณของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยอินโดนีเซีย

ทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Herleni and Tasman (2019) ทัศนคติทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน และการควบคุมทางการเงินมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัย Xiao and Dew (2011) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงิน ทัศนคติทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลทางบวกต่อ พฤติกรรมทางการเงิน และ Danes and Hira (1990) ผลปรากฏว่า ทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริหารการเงิน และพฤติกรรมการบริหารการเงินมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจทางการเงิน ซึ่งผู้วิจัยแนะนำว่าควรให้ความสำคัญกับทัศนคติทางการเงินและพฤติกรรมการบริหารการเงินเป็นสิ่งสำคัญก่อให้เกิดความพึงพอใจทางการเงิน

ความรู้ทางการเงินและประสพการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Coskun and Dalziel (2020) พบว่า ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมทางการเงิน โดยทัศนคติทางการเงินเป็นตัวกลางในความสัมพันธ์ และ Iramania and Lutfia (2021) พบว่า ประสพการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ฐานะการเงิน และสถานภาพการสมรส ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมทางการเงิน โดยขัดแย้งกับงานวิจัยของ Herleni and Tasman (2019)

ผลการศึกษารูพบว่า ความรู้ทางการเงิน และการควบคุมการเงิน มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน และ งานวิจัยของ ศิริสุข (2563) เผยว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ทางการเงินที่น้อย นำไปสู่พฤติกรรมทางการเงินที่ไม่เหมาะสม ซึ่งทำให้ทราบว่า ความรู้ทางการเงินมีผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางการเงิน และงานวิจัยของ Asih and Khafid (2020) ความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล และงานวิจัยของ Chuah. et al. (2020) ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาคั้งนี้ระบุว่า ทัศนคติทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน และประสิทธิภาพทางการเงินของตนเองมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน

5.3 การสรุปวัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัย พบว่า ตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีพฤติกรรมทางการเงินสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ประสบการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ทัศนคติทางการเงิน และการวางแผนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน ผลการวิจัย พบว่า ประสบการณ์ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อความรู้ทางการเงิน ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนทางการเงิน และ ทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางการเงิน ทั้งนี้ ความรู้ทางการเงิน และประสบการณ์ทางการเงิน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมทางการเงิน

5.4 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า พนักงานต้องตระหนักหมั่นศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน ความเสี่ยงทางการเงิน เครื่องมือทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำความรู้ และความเข้าใจ และประสบการณ์ทางการเงินเหล่านี้ นำมาใช้ในการตัดสินใจให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อให้คุณภาพชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีสภาพคล่องทางการเงินที่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในปัจจุบันและในอนาคต รวมถึงเพื่อให้พนักงานมีแรงกระตุ้นให้เริ่มมองเห็นความสำคัญของพฤติกรรมทางการเงินในการใช้จ่ายของตนเองและเป็นการรองรับความเสี่ยงทางการเงินที่ไม่แน่นอนในอนาคต ทั้งนี้ พนักงานควรให้ความสำคัญกับการวางแผนทางการเงิน โดยการจัดสรรเงินให้เพียงพอในการใช้จ่ายประจำวันและในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมถึงการเก็บออม เพื่อการเกษียณและนำชีวิตไปสู่ความมั่นคงทางการเงิน นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ธนาคารควรส่งเสริมนโยบาย และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่พนักงานในธนาคารเพื่อให้ทราบและตระหนักถึงการวางแผนทางการเงิน โดยการผลิตสื่อให้ความรู้ ที่น่าสนใจ สามารถเข้าใจได้ง่ายในทุกระดับ ตั้งแต่พนักงานไปจนถึงระดับผู้บริหาร เพื่อให้พนักงานธนาคารมีความรู้และความเข้าใจทางการเงินมากยิ่งขึ้น ประกอบกับเพื่อให้มีความสามารถในการวางแผนทางการเงิน บริหารจัดการเงิน ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงินที่ดี และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับระดับรายได้ของตนเอง ทั้งนี้ ธนาคารควรสำรวจการออกผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เพื่อให้สอดคล้องและตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมการออม การลงทุน และการประกันภัยให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในทุกระดับการศึกษา และเหมาะสมกับทุกระดับรายได้ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีมีสุข

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าประชาชนทั่วไปควรให้ความสำคัญกับประสบการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงิน โดยสามารถศึกษา พัฒนาและส่งเสริมทักษะทางการเงินเพิ่มเติม ได้จากการศึกษาคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น และการศึกษาการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน และติดตามมูลค่าของเงินตามกาลเวลา เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาทางการเงินไม่พอใช้จะทำให้พัฒนาทางการเงินดีขึ้น จะส่งผลให้มีพฤติกรรมทางการเงินที่ดี โดยเฉพาะให้ความสำคัญกับทัศนคติทางการเงินในเรื่องของการวางแผนทางการเงิน เพื่ออนาคตในระยะยาว ซึ่งจากความไม่มั่นคงทางรายได้จากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 น่าจะมีส่วนทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ในอนาคตมากขึ้น และตระหนักเรื่องการออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน และการออมเพื่อการเกษียณ ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนตระหนักถึงความจำเป็นของการเก็บเงินสำรองมากขึ้น

5.5 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเงิน เช่น ปัจจัยความตระหนักทางการเงิน และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อนำมาต่อยอดงานวิจัยฉบับนี้ออกไปในแง่มุมของการศึกษาตัวแปรที่จะทำให้บุคคลทั่วไปหรือกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาให้ความสำคัญกับพฤติกรรมทางการเงิน และเป็นแนวทางในการเพิ่มทักษะและพัฒนาความรู้ของปัจจัยต่างๆที่จะส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงินที่ดีและเหมาะสม

2. ควรปรับข้อคำถามและแบบสอบถามให้เหมาะสมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่ถูกต้องและครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

3. ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงกลุ่มพนักงานธนาคารแห่งหนึ่งเท่านั้น ซึ่งหากต้องการข้อมูลที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ควรเลือกศึกษากลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งต่อไปที่แตกต่างจากเดิม ได้แก่ พนักงานธนาคารที่แตกต่างกัน กลุ่มวัยที่แตกต่างกัน อาชีพที่แตกต่างกัน หรือรายได้ที่แตกต่างกัน โดยนำกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบ เพื่อให้ได้รับผลข้อมูลจากงานวิจัยที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

4. การเลือกใช้เทคนิคการวิจัย อาจนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยวิธีอื่น เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น



เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 13 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารไทยพาณิชย์.2564.หนี้ครัวเรือนไทยในไตรมาสแรกของปีทำสถิติสูงสุดเป็นประวัติการณ์
อีไอซีคาดเศรษฐกิจไทยน่าจะประสบปัญหาหนี้ค้าง ส่งผลให้การใช้จ่ายภาคครัวเรือนฟื้นตัวช้า.
[Online]. Available: <https://www.scbeic.com/th/detail/product/7676>.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย.2561. ธนาคารแห่งประเทศไทยกับการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือน.[Online].
Available: https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/Pages/AnnualReport2018_box04.aspx.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย.2563.ผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย (Financial Literacy)
ปี 2563และการดำเนินงานด้านการส่งเสริมความรู้ทางการเงินของ ธปท.[Online].
Available: <https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2021/Pages/n7764.aspx>.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย.2564.ภารกิจบรรเทาหนี้สาธารณะ.[Online]. Available: https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_3Aug2021.aspx.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2563). การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วย AMOS. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยะ หาญพิชัย , เฉลิมพล จตุพร และ วสุ สุวรรณวิหค.(2020).ปัจจัยที่ส่งผลต่อหนี้สินครัวเรือน
เกษตรกรในจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Ademola, S. A. Musa, A. S. and Odekina, I. 2019. “Moderating Effect of Risk Perception
on Financial Knowledge, Literacy and Investment Decision.” American Center
of Science and Education.1(1)
- Amagir, A. Groot, W. Maassen, H. and Wilschut, A. 2018. “A Review of Financial-Literacy
Education Programs for Children and Adolescents.” Citizenship Social and
Economics Education. 17(1) : 56-80.
- Amanah, E. Rahardian, D. and Iradiant, A. 2016. “Pengaruh Financial Knowledge,
Financial Attitude dan External Locus of Control terhadap Personal Financial
Management Behavior pada Mahasiswa S1 Universitas Telkom .” E- Proceeding
of Management. 3(2) : 1228-1235.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง(ต่อ)

- Ameliawati, M. and Setiyani, R. 2018. The Influence of Financial Attitude, Financial Socialization, and Financial Experience to Financial Management Behavior with Financial Literacy as the Mediation Variable. *KnE Social Sciences*, 3(10) : 811-832.
- Anthony,A.E. and Harry.E. 2017 . “ The SME manager and financial literacy.” *Global business review*.18(3) : 559-576.
- Banthia,D. and Dey,S.K. 2021. “ Impact of Financial Knowledge, Financial Attitude and Financial Behaviour on Financial Literacy: Structural Equation Modeling Approach.” *Universal Journal of Accounting and Finance*. 10(1) : 327-337.
- Frijns, B. Gilbert, A. and Tourani-Rad, A. 2014. Learning by doing : The Role of Financial Experience in Financial Literacy. *Journal of Public Policy*.34(1) : 123-154.
- Handayani,L. Ainun,B. and Fahm, Y.2021. “The Effect of Islamic Financial Literacy and Financial Inclusion toward Financial Planning among Millennial: Financial Behaviour as an Intervening Variable.” *International Journal of Emerging Issues in Islamic Studies*.1(2) : 60-67.
- Hilgert, M. A. Hogarth, J. M. and Beverly, S. G. 2003. “Household financial management: The connection between knowledge and behavior.” *Econpapers*. 89 : 309-322.
- Hira, T.and Mugenda, O. (2000). “Gender Differences in Financial Perceptions, Behaviors and Satisfaction.” *Journal of Financial Planning*. 13(2) : 86–92.
- Janor, H. Yakob, R. Hashim, N. and Wel, C. 2016. “ Financial literacy and investment decisions in Malaysia and United Kingdom: A comparative analysis.” *Malaysian Journal of Society and Space*. 12(2), 106-118.
- Kan,S. Mumtaz, K. Ahmad, I. Haddad, H. 2016. “Do Financial Knowledge and Financial Experience affect the gender risk taking attitude?.” *European Journal of Business and Management*. 8(35) : 1-8.
- Kasman, M. Heuberger, B. and Hammond, R. A. 2018. Recommendations for improving youth financial literacy education. [Online]. Available: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2018/10/ES_20181001_FinancialLiteracy-Recommendations.pdf

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง(ต่อ)

- Lela,A.N. Mohd,N.F. and Abu,B.B. 2021. “ Entrepreneurship Motivation among Accounting Students: The Role of Financial Literacy and Financial Behaviour.” Jurnal Pengurusan.63 : 1-13.
- Lusardi, A. and Mitchell, O. S. 2014. “The Economic Importance of Financial Literacy: Theory and Evidence.” Journal of Economic Literature. 52 (1) : 5-44.
- Manafe, J. 2021. “The Effect of Financial Knowledge, Financial Experience and Spiritual Intelligence on Investment Planning Behavior.” Jurnal Ekonomi dan Bisnis Jagaditha.8(2) : 209-214.
- Mendari, A .S.and Soejono, F. 2020. “ The Relationship between Basic and Advanced Financial Literacy Index and Lecturer Financial Planning.” Jurnal Dinamika Manajemen. 11(2): 207-215.
- Paluri, R.A. and Mehra, S. 2016. “Financial Attitude Based Segmentation of Women in India : an Exploratory Study.” International Journal of Bank Marketing. 34(5).
- Parrey, H.S. and Rather, R.A. 2018. “ Financial Knowledge and Financial Behavior: A Mediatlional Study of Agri-Allied Entrepreneurship.” Journal of Entrepreneurship and Management. 7(3): 33-41.
- Pratasaria, D. E. and Agustina, G. 2020. The Effect of Financial Literation on Students’s Personal Financial Planning in Malang (Case Study on Pesantren Luhur Malang and Pesantren Al-Barakah Malang). Hasanuddin Economics and Business Review. 4(2) : 37–43.
- Purwidianti,W. Tubastuvi, N. Darmawan, A. and Rahmawati, I. Y.2021. “ Does Financial Behavior Mediate The Relationship Between Financial Literacy and Financial Experience Towards Financial Performance of Small Businesses?.” Advances in Economics, Business and Management Research.201 : 235-241.
- Rai, K. Dua, S. and Yadav, M. 2019. “ Association of Financial Attitude, Financial Behaviour and Financial Knowledge Towards Financial Literacy : A Structural Equation Modeling Approach.” FIIB Business Review. 8(1) : 51–60.
- Siska, A. Sunu, K. D. Zainul, K. 2021. “Investment Decisions: The Results of Knowledge, Income, and Self-Control.” Journal of Economics and Business.4(1) : 100-112.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง(ต่อ)

- Siswanti, I. and Halida, M. A. 2020. “Financial Knowledge, Financial Attitude, and Financial Management Behavior : Self-Control as Mediating.” *The International Journal of Accounting and Business Society*.28(1) : 105-132.
- Sivaramakrishnan, S. Srivastava, M. and Rastogi, A. 2017. “Attitudinal factors, financial literacy, and stock market participation.” *International Journal of Bank Marketing*.35(5) : 818-841.
- Skagerlund, K. Lind, T. Strömbäck, C. Tinghög, G. Västfjäll, D. 2018. “Financial literacy and the role of numeracy—How individuals' attitude and affinity with numbers influence financial literacy.” *Journal of Behavioral and Experimental Economics*. 74 : 18-25.
- Soejono, F. and Mendari, A. S. (2019). “Literasi Keuangan Dosen-Dosen Perguruan Tinggi di Palembang: Faktor Pendapatan, Pendidikan, dan Kepemilikan Produk Financial.” *Jurnal Manajemen dan Bisnis*.4(1) : 60-83.
- Talwar, M. Talwar, S. Kaur, P. Tripathy, N. and Dhir, A. 2021. “Has financial attitude impacted the trading activity of retail investors during the COVID-19 pandemic?”. *Journal of Retailing and Consumer Services*.58
- Yahaya, R. Zainol, Z. Abidin, J. H. and Ismail, R. 2019. “The Effect of Financial Knowledge and Financial Attitudes on Financial Behavior among University Students.” *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 9(8): 22–32.
- Yonga, C. C. Yewb, S.Y. and Wee, C.K. 2018. “Financial Knowledge, Attitude and Behaviour of Young Working Adults in Malaysia.” *Institutions and Economies* .10(4) : 21- 48.
- Yuesti, A. Rustiarini, N.W. and Suryandari, N.N. 2020. “Financial Literacy in The Covid-19 Pandemic : Pressure Conditions in Indonesia.” *Entrepreneurship and Sustainability Issues* .8(1) : 884-898.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง

CAUSAL FACTORS INFLUENCING FINANCIAL BEHAVIOR OF BANK EMPLOYEES

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. โพรตระบุเพศของท่าน

 ชาย หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ อยู่ในช่วงใด

 22-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี

3. ท่านจบการศึกษาสูงสุดในระดับใด

 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

4. สถานภาพสมรสปัจจุบันของท่านตรงกับข้อใด

 โสด สมรส หม้าย

5. ระยะเวลาในการทำงาน

 ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี 11-15 ปี 15-20 ปี 21-25 ปี 30 ปีขึ้นไป

6. ท่านมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนของตนเองประมาณเท่าใด (รวมทั้งเงินเดือนและรายได้อื่นๆ)

 ต่ำกว่า 20,000 บาท 20,001- 40,000 บาท 40,001- 60,000 บาท 60,001- 70,000 บาท 80,001- 100,000 บาทขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ท่านมีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของตนเองประมาณเท่าใด

- ไม่เกิน 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 30,000 บาท 30,001 – 40,000 บาท
 40,001 – 50,000 บาทขึ้นไป

8. ท่านมีภาระหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือนของตนเองประมาณเท่าใด

- ไม่เกิน 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 30,000 บาท 30,001 – 40,000 บาท
 40,001 – 50,000 บาทขึ้นไป



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้ทางการเงิน

➤ ปัจจัยความรู้ทางการเงิน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย × ทับตัวเลือกที่ท่านคิดว่าถูกต้องที่สุด

1. หากอัตราดอกเบี้ยในบัญชีออมทรัพย์ของท่านคือ 1% ต่อปี และอัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ 2% ต่อปี หลังจากผ่านไปหนึ่งปี ท่านจะสามารถซื้อของได้มากขึ้น เท่าเดิม หรือน้อยกว่าวันนี้ด้วยเงินในบัญชีนี้

ก. ซื้อของได้มากกว่าวันนี้

ข. ซื้อของได้เหมือนกับวันนี้

ค. ซื้อของได้น้อยกว่าวันนี้

ง. ไม่มีข้อใดถูก

2. สมมติว่าในปี 2565 รายได้ของท่านเพิ่มขึ้นสองเท่าและราคาสินค้าต่างๆก็เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าเช่นกัน ท่านจะสามารถซื้อสินค้าได้จำนวนมากขึ้น เท่าเดิม หรือ น้อยกว่า เมื่อเทียบกับรายได้ที่ท่านได้รับในปีปัจจุบัน (ปี 2564)

ก. ซื้อของได้มากขึ้นกว่าวันนี้

ข. ซื้อของได้เท่าเดิมกับวันนี้

ค. ซื้อของได้น้อยกว่าวันนี้

ง. ไม่มีข้อใดถูก

3. กลุ่มใดต่อไปนี้จะประสบปัญหาามากที่สุดในช่วงเวลาที่เกิดภาวะเงินเฟ้อเป็นระยะเวลานานหลายปี

ก. คู่สามี-ภรรยา วัยทำงานออมเงินเพื่อวัยเกษียณ

ข. ผู้สูงอายุมีรายได้จากเงินเกษียณคงที่*

ค. คู่รักหนุ่มสาวทำงานทั้งคู่ แต่ไม่มีบุตร

ง. คู่รักวัยทำงานที่มีลูก

4. ข้อใดต่อไปนี้น่าจะไม่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่าย

ก. บัตรเดบิต

ข. บัญชีออมทรัพย์

ค. เงินสด

ง. บัตรเครดิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. หลังจากซื้อรถยนต์ แล้วมูลค่าของรถยนต์จะลดลงอย่างรวดเร็วมากที่สุดในช่วงเวลาใด

- ก.ปีแรก
- ข.ปีที่สอง
- ค.ปีที่สี่
- ง.ปีที่เจ็ด

6. ข้อใดต่อไปนี้กล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับบัตรเครดิต

- ก.ท่านสามารถถอนเงินสดจากเครื่อง ATM โดยใช้บัตรเครดิตของท่าน
- ข.หากท่านไม่ชำระยอดคงเหลือ ท่านจะถูกเรียกเก็บดอกเบี้ยนับจากวันที่ครบกำหนดชำระ
- ค.ดอกเบี้ยบัตรเครดิตสูงกว่าดอกเบี้ยในบัญชีออมทรัพย์
- ง.คุณไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยใดๆ หากคุณชำระยอดคงเหลือก่อนวันครบกำหนดชำระ

7. ข้อใดต่อไปนี้เป็นการลงทุนที่มีความผันผวนของผลตอบแทนมากที่สุด

- ก.บัญชีออมทรัพย์
- ข.พันธบัตร
- ค.หุ้น
- ง.ไม่มีข้อใดถูก

8. ความเสี่ยงที่ท่านสูญเสียเงินทุนจะเป็นอย่างไร ถ้าท่านนำเงินลงทุนที่มีไปลงทุนหลากหลายอย่าง แทนที่การนำไปลงทุนอย่างใดอย่างหนึ่ง

- ก.เพิ่มขึ้น
- ข.ลดลง
- ค.ยังคงเหมือนเดิม
- ง.ไม่มีข้อใดถูก

9. ข้อใดคือเหตุผลที่สำคัญของการซื้อประกัน

- ก.ปกป้องท่านจากการสูญเสียที่เพิ่งเกิดขึ้นเร็วๆนี้
- ข.ให้ผลตอบแทนจากการลงทุนที่ดี
- ค.ปกป้องท่านจากการสูญเสียหรือการเกิดภัยอย่างถาวร
- ง.ไม่มีข้อใดถูก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็น

➤ ประสพการณ์ทางการเงิน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางด้านขวามือที่ตรงกับระดับความเห็นของท่านมากที่สุด โดยให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับมากที่สุด 5

เห็นด้วย หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับมาก 4

ไม่แน่ใจ หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับปานกลาง 3

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับน้อย 2

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1

คำถาม		ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ท่านมีเงินออมฉุกเฉิน และจัดทำบันทึกทางการเงิน					
2.	ท่านมีประสบการณ์ในการบริหารทรัพย์สินส่วนบุคคล การลงทุนในตลาดหุ้น และการออมเงินในสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร					

➤ ทศนคติทางการเงิน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางด้านขวามือที่ตรงกับระดับความเชื่อมั่นของท่านมากที่สุด โดยให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับมากที่สุด 5

เห็นด้วย หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับมาก 4

ไม่แน่ใจ หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับปานกลาง 3

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับน้อย 2

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1

คำถาม		ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ท่านตั้งเป้าหมายทางการเงินในระยะยาวและมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายทางการเงินดังกล่าว					
2.	ท่านพอใจกับสถานการณ์ทางการเงินในปัจจุบัน					

➤ การวางแผนทางการเงิน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางด้านขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับมากที่สุด 5

เห็นด้วย หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับมาก 4

ไม่แน่ใจ หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับปานกลาง 3

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับน้อย 2

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1

คำถาม		ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ท่านมีการวางแผนการเงินและออมเงินเพื่อใช้ในวัยเกษียณ					
2.	ท่านมีการเตรียมรับมือกับปัญหาทางการเงินที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้					
3.	ท่านฝากเงินในบัญชีออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอเพื่อเป้าหมายทางการเงินในอนาคต					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

➤ พฤติกรรมทางการเงิน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางด้านขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมทางการเงินมากที่สุด โดยให้คะแนนดังนี้

- เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับมากที่สุด 5
- เห็นด้วย หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับมาก 4
- ไม่แน่ใจ หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับปานกลาง 3
- ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับน้อย 2
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความตรงกับตัวท่านอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1

คำถาม		ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ท่านจะไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วน ก่อนที่จะใช้จ่าย					
2.	ท่านชำระเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ ตรงตามกำหนด					
3.	เนื่องจากสถานการณ์ทางการเงิน ทำให้ท่านรู้สึกว่าจะไม่ได้ในสิ่งที่ท่านต้องการในชีวิต					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่นใดบ้างที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเงิน

.....

.....

.....

.....

.....

ต้นฉบับไม่มีประวัติผู้เขียน



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้